

- Das Priestertum in der Diöces Brixen -

151 Trithemius Johannes, Sacerdotum vita instituenda: cum notis. Item epistola adventoria: in qua occasiones, statui sacerdotali perniciosiores, proponuntur. Auctoritate, & auspiciis... D. Antonii Episcopi Brixinensis, in usum suae Dioceseos recens edita. Innsbruck, Michael Wagner 1652. 12°. 8 Bll., 269 S., 1 Bl., Prgt. d. Zt mit hs. Rtit. u. 2 (v.4) Bindebändern.

VD17 12:654562L (nicht in Wolfenbüttel; nur 1 Ex. in der BSB). - Sehr seltener Innsbrucker Druck. - Herausgegeben vom Fürstbischof von Brixen Anton von Crosini. - Johannes Trithemius (1462-1516) war Abt der Benediktinerabtei Sponheim, vielseitiger Gelehrter und Humanist. - Titel mit hs. Besitzvermerk, leicht gebräunt od. etw. braunfleckig, Ebd. etw. fleckig.

Eur

500.00

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a date, located at the top of the page. The text is dark brown and appears to be written on aged, textured paper.

~~Kempferg Poschov~~
~~uener~~

JOANNIS TRITEMII
DE
SACERDOTVM VITA
INSTITVENDA:
CVM NOTIS.

Item
EPISTOLA ADVENTORIA:

In quâ Occasiones, Statui Sacerdotali perniciosiores, proponuntur.

AVCTORITATE, & AVSPICIJS REVERENDISSIMI AC
ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS &
Domini, D.

A N T O N I I

EPISCOPI BRIXINENSIS,
in usum suæ Diœceseos recens
edita.

*In Bibliothecam s: Martini
Parochia Villgrath*
OENIPONTI, TYPIS MICHAELIS

WAGNER.

Anno M. DC. LII.

1720.

JOHANNIS TRITHEMI
DE
SACERDOTVM VITA
INSTITVTVA:
CVM NOTIS

ET VITAE ADNEY.
VITA
INSTITVTVA
CVM NOTIS

145-702 Rca
CUM NOTIS
VITA
CVM NOTIS

ANTONI
EPISCOPVS RIXINENSIS
IN HUIUS DIAECESIS
CVM NOTIS
VITA
CVM NOTIS

ANNO M. DC. LII.

ANTONIUS

DEI GRATIA

Episcopus Brixinensis,

*Vniverso Diœceseos sue Clero
Gratiam, & salutem in
Domino.*

ALloquimur Vos ijs-
dem verbis, quibus
hoc fecit fæl. record.
Christophorus Andreas,
in Episcopatu Brixinensi
Antecessor noster, tunc
ad Clerum suum Gurcen-
sem; (unde ad hanc Diœ-
cesin translat⁹ fuit) quan-
do Anno 1577. Instru-

A 2

ctio-

ctionem Ioannis Tritemij, exemplo aliorū Episcopatum, typis vulgari fecit. Vtitur autem frequentibus omnino verbis.

Postquam in ea tempora incidimus, quibus maximè, si vnquam antea, creberrimis ad clerum exhortationibus opus est; operæpretiū facturos esse nos existimavimus, si quod viva voce jam secūdò in añiversaria nostra Synodo, quantum in nobis fuit, præstitimus, scripto illud idem
in

in præsentia sedulò conaremur, ut vos omnes paterno studio vestri officij comòne faceremus.

Nam ut nescio quo pacto mirificè afficiant, quæ auribus hauriuntur; non minus tamen commovere ea plerumque solent, quæ ipsi meditati diligentèrque perpenſis rationibus à mutis interpretibus accepimus.

Qua de causa ex Straspurgensi nostra Bibliotheca Joannis Tritemij jam olim Abbatis Spanheimensis, viri, ut ex ejus

scriptis apparet, & vitæ,
& eruditionis spectatissi-
mæ, libellum deligere vi-
sum est, quem novatis
excudendum typis cu-
raremus, ut multiplicatis
exemplis, vestrum quili-
bet frequenter in mani-
bus haberet, eoque quasi
vitæ duce per istas nostri
seculi salebras uteretur.

De Sacerdotum vita
piè, sanctèque instituen-
da, optima, & ad corrup-
tiores nostri temporis
mores accommodatissi-
ma præcepta tradit:
Omnia ex limpidissimis
Theo.

Theologicæ doctrinæ
fontib⁹ deprompta sunt:
nihil præter saluberrimas
admonitiones, nihil præ-
ter Christianā pietatem,
nihil denique præter sa-
lutis adipiscendæ rectis-
simam, amœnissimāmq;
viam continet.

Verùm quoniam vix
est ut à nobis aliquid ita
novum, ac inauditum
excogitari dicive possit,
quin antea vel sæpius di-
ctum auditumve sit; Tri-
temium hoc argumen-
tū, post aliquot alios ce-
leberrimi nominis Theo-

logos tractasse inficiari
nec possumus, nec volu-
mus.

Etenim quo ille vixit
tempore, jam ante an-
nos centum, aut eadem
vigeant, quæ hodie, fla-
gitia, aut hanc nostram
tempestatem tot sceleri-
bus contaminatum iri
vaticinatus est, ita plero-
rumque mores & vitam
depingit; atq; ad cò quid
nobis agendum, quid
fugiendum egregiè ob
oculos proponit.

Quæ potissima ratio
fuit, cur vobis pijissimum
ejus

ejus libellum præ cæteris
comendandum censue-
rim⁹. Accedit huc, quòd
audiamus Urbanū præ-
decessorem nostrū, cu-
jus & memoriam coli-
mus, & vestigia libenter
sequimur, hunc eundem
tractatum vobis laudare
solitum.

Cum igitur nostrum
sit vobis præire, vos vo-
care, vos excitare, persua-
sum habetote, illud nos
eò libentius ac sæpius fa-
cere, quòd videamus co-
hortationes nostras a-
pud vos inanes non esse;

A ; qua-

quarū fructus haud exiguos& ipsi jam sentimus,
& universus grex noster propediem longè uberior
percipiet, si, quod vestra sponte facitis, nostris
precibus alacrius ad venerandi Patris Tritemij
præscripta vitam informaveritis.

Neminem vestrū ignorare arbitramur, quāti
sint apud imperitam multitudinem Pastorum
exempla, à quib⁹ si quid liberiùs fiat, id sibi non
tantum licere existimat, sed plerunque videmus
mul-

multa addere & afferre
de suo. Quare tales exē-
plo & oratione vos præ-
stare, quales eos esse de-
cet, qui salutis suæ om-
nes propè rationes à no-
bis suspensas habent. Va-
lete, officij munerisque
vestri memores. Datum
Strasburgi ex arce no-
stra Episcopali, Cal. Febr.
Anno à salute reparata
M. D. LXXVII.

Hæc laudatissimus &
sapientissim⁹ Præsul tum
præfatus fuit. Quibus
nos nihil addim⁹, quàm
ut pari affectu & libellū
A 6 hunc,

hunc, & quas adijci curavimus Notas, unā cum Epistolā quādam Adventoriā, quæ nuperrimè ad manus nostras pervenit, sedulò vobis commendemus: Spe illā freti, futurum, ut adspirante de Cœlo Benedictione & Gratiā, vestrāque accedente industriā, non exiguum inde fructum, pro DEI, nostræque Ecclesiæ honore, & animorum vestrorū profectu, reportaturi sitis. Valete. Datum Brixinæ ex arce nostrā Episcopali, Cal. Julij Anno salutis M. DC. LII.

PRÆNOTATIONES

Tres.

1. **A**ntonius Possevinus in Apparatu sacro , tomo 2. hæc habet : Joannes Tritemius, in vico Tritenheim, Diæceseos Trevirensis , ad ripam Mosellæ fluminis , Natus est Anno Domini 1462. Deinde vigesimo Ætatis Anno, in Monasterio D. Martini , Spanheimensi , Moguntinæ Diæceseos, ad Ordinem D. Benedicti, Congregationis Bursfeldensis adscitus, Anno sequenti 1483. Communibus Fratrum Suffragijs Abbas ejus Canobij renunciatus fuit.

Iste

Iste scripsit Instructionem
hanc ad Nicolaum, Presbyterū
Mercinensem, Anno 1486. adeo-
que vitæ suæ Anno 24. Nam su-
pervixit usque ad annum 1519.
postquam vivendo complevisset
Annos 57. ut testatur etiam
Bellarminus de Scriptoribus
Ecclesiasticis, ad annum 1500.
& habetur passim inter cele-
berrimos sui ævi Scriptores.

II. Quod ad Notas attinet,
adjunctæ sunt illæ, quæ vide-
bantur ad rem præsentem ma-
gis idoneæ, ex varijs, probatis-
que Auctoribus collectæ: fre-
quentior fit mentio, & allega-
tio Sacerdotalis nostri Brix-
nensis

nensis ; cuius Proæmium , ex
quo illæ desumptæ sunt , præcla-
ram pro Clero Doctrinam con-
tinet ; dignum planè quod in-
timè in Memoriam & praxin
immittatur : Divisæ etiam sunt
per numeros periodi , facilioris
lectionis gratiâ.

III. Duriuscula quædam vi-
deri possunt , quæ Auctor Tri-
temius subinde circa mores Sa-
cerdotum in medium adducit ;
quæ tamen Vir prudentissimus
non ex vano hauserit ; præser-
tim de Vitâ Clericorū sui ævi,
& in partibus illis , libertati
sensuum tunc temporis magis
assuetorum.

Pro-

Proderit nihilominus hæc
nosse, etiam ab illo Clero, qui
hoc tempore, & in hisce parti-
bus, & Majorum Pastorum vi-
gilantiâ, & propriâ sollicitu-
dine, tam projectæ indolis &
vitæ non est: Ne saltem per a-
stum mali demonis, nunquam
ad hæc otiantis, aut per obre-
pentem ignaviâ in similia de-
gener prolapsus fiat. felix enim
ille, quem faciunt aliena peri-
cula cautum. Sed ad rem
veniamus.

L
JOANNIS TRITEMII
ABBATIS
SPANHEIMENSIS,
Ad Nicolaum Mernicen-
sem Presbyterum, de Sacerdo-
tum Vita instituenda, li-
bellus.

*De Vocatione Sacerdotum; &
que eos generatim deceant,
vel non.*

CAPUT PRIMUM.

 Etis à me Nico- 1.
lae frater aman-
tissime, & crebris
Epistolis instas, ut
tibi formam in
Sacerdotio laudabiliter vivendi,
stilo commendem. Supra vires
in-

ingenij me laborare compellis,
 morsibusque æmulatorum lace-
 randum exponis, qui me ex hoc
 præsumptuosum judicabunt,
 quod viam, quam ipse nec dum
 ambulare didici, tibi velim de-
 monstrare.

2. Et quanquam se res ita habeat,
 malo tamen æmulationis subi-
 re iudicium, quàm charitatis in
 te meæ ferre detrimentum. Tã-
 tâ enim dilectione te semper
 colui, A. ut negare tibi quippiã
 postulanti nunquam consueve-
 rim. Cupiens itaque satisfacere
 precibus tuis, normam vivendi
 ex scriptis Sanctorum tibi com-
 mendare volui: non quòd sta-
 tui tuo prorsus ex omni parte
 sufficiat, sed pro qualicunque
 prin-

principio ad honestam conversationem te, si velis, inducat.

In primis itaque te moneo, ex 3.
diffinitione nominis, statum
pensare indictæ conversationis.
Etenim dicimur Clerici, quot-
quot in sortem Domini sumus
specialiter electi. Interprete-
mur itaq; vocabulum nominis,
& intelligem⁹ qualitatem præ-
ceptę honestatis. Cleros etenim
Græcè, fors interpretatur la-
tinè. A cleros ergo Clerici, in
domini sortē dicuntur electi. B.

Si nos igitur in Dei sortem 4.
vocatos agnoscimus, cur adhuc
mundo militamus? Ad quid in
terra morientium hæreditatem
quærimus? C. qui Deum, se nobis
pollicentem hæreditatem ex-
pecta-

4 DE SACERDOTVM VITA

petamus ? In veteri namque testamento legimus, Dominum sacerdotibus & levitis præcepisse, ne inter filios Israël fratres suos acciperent hæreditatem, eò quod ipse hæreditas esset eorum.

5. Nunc ergo si esse te Clericum existimas, debes à cæteris hominibus excellentiâ conversationis honestior incedere, & mundi hujus perituras divitias minimè amare. Quia si animum tuum sæculi hæreditati submiseris, extra sortem Domini cum insipientibus collocaberis. Non enim dignabitur te Dominus inter electos suos recipere, si post aurum abiens, mundum decreveris amare.

Turpissima est in Sacerdote Christi avaritia, quæ seruum Dei, ministrum facit idolorum. Hęc si animum tuum semel ceperit, nunquam sui compotem amplius dimittit. Nemo enim potest duobus Dominis servire dissentientibus: Non potestis, inquit, Deo servire & Mammonæ. *D.* Non poteris bonus esse Clericus, si fueris avarus. *E.* 6.

Scio autem, & longa experientia tecum conversando didici, quoniam natura parcum te genuit, cave ne donum gratiæ ad fomenta convertas avaritiæ. Enimverò qui volunt divites fieri in hoc sæculo, frequenter in tentationes incidunt diaboli. Oportet autem ministrum Dei segre-

segregatum esse à sollicitudine mundi, quia non potest ad Deum ire mens libera, si terrenis curis fuerit implicata.

8. Hinc coronas raras portamus⁹ F. in capite, quatenus abjectis superfluitatibus⁹, liberè ad Deum ascensum paremus in cogitatione. Crines namque capitis, superfluitates terrenæ designant actionis. Et sicut ex superfluitate humoris crines capitis proveniunt, sic ex amore pecuniæ sollicitudines mundi crescunt. Cum ergo crines capitis in modum coronæ abradimus, mone-mur, ut ministerio Dei applicati, omnes mundi curas contemnamus.

Sicut autem caput pars est 9.
 eminentior corporis , ita mens
 vis suprema rationis. Idcirco
 autem coronam gestam⁹ in ca-
 pite, ut terrenis curis absoluti,
 ad Dei contemplationem libe-
 riùs elevemur in mente. Unde
 & nos claustrales, qui Monachi
 dicimur , coronis amplissimis
 ornati, crines pauciores in capi-
 te relinquimus , ut nos activæ
 vitæ mortuos, in contemplatio-
 ne coelestium vacare peramp-
 liùs ostendamus.

Attende nunc diffinitionem 10.
 nominis, & cura condignis vitæ
 meritis forti respondere super-
 ni Conditoris. Omni custodiã
 serua cor tuum , ne te in pro-
 fundum avaritiæ demergat cu-
 piditas,

piditas, ne libidinis ardor animum tuum cum peccatoribus in coenum luxuriæ detrahat, ne superbiæ fastus te ad inferos sine fine cruciandum secum trahat. Cave ne per hujus mundi curas à forte Dei decidas, cave ne in via contemptorum Dei pergas.

- II. Ruinas multorum in circuitu sacerdotum considera, & de tuo semper periculo simili formida. Nusquam inter mortales securiùs vivitur, quàm si periculũ semper timeatur Unde scriptum est: Beatus homo qui semper est pavidus, qui autem mentis est duræ, corruet in malum. Enimverò periculum qui timet, cavet, qui negligit, incidit.

Oportet

Oportet ministrum Christi, I 2.
Sacerdotem Dei, virum esse, G.
non puerum, ut sciat, & intelli-
gat quale onus susceperit, pro
cujus administratione in distri-
cto Dei iudicio sit redditurus ra-
tionem. Sit ergo prudens, castus
& quietus, sit pudicus, beni-
gnus, mansuetus, ut qui plebis in-
doctrinæ præceptor constituitur,
nullum de sua conversatione
contemptum patiatur.

Sacerdotis est, H. interroga- I 3.
tum respondere de lege, vitia
subditorum per verba sanctæ
predicationis constanter argue-
re, & nulla pro veritatis amore
adversa formidare. Oportet
eum, qui Sacerdotio in populo

B

Dei

Dei fungitur, virum doctū esse in lege divina, ut sciat in tempore nova proferre & vetera, ne inter canes mutos non valentes latrare, officij sui perdat dignitatem.

14. Tuum nunc est, ô Nicolae, aliorum vitia sedula monitione arguere, & te vitijs alienum exhibere, ne si vitiosus crimina arguas, temetipsum damnandum reddas. Nemo enim in alio confidenter potest reprehendere, quod se conscientia teste meminert commisisse. Oportet ergo illū esse irreprehensibilem, qui aliorum peccata sedet judicare: quia qui in se committit, quod in alijs arguit, non emendat, sed provocat. Sa-

Sacerdotes hypocritis similes inveniuntur, qui delinquentibus fratribus in levioribus irascuntur, & sibi in gravioribus nolunt à quoquam indignari. Misera humane fragilitatis conditio, peccatorẽ peccator condemnat, & disparem fert in pari crimine sententiam. 15.

Mentiar si non multotiens proximum suum de fornicatione arguit adulter, pauca in alio vitia condemnat iudex in multis vitiosus, & ut suã pravitatẽ occultare valeat, omnium delicta manifestat. Contra quem à Domino dicitur: Hypocrita ejice primũ, quam gestas trabem in oculo proprio, & sic fe-

stucam videas in alieno. Quid furem reprehendit sacrilegus? vitiosum sceleratus cur arguit? Infructuosa prorsus erit correctio, quam vitæ commaculat æqualis turpitudine. Ut igitur careas hypocritarum opprobrio, cave alterius corrector in simili delinquere peccato.

17. Nunquam fiet utilis correctio in subditis, dum is qui præest, publicis submittit colla peccatis. Enimverò jus correctionis amittitur, quando correctoris conversatio subditorum vitijs inquinatur. Sacerdotij vilescit autoritas, si honestatē conversationis publica corrumpit iniquitas. Omnis igitur correctio

Etio in suo autore fumat exordium, & sic demum secura procedat in publicum. Suspendat correctionis ad tempus sententiam, quem in crimine simili conscientia propria remordet. 18.

Corruptus jam est ut plurimum status credentium, & est sicut populus, sic etiam Sacerdos. Omnes avaritiæ student, à majore usque ad infimum. Væ genti peccatrici, quæ semper ad graviora prolabitur, dum pari delicto obnoxios suos judices intueretur. Ad tantam nunc miseriam devenit autoritas Ecclesiastica, ut Sacerdotum verba jubeamur amplecti, non facta. 1. Dicunt enim de semetipsis in-

14 DE SACERDOTVM VITA

foelices presbyteri, inquinatio-
nis suæ testimonium perhiben-
tes: Eruditionis nostræ verba
vos, O Christi fideles, attendite,
exempla cavete.

19. O verba confusione sempi-
ternâ dignissima, K. quæ quan-
tùm ex doctrinâ erudire popu-
lum Dei debuerant, tantùm ex
operib⁹ perversis scandalizant.
Indocti, rudes, jam sine discre-
tione meriti ad sacerdotium ve-
niunt, qui moribus suis pessimis
Christi oves infocliciter occi-
dunt.

20 Nulla jam in ordinandis cle-
ricis vitæ sanctitas requiritur,
L. literarum eruditio nulla po-
stulatur, conscientia puritas

non

non attenditur. Sufficit apud eos
si currentem foritem possit con-
struere, si cuius partis orationis
sit Dominus, respondere, si ita,
& non, intelligere. Væ nostræ
tempestatis Episcopis, qui sæcu-
laribus negotijs intenti, ordina-
tiones clericorum non conside-
rant, sed curam examinandi
imperitis locant. Quàm distri-
ctam sunt subituri sententiam,
qui se totius in Ecclesia mali ex-
hibent causam.

Enimverò cū oporteat Sa- 21.
cerdotem fidelium doctum esse
& sanctum, quā temeritate im-
periti ad Sacerdotium veniunt,
qui nec se, nec alios erudire
possunt? Neque enim sine do-

doctrina, bona in clerico vita sufficit, neque doctrina sine vita populum salubriter erudit. Nam doctrina sine moribus doctorem perimit, vita sine doctrina inutilem facit. Latratu si quidem canum & baculo Pastoris, rabies luporum fuganda est.

22. Pastor itaque Ecclesiasticus per vitam bonam ovibus suis exemplum justitiæ præbeat, per salutarem doctrinam mentes auditorum pascat: ne si unum sine altero faciat, vel se negligat, vel gregis curam infructuosè agat. Heu quid dicam de Sacerdotibus nostris indoctis, & vitiosis, avaris, luxuriosis & pessimis? Pudet me loqui, & silere non valeo.

Pro

Prospice tibi Nicolae charissime, ne imitator eorum fias, 23.
qui contemptis codicib⁹ scripturarum, ludis & potationibus
11. diem totum vacant, qui se
mulierum comixtionibus mac-
culant, qui pravis suis moribus
multos in lege Dei scandalizāt.

Esto in populo Dei honesta- 24.
tis exemplar, in omnibus, quan-
tum fieri potest, te irreprehen-
sibilem exhibeas, ut omnem de
te male suspicionis occasionem
tollas. Oportet enim testimo-
nium habere, etiam ab his qui
foris sunt, quia prædicantis ser-
mo facile contemnitur, cujus
vita malis suspicionibus in po-
pulo notatur. Te ipsum itaque

bonorum operum cultorem exhibeas, quatenus populum Dei non minus exemplo, quàm sermone informare queas.

25. Quod ut salubriter possis perficere, cōsortia indisciplinatorū cura declinare: *N.* quia vix sine reprehensione vivere sufficit, qui malorum consortia non fugit. Dicit enim scriptura: Cū sancto sanctus eris, & cum perverso perverteris. Et iterum: Qui tangit picem, inquinabitur ab ea. Unusquisque propositi sui delectatur habere consortium. Nam si pedem tuum à conventu malignantium non prohibueris, subditorum detractionibus omni tempore subiacebis.

cebis. Facile decipitur juvenilis
animus consortio perversorum.

Juvenis es , & in utranque 26.
partem flexibilis. Idcirco sumâ
tibi diligentiaâ invigilandum est,
ne indisciplinatorum consortio
depraveris. Nihil enim sic juve-
nibus nocet , quemadmodum
prava exempla seniorum. Quã-
to verò junior es, tanto tibi ma-
jori sollicitudine curandum est,
ut vitam tuam in sinceritate ti-
moris Domini custodias. Scri-
ptum est enim : Adolescēs juxta
viam suam, etiam cum senverit,
non recedet ab ea. Quod juve-
nis didiceris, in senectute
practicabis.

Notæ.

A. **T**anta enim dilectione te semper colui) Utilitas ingens Iuniorum sacerdotum, si cum probatis viris, præsertim senioribus familiares se faciant: qui sensus est sancti Ambrosij off. lib. 1. c. 45. Sequatur, inquit, conversationis electio, ut adjungamur probatissimis quibusque senioribus. Namque ut æqualium usus dulcior, ita senum tutior est: qui Magisterio quodam, & ductu vitæ colorat mores adolescentium, & velut murice probitatis inficit. Hoc etiam accuratè præscribit Sacerdotale nostrum in proleg. fol. 15. ex synodo Diocesana.

B. *In sortem Domini ducuntur electi*) Hoc similibus verbis affirmat S. Hieronymus citatus 2. p. Decreti, causa 12. q. 1. c. 7. dicens: Inde hujusmodi homines vocantur Clerici, id est sorte electi

electi, omnes enim Deus in suos elegit. Hi namq; sunt Reges, id est Sc & alios in Virtutibus Regentes: & ita in Deo Regnum habent, & hoc designat Corona in capite.

C. Ad quid in terra Morientium hereditatem quarimus) Pro hoc in Sacerdotali nostro Brixinensi fol. 7. adducitur rectè S. Augustinus: Clerici, qui fideliter laborant in Ecclesia, non expectent hîc stipendia temporalia ab Ecclesiâ, quasi præmia laborum (quia stipendia suæ militiæ non nisi cælestia sunt) sed solum necessaria ad sustentationem vitæ.

D. Non potestis Deo servire & Mammona) Hunc locum pluribus explicat Cornelius à lapide in c. 6 Math. V. 24 & nervosè addit: qui servit Mammonæ, opum est servus; quare eas non regit ut Dominus, sed ab eis regitur quasi Mancipium: pecunia enim imperat avaro, servit liberali.

E. Non poteris esse bonus Clericus, si fueris avarus) Hoc agnoverunt Ethnici: Cicero in oratione p Quintio: Nul-
lum est officium tam sanctum, atque
solenne, quod non avaritia commi-
nuere, atq; violare soleat. Salustius
in Catilinar: avaritia fidem, probita-
tem, cæterasque bonas artes subver-
tit: proque his superbiam, crudeli-
tatem, Dei neglectum, omnia habe-
re venalia, edocuit. Sed de hoc plu-
ra cap. 5.

*F. Hinc Coronas raras portamus in ca-
pite*) De his Coronis loquitur etiam
S. Hieronymus loco paulò antea al-
legato. Hanc coronam habent ab
institutione Romanæ Ecclesiæ, in si-
gnum Regni, quod in Christo expe-
ctatur. Rasio verò Capitis, est tem-
poralium omnium depositio: inor-
dinatæ nimirum eorum concupi-
scentiæ, & retentionis. Hæc corona
præcipitur etiã in concilio Toletano

sub Honorio, Anno 633. celebrato,
Canone 40. Ubi Coriolanus annotat
certum ejus modum, ab Aniceto Pa-
pa, qui sedit Anno 89. præscriptum
esse: eamque tonsuram ortum habu-
isse à Nazaræis, & ejus Exempli usum
ab Apostolis in Ecclesiam introdu-
ctum probat ex Isidoro, de Eccles.
off. l. 2. c. 4. Ita etiam præcipitur
c. Clerici officia; de vita, & hon: Cle-
ric: Coronam, & tonsuram habeant
congruentem: & diligenter præscri-
bitur in proleg: nostris n. 111. f. 2.
Ubi ait: consistit honestas Sacerdo-
talis in coronâ capitis, seu tonsurâ:
quam Sacerdotes conspicuam instar
hostiæ grandioris &c. habere de-
bent.

G. *Oportet Ministrum Christi, Sacer-
dotem Dei, virum esse*) Hoc maximè
spectat Sacerdotale nostrum f. 10. ex
Tridentino hæc verba adducens: o-
ptādum est, ut ij, qui pastorale Mini-

ste-

sterium suscipiunt, quæ suæ sint partes agnoscant: ac se non ad propria commoda, non ad divitias aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant. &c.

H. Sacerdotis est) Hæc confirmat Sac: nostrum fol. 6. ex S. Chryf. dum ait; multi sacerdotes, & pauci sacerdotes, multi in nomine, & pauci in opere. Videte ergo quomodo sedeat is super Cathedram: quia Cathedra non facit Sacerdotem, sed Sacerdos Cathedram; non locus sanctificat hominem, sed homo locum &c.

1. Ut Sacerdotum verba inbeamur amplecti, non facta) Opportunè addit Sacerdotale nostrum loco cit: ex S. Chryf. Bene vivendo, & bene docendo populum instruis, quomodo debeat vivere, bene autem docendo & malè vivendo, instruis Deum, quomodo te debeat condemnare.

R. O Verba confusione sempiterna dignissima !) Cum his consonat S. Basilii in Reg. breu. Si res adeo formidabilis est scandalizare fratrem, quid de ijs dicendum, qui in rebus vetitis faciendis, loquendisq; scandalizant? maximè si in gradu aliquo censetur sacro, ut reliquis tanquam Regula, Exemplariè propositus esse debeat

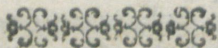
L. Nulla iam in ordinandis Clericis vita sanctitas requiritur) Doctissimus Petrus Sotus Dominicanus de vita Sacerdotũ lect 5. hæc habet: Episcopi sunt primi, & præcipui totius Diæcesis Pastores, Apostolorum successores. Parochi verò sunt in eorum auxiliũ, pro ut ipsi disponunt, assumpti, proximi, & immediati pastores ovium &c. Vnde ægrè ferre non possunt ad parochias anhelantes, si ab ijs, quorum interest, & quo ad mores, & quo ad doctrinam accuratissimè examinentur: cùm defectus

26 DE SACERDOTVM VITA

omnis in his & in Examinatores, & ipsos Episcopos redundet: quod Triemius noster diligenter expendit.

M. Ludis, & potationibus) De his redibit agendi occasio: computationes in publicis præsertim hospitijis, prohibitas esse, constat ex Canone 54. Apostolorum, pro ut à Coriolano recensentur: si quis Clericus in Caupona comedens, deprehensus fuerit, segregetur; quod ex pluribus ibi concilijs provincialib⁹ confirmat. Hinc etiam fuerit, ut in nostro Sacerdot: f. 8. ex S. Augustino, adderetur; alienarum nuptiarum evitent convivias: & alibi; ad hominum levium convivias, & quæcunque alia conventicula ne accedant. Insuper Innocentius III. 3. decret: de vita, & honestate Clericorum c. Clerici officia: ita loquitur; ad aleas & taxillos non ludant: & tabernas prorsus evitent nisi necessitatis causa in itinere constituti.

*N. Consortia indisciplinatorum cura
declinare*) Vehemens hac in re est S.
Bernard⁹ Serm. 1. de convers. S. Pau-
li, dum ait: agnoscite dilectissimi, &
expavescite consortia eorum, qui
salutem impediunt animarum. Hor-
rendum penitus Sacrilegium, & quod
ipforum videtur excedere facinus,
qui Domino Majestatis manus sa-
crilegas injecerūt. Nec leniores sunt
alij SS. Patres, quos nimis longū esset
adducere: Experientia propria, &
quotidiana hoc te-
statur.

De Fugiendo consortio Mulierum.

CAPUT II.

- I. **D**E Foeminarum autem familiaritate (quæ Sacerdotibus Dei perniciosissima est) quid dicam, cum decreta sanctorum Patrum hanc illis districtâ satis prohibitionem interdican? *A.* Si tibi beatissimi Patris Hieronymi monita præscripsero, illico exclamabis, domum gubernare sine ministerio famulæ non valeo, cibos mihi metipsum parare non sufficio, mundare vestes sordidas nolo.

Quid,

Quid, inquis, mihi præcepta Hieronymi allegas, quæ non ligant nisi volentem? Quis Hieronymum legislatorem meum constituit? Sacrosancta inquam Ecclesia universalis dicta illius approbat, inter Canones præcepta ejus de hac materia lata locat, & tu contra tantam auctoritatem mutire præsumis? Sed diceres: Legem hanc abrogavit consuetudo contraria, quæ pro jure ex multo tempore est habenda.. 2..

Sed mentitur iniquitas sibi, & stultâ consideratione in semetipsa decipitur. Consuetudo bonis moribus contraria, B. nunquam legem aut tollere, aut. 3..

30 DE SACERDOTVM VITA
aut constituere potest. Et quid
tam contrarium honestati Sa-
cerdotali,quàm adolescentula-
rum contubernio delectari?Pe-
riclitatur Castitas,ubi inter mu-
lierculas Sacerdotum transit
societas.

4. Prima enim&fortissima cle-
ricorum tentamenta, C. ex fre-
quenti accessu mulierum pro-
veniunt. Multos prostravit stul-
ta præsumptio, qui manibus (ut
ita dixerim) instrumenta victo-
riæ hostibus tradiderunt. Diffi-
cillimè vitatur periculum , si
occasio non vitetur. Enimverò
dum foemina moratur cū cle-
rico, solaque residet cum solo,
cibos comedenti præparat , le-
ctulum-

Etulumque dormienti componit, alloquitur, arridet, fomenta libidinis administrat.

Quantumlibet sancta sit foemina, *D.* semper clerico est timenda. Nam sicut scintillæ de carbonibus profiliunt, ita virus concupiscentiæ ex mulierum assidua familiaritate diffunditur. Janua diaboli, porta inferni, via iniquitatis, scorpionisque dira percussio, & nocivum genus fallendi, viro casto familiaris est foemina. Cum proximat, stimulat: cum loquitur, incendit: cum tangit, vehementer exurit. Non damnamus sexum, sed castitatis denunciã⁹ periculum.

Legi-

6. Legimus S. August. tanto-
 pere fugisse foeminas , ut domũ
 suam Episcopalem, nec sororem
 propriam ingredi permetteret.
 Novimus & nos complures Sa-
 cerdotes, qui & domum & ple-
 bem sibi commissam, sine mini-
 sterio famulæ, multis annis in-
 nocuè gubernarunt. Neque e-
 nim tibi difficile erit imitari ,
 quod alios conspicias actitasse.
 Cave itaque , & consortio ado-
 lescentularum ne appropies ,
 cum etiam inter anus difficile
 sit castè vivere.

7. Memento cum quo loquaris
 in Altari , & os divinis ministe-
 rijs consecratum, ne effundas in
 oscula meretricum. Turpissi-
 mum

munum est enim, manib⁹ E. sancte
unctionis oleo consecratis, qui-
bus Dei filius tenetur & immo-
latur, tactibus pollutis contin-
gere mulierem. Ne dederis ma-
culam gloriæ tuæ, & nomen
tuum cunctis in opprobrium.

Te cuncti in publico, E. te in 8.
agro rustici aratores, & vinito-
res quotidie fortiter lacerabūt,
si cum foeminis (maximè junio-
ribus) juvenis ipse habitare præ-
sumpseris. Eris in proverbium
& derisum omni populo, si ju-
vencularū domicilia frequen-
ter fueris ingressus: Contra ho-
stem tuum invisibilem, qui lat⁹
tuum semper insidiando circū-
volat, omni tempore vigila, &
juxta Nasonem, malorum prin-
cipijs

icipijs obſta , quando adhuc infirmiora ſunt tentamenta.

9. Nam (ſicut videmus) poſtea-
quam cleric⁹ ſemel corpus ſuū
amplexibus meretricum exhi-
buerit , rarò vel nunquam ad
perfectam emendationem re-
dit. G. Omnes enim qui perverſo
amore vexantur , quantò diuti⁹
in cœno luxuriæ jacuerint ,
tantò difficiliùs ad ſanitatē
mentis revertuntur. Figit in
corde humano radices vitium
fortiter inveteratum.

10. O quot hodiē Sacerdotes in
Dei Eccleſia ſunt , qui in pro-
fundum luxuriæ ſubmerſi, lon-
ganimiſſimam Dei contemnunt,
ſicut ſcriptum eſt : Impius cū
venerit in profunda malorum ,

con-

contemnit. Multi sunt, non est dubium, inter clericos libidine fordidati, qui cum à principio suæ promotionis castè vivere proposuerunt, ex negligenti sensuum custodia decepti, nunc sine omni timore Dei, quasi licenter ex consuetudine meretricibus commiscentur.

Nihil peccati consuetudine I I. deterius, quàm fit, ut crimina gravissima velut minima æstimentur. Fortissimum peccati vinculum, est consuetudo *H.* peccandi, quæ tempore crescit, & morà virium sumit incrementa. Optimè igitur adversus incendia carnis consuluit, qui in carmine dixit.

36 DE SACERDOTVM VITA

Principiis obsta , serò medicina paratur ;

Cùm mala per longas conualuere moras.

Sed propera , nec te venturas differ. in horas:

Qui non est hodie , cras minùs aptus erit.

12. Non tardes converti ad Dominum , ait Scriptura, nec differas de die in diem , quoniam: quantò poenitentiã diutiùs distuleris , tantò minùs aptus ad poenitendũ eris. Ascende nunc mentis tuæ speculam , & vide stultorum infaniam Sacerdotũ, qui à vilibus concubinis ducuntur captivi , ut non quæcunque volunt illa faciant, sed quæ sibi à scortis præcipiuntur. Videres: interea stolidum clericum assidere concubinæ suæ & aperto ore:

orè illam intuentem, quæ si ar-
riferit ei, ridet : 1. Si fuerit indi-
gnata , blanditur ei , donec re-
concilietur in gratiam. Captiv⁹
ducitur per foeminam infœlix
Sacerdos, & qui alios regere de-
buerat, ancillæ suæ dominio su-
peratur.

O quis crederet, quantos in- 13
ter hæc miser gemitus emittat,
quotiens hoc durissimū archi-
diaboli jugum abijcere cogi-
tet, quales in corde suo dolores
portet ! Interdum deniq; tantâ
contra bestiam suam displicen-
tiâ tangitur, ut eam à se repelle-
re crastino medietur. Interea
dat verba contumeliosa, & reci-
pit, demumque post verba veni-
tur ad verbera, percutit, & per-

38 DE SACERDOTVM VITA
titur, maledicit, & blasphema-
tur.

14. O stupendum spectaculum!
caput Sacerdotis, quod contin-
gere non licet Principi, manus
meretricis lacerant, percutiunt
& contundunt. Demum post
maledicta & verbera, ad fletum
se foemina vertit, lacrymas dia-
bolo infundente emittit, quo-
usque tandem ad misericordiã
captivum infoelicem revocet,
sibi que placabilem reddat Cer-
neres nunc mutatũ subitò cle-
ricum, & lacrymis Abræ suæ a-
deò commotum, ut qui injuri-
am susceperat, prior veniam de-
precetur.

15. Mensa dehinc apponitur, cõ-
vivium instauratur, verbis mi-
scen-

scentur suspiria, novarum com-
mertia tractantur nuptiarum.
Sedet inter hæc stolidus Sacer-
dos, de patientiæ & mansuetudi-
ne disputans, se in amicam de-
liquisse suspirat, ad ejus gratiam
recuperandam totis viribus la-
borat. Quid post renovatam ge-
ratur amicitiam, tibi cogitare
potiùs licebit, quàm mihi loqui.

Non est timor Dei ante ocu- 164
los Sacerdotis, vinculis concu-
binæ ligati; de poënis inferni
pavor nullus, nulla Sacerdotalis
cogitatio dignitatis, nulla me-
moriam publicæ honestatis. Adeò
vitium hoc incontinentiæ in
clero jam prævaluit, ut quasi
cœperit esse licitum, quia pu-
blicum est.

17. Miseranda generis humani
cōditio: qui aliorum scelera de-
buerant emendare, graviora cō-
mittunt. Sedent prō pudor in
villis & vrbibus publicè Sacer-
dotes, concubinarum suarum
commixtione diffamati, quo-
rum tantus hodie invenitur nu-
merus, ut si Præsul aliquis in sua
dioecesi tales voluerit corrige-
re, solâ multitudine victus, à
proposito terretur. K.

18. Si cuiuspiam ex talibus do-
mū ingredereris, offenderes ali-
quotiens Sacerdotem, suum in-
fantulum, fornicationis pater-
næ testem, brachijs baiulantem,
& inter legendum horas Cano-
nicas, plorantem consolari ver-
bis & cantibus; videres quoq;
fur-

furgentem de lecto patrem infau-
stum, natum excipere geni-
bus, osculisque porrectis illum
in dextro genu locatum, in fini-
stro Breviarium. Inter orandum
ridenti infantulo arridet, plo-
ranti blanditur, crebris tacen-
tem verbis affatur, & nutibus.

Interea blanda Mater occur- 19.
rit; de manu patris dulce pignus
codicem rapit, folia tractat, la-
cerat, fluentibusque ex ore sali-
vis, genitoris permissu comma-
culat. Nulla inter hæc oranti de-
votio; *L.* nulla verbis adhibetur
intetio, sed omnis sollicitudo in-
cōsolatione plorātis cōsumitur.
Cadūt verba ex ore orātis cōfu-
sa, crebrisque infātuli osculis in-

interrupta, adeò ut oratione cõpletâ vix se meminerit orâsse.

20. Interea nolam trahit *Æditiuus*, ad sacrificandum altare componitur, à populo in *Ecclesia Hieros* expectatur. *M.* Accurrit lotis manib⁹ in lotio pueri *Sacerdos*, vestes sacratas quâtâ potest festinatiõe induit, sacrificiũ Dei districtâ mente cõsumit.

21. O conscientia, ubi interim manes, ubi contempta jaces? O tu miser, qui Dei filium pollutis manibus contrectas, quousque animam tuam vulneras, laceras & interimis? Quâ denique temeritate accedis ad altare, *N.* corpore & animo pollutus? Nisi magna omnipotentis Dei miseratio ad tempus tibi parceret,

te in altari , Angeli provocati,
indignatione gravi percuterēt.

Ubi est votum Castitatis per- 22.
petuæ, quod in manus Episcopi
(cū te ordinaret) promifisti ?
Ubi est Sacerdotij tui assumpti
reverentia ? Peccāsti, quare non
agis pœnitentiam ? Quousque
longanimitatē Dei contemnis ?
An ignoras quòd patientia Dei
ad pœnitentiam te adducit ? Tu
autem secundū duritiam tuā
& cor impœnitens , thesaurizas
tibi iram in die iræ, & iusti ju-
dicii Jesu Christi. Puto quidem
in futurum pœnitere cogitas ,
sed quā sit proxima pœniten-
tiæ amputatrix mors , minimè
penfas.

23. Enimverò misericors DEUS, qui veniam pœnitenti promisit, differenti diem crastinum non spopondit. Clericum autem, quem fœmina cohabitans semel captivum abduxerit, nunquam aut rarò liberum, nisi morte interveniente, dimittit.
24. Transeo quòd multi concubinarum suarum dolis & maleficijs usque adeò plerunque dementantur, ut se ab illarum turpissimo amore nequaquam possint excutere. Horret auditus facinora meretricum, nec pudicitiae sinceritas audire patitur, qualia per Sacerdotum concubinas quandoque perpetrantur. Ex Katamenio pulmentum Dominis suis conficiunt O. & dum
eos

eos ad amorem suum cupiunt allicere, in cholicam & infaniam convertunt. Horrendis maleficijs & superstitionibus, suis concupiscentijs Sacerdotes implicant, donec exhaustis paulatim viribus, eos penit⁹ inutiles reddant:

Beatus homo quem Deus à 25.
muliere mala & luxuriosa custodivit. Non est iniquitas super malitia mulieris, P. quæ malis amoribus fruitur. Quicquid excogitat, tentat, quicquid potest, audet. Nemo credit quibus studijs, vijs, & adinventionibus utitur, ut eum, quem decipere cogitat, suis voluptatibus indissolubili vinculo prosternat. Ad vota se Domino suo conjungit,

46 DE SACERDOTVM VITA

non quia diligit, sed quia cupit. Concubinarum etenim turba prædam sequitur, non Sacerdotem. Quousque dives est, omnibus abundat, latus Domini non deserit. Si autem pane indigere ceperit, concubina ad alium se convertit.

26 Interdum verò gnatorum intuitu, Sacerdos & concubina usque adeò conglutinati sunt, ut separari ab invicem (nisi per mortem) nullâ ratione possint. Fieri etiam solet, ut præbendas suas nonnulli malint dimittere, quàm concubinas. Quid primo Præceptori tuo contigerit, non ignoras? Is sc̃yo meretricis illius amore (quam novisti) miserri-
mè seductus, cùm propter me-
tum

tum viri cohabitare ei publicè non auderet, patriam, domum, cognatos, ac quæ habebat beneficia contemnens, ut illâ frui liberè posset, cum ea clam fugiens discessit. Et nemo, quò abierit, in hodiernum diem novit.

Scio quendam ex concubinijs Sacerdotem, quem cùm pro suo peccato, inter me & ipsum, increparem, ad hoc finaliter induxi, ut continentiam deinceps perpetuam in manus meas vellet promittere. Cumque urgerem, ut mox concubinam eijceret, respōdebat, Non possum. Quare, inquam? Si eam (inquit) abijcerem, quis infantulorum meorum curam gereret? Habebat

bat enim ex ea jam duos pueros. Pauper (ajebat) sum, pro mercede locare illos non valeo. Matrem itaque donec infantuli crescant, non eijciam, ne reus sanguinis fiam. Castus tamen ero cum casta, nec ullá deinceps cōmixtionē illi sociabor.

28. Et quid facies (inquam) si prius, quam isti creverint, alij in locum eorum surrexerint? Juravit se id velle cavere, ne fieret. Non emendabis (inquio) culpam, nisi ejeceris concubinam. Difficile est assueta relinquere, & à pristinis vitijs (præsente occasione) abstinere. Nemo serpentem fovebit in sinu illæsus. Abijt homo in domū suam, & domestica scelera usque in hunc diem non deseruit.

Consideravi opera Dei, quoniam quem ille despexerit, nemo potest emendare. Adeo difficile est Sacerdotem semel in fornicationem lapsum, ad castitatem veram posse resurgere, ut ex omnibus unum vix queas invenire. Nam juxta scripturam: Qui facit peccatum, servus peccati est: & turpi amor qui semel subijcitur, vix unquam ex toto liberatur. *Q.* Facilius enim fornicatio fugitur, quam emendetur.

Idcirco moneo te & obtestor, ut consortia mulierum fugias, ne famam boni nominis perdas. Semel quippe infamatus de fornicatione Presbyter, amissum nunquam recuperabit honorem: sed

50 DE SACERDOTVM VITA
sed & colloquia foeminarum de-
vita, crebras in foro salutatio-
nes declina. quia per levia ver-
ba venit ad pessima facta.
Multos enim decepit incauta
foeminarum allocutio. R

31. Omni tempore vigilans esto,
nec tibi metipsum unquam confi-
dendum duxeris, quamdiu in
carne vivis. Complures enim in
senectute lapsos agnovimus, qui
sibi de victoria præterita securi
videbantur. Nunquam etenim
deest homini tentatio, quous-
que in hac vita conversatur. Si
verò curam domesticam sine
ministerio famulae agere non
vales, vetulam de tua cognatio-
ne probam assumito, de cujus
cohabitatione nulla in populo
suspicio oriri possit. Ve-

Veruntamen hoc ante omnia 32
caveas, ne in famulãm, marita-
tam sumas. Quod enim Deus
conjunxit, homo non separet.
Non caret suspitione mali, co-
habitatio uxoris viri alieni. Vo-
lo te, quoad fieri potest, testi-
monium bonũ habere ab omni-
bus. Reddant te aliena pericu-
la cautum, & ubi multos ceci-
disse conspicias, ne incautus am-
bulare velis.

Memento quòd fortissimi sa- 33.
pientissimique viri ab Origine
Mundi usque in huñc diem, per
mulierum consortia perierunt.
Adam protoplastum foemina
decepit, & eo supplantato, nos
omnes interfecit. A principio
conditi orbis, per mulieres filij
Dei

Dei peccaverunt , & suis sceleribus cataclysmum super universum mundum induxerunt. Exuntes quoque de Ægypto filios Israel, mulieres allophylorū prostraverūt 7. in deserto. Quid ista recensemus , cum omnium hominum fortissimum Sampsonem, vilis meretricula captū suis amorib⁹ tradiderit in mortem, & opprobrium?

34. Nemo de sua fortitudine præsumat, nemo de pristina castitate confidat , quoniam qui sæpe hodie fortiter stare cernitur, cras in profundum fornicationis cadere videtur. Sapientissimus Salomon, dolos mulierum cavere non potuit , quis modò tutus erit ? Cadit gladio mulie-

mulierum fortis & sapiens , &
nos fragiles insipientesque de
securitate præsumimus? Dicit
enim qui cecidit: Melior est ini-
quitas viri , quàm mulier bene-
faciens. Tutius est cohabitare
viro iniquo, quàm foeminæ bo-
næ.

Adversarius enim castitatis, 35.
diabolus, nunquam cessat casto
viro insidias ponere: si materiã
decipiendi poterit invenire , a-
stutus cùm sit, novit ad tempus
dissimulare , donec tandem in
una hora omnem laborem &
præmium transactæ continen-
tiæ possit evertere. Ingerit se
paulatim amantibus, & sub spe-
cie charitatis Christianæ dulcia
de virtutibus & vitijs verba se-
minat,

minat, quousque in laquem criminis incautos trahat. Jam familiarius deinceps loqui incipiunt, secretiora sua quæque alterutrum aperiunt, contingere se manib⁹ paulatim assuescunt.

36. Demū per mutuos risus, futura parantur connubia: & dum ex consuetudine ita familiariter viuunt, in foveam diaboli subito cadunt. Postea verò quàm semel in mutuos reatus ceciderunt, videntur sibi factum aliquantulum abhorrere, sed à cœpto non facile possunt recedere. Pergunt igitur viâ quâ cœperant; & quamquam in principio conscientia scel⁹ abhorreat, tamen ex consuetudine paulatim id leuius portat. V.

Et

Et primùm quidē cum quodam verecundo timore lascivire incipiunt , sed deinceps pravā consuetudine obcæcati, ampli⁹ non erubescunt. Venter interea secreti conscius , incipit tumescere, & scelus quod latuerat, in publicum propalare. Nascitur postremò infantulus , ad breve tempus Pater & mater erubescunt, & statim ad consueta crimina revertuntur. Jam verò deinceps omnis verecūdia procul abijcitur , conscientia oculis obcæcatur, timor Dei & inferni à memoria penitus repellitur.

Viuunt jam licenter in peccatis, diabolico glutino conjuncti , viuunt coram hominibus
diffa-

§6 DE SACERDOTVM VITA
diffamati, viuunt à Deo alieni.
In desperationem mox crimen
inveteratum vertitur, poeniten-
tiæ remedium deridetur, lon-
ganimitas patientiæ Dei con-
temnitur.

39. Interea Sacerdos usque eò
libidini seruus efficitur, ut sine
concubina vivere non posse vi-
deatur. Potest quidem emen-
dare peccatum, sed renuit, quia
se vinculis luxuriæ involutum
delectabiliter sentit. Propositū
poenitentiæ in futurum sibi pol-
licetur assumere, vitam suam
promittit emendare: sed dum
inter tot crimina voluntatem
poenitendi procrastinat, & tem-
pus & posse pariter amittit,

Hinc

Hinc fit , ut fani Sacerdotes 40.
 concubinarij ad remedia pœ-
 nitentiæ falutaris rarò veniant,
 quia vitam suam adhuc diu pro-
 longari sperant. In tantũ quip-
 pe nonnulli diabolicis demen-
 tantur illecebris, ut nihil aliud,
 quàm carnalia cogitare valeāt,
 nihil de futura retributione cu-
 rent. Plùs diligunt sceleratam
 concubinam , quàm fœlicitatē
 æternam.

Quam putas hi pœnitentiã 41.
 agunt in extremis , X. quando
 non voluntate , sed necessitate
 urgentur? Qui omne temp⁹ vitę
 suę in luxuria consumpserunt,
 in extremis vitę suę articulis
 veram pœnitentiam rarò con-
 sequuntur. Nam etsi talium fera
 D pœni-

pœnitentia (Deo miserante) aliquando vera sit, non tamen sine gravissimis purgatorij tormentis, ad regnũ cœlorum poterũt pervenire. Denique si revelationibus credendum est, maxima apud inferos clericorũ multitudo, inæstimabiles propter vitium incontinentiæ poenas, in æternum duraturas patitur.

42. Vides quorsum incauta mulierum familiaritas clericũ pertrahat, quem æternis cruciatibus inferni damnat? Principijs itaque tentationum obsistendum est: quia luxuria nunquam melius vincitur, quàm si per fugam declinetur. Nam si per cõsuetudinem te semel involverit, nunquã sine speciali gratia Dei libe-

liberum dimittit. Si nostris verbis adhibere fidē dubitas, exempla seniorum legas. Sed non est opus in libris exempla quærere, cum possis ad oculum documēta invenire.

Ecce multos hodie senes Sa- 43.
cerdotes novimus, quorum esse vitam incontinentem scimus. Videmus in eis ætatem senescere, & juventutis vitia minimè cessare. Cumque ad ultimam senectutem veniunt, mores pravae non dimittunt, sed quales ab initio semper fuerunt, tales quoque ad mortem vadunt.

Cerneret inter eos Sacerdo- 44.
tes jam decrepitos, adeò luxuriæ venenum imbibisse, ut cum præ senectute amplius opere la-
D 2 scivire

60 DE SACERDOTVM VITA
scivire nequeant, cogitatione,
verbo, ac nutibus ad consueta
inardescant. De qualib⁹ per Pro-
phetam Dominus dicit: Si Æ-
thiops potest mutare pellem
suam, & Pardus varietatem suã,
& vos poteritis benefacere, cùm
didiceritis malè. Cessare autem
in senibus foëminarum potest
concubitus, sed manet ut olim
desiderium actionis.

45. Qualem te igitur senẽ deside-
ras, talis nunc quoque juvenis
vivas. Difficile namque est se-
nem mores suos corrigere, & in
veteri mente nova cogitare.
Enimverò senesq⁹ mores habet,
non accipit. Qui cum foëmina
juvenis lascivit, senex insanit.
Bonum itaque est homini, cùm
porta-

portaverit jugum Domini ab
adolescentia sua , quoniam si
malus in juventute quis extitit,
rarò in senectute bonus erit.

Notæ.

A. D *I*stricta satis prohibitione
interdicunt) De hac re est
integer Titulus in Decre-
talibus, l. 3. c. Inhibendum, de coha-
bitatione Clericorum & Mu-
lier: qui ita habet. Inhibendum est, ut
nullus Sacerdos foeminas, de quibus
potest esse suspicio, retineat; sed neq;
illas, quas Canones concedunt, Matrem
amitam, & sororem, quia instigante
Diabolo & in illis scelus perpetra-
tum reperitur, aut etiam in pedisse-
quis earundem.

B. Consuetudo bonis moribus contraria)
Hoc sæpius in jure Canonico tradi-
tur, præf. c. cum tanto, de consuetu-
dine, ex Gregorio IX. his verbis. Cum
tanto graviora sint peccata, quanto

diutius infelicem animam detinent alligatam, nemo sanæ mentis intelligit, Naturali juri (cuj⁹ transgressio periculum salutis inducit) quamcūque consuetudinem (quæ dicenda est veriùs hac in parte corruptela) posse aliquatenus derogari.

C. Prima enim &c. Tentamenta
Validè hæc confirmat S. Ephræm, in Serm. adversus mulieres: Quid ait, est mulier? Naufragium super terram, fons nequitia; thesaurus immunditiæ, & malitiæ; mortifera cōversatio, atque confabulatio; oculorum pernicies; animarum exitium, cordis spiculum; Juvenum perditio, sceptrum inferni, & concupiscentia præceps. Et si hoc est omnis Mulier, quantò magis illa, quæ à Sathanâ, & concupiscentiâ ardente excitata ad ruinam propellit?

D. Quantumlibet sancta sit fœmina
S. August. epist. 132. ait: nec tamen, quo sanctiores sunt, minus cavendæ: Crede mihi Episcopus sum, in Domi-

no loquor, non mentior: Cedros libani, id est magnos Ecclesię prælatos sub hac specie corruisse reperi, de quorum casu non magis præsuebam, quàm Ambrosij, & Hieronymi.

E. Turpissimum enim est manibus) Notat hoc accuratè Sacerdot. nostrū fol. 6. ex dicto S. Augustino, ita admonente: Carnes ergo vestras cū timore ejus (Domini Dei) configite, & vobis diligenter providete, ne lingua loquendo (quæ vocat de cœlo filium Dei) contra Dominum loquatur, & ne manus, quæ intinguntur sanguine Christi, polluantur sanguine peccati.

F. Te Cuncti in publico) Redit idem S. Doctor serm. 37. ad frat. in Ere-mo, & exclamat. O quàm Vilis ò quàm miser & pusillanimis reputatur Clericus, qui frequenter cum mulieribus conversatur? Insipiens valde est, & inexpertus; qui amicitias mulierum procurat.

G. Rarò vel nunquam ad perfectam emendationem redit) Inter plures alios acriter hoc asserit S. Ambrosius l. 1. c. 4. de Cain & Abel : sævus, inquit, criminum stimulus est libido, quæ nunquam quietum patitur affectum : nocte fervet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione revocat, aufert consilium, amantes inquietat, lapsos inquinat. Nullus peccandi modus, & inexplabilis scelerum sitis, nisi morte amantissimè extingui non potest.

H. Fortissimum peccandi Vinculum est Consuetudo) Consuetudo enim mala, altera est pessima natura ; experientiâ hoc nimis manifestum est, lippisque, ac tonsoribus, & cujusvis proprio sinui notissimum : hinc merito dicit S. Chrysost. in 2. ad Corinth. hom. 7. magna est consuetudinis tyrannis, adeoque magna, ut cogat perinde, ac natura.

I. Si arriserit ei, ridet) Antiquissima est hæc stultitia : videbam, inquit
Ephæ-

Ephæborum unus Darij Regis, apud Esdram l. 3. cap. 4. Apemen, mirifici concubinam Regis, sedentem juxta Regem ad dexteram, & auferentem Diadema de capite ejus, & imponentem sibi, & palmis cædebat Regem de sinistrâ manu. Et super hæc aperto ore intuebatur eam, & si arriserit ei, rider, nam si indignata ei fuerit, blanditur, donec reconciliata fuerit in gratiam. O Vefaniam nullo helleboro curandam!

K. Sola multitudine victus à proposito terretur) Vetus hoc malum est, jamq; anno Christi (ut Coriolanus refert in Concilio Romano l.) 1074. expertus est Archiepiscopus Moguntinus, qui cum ex decreto dicti concilij in Clericis suis, ad synodum convocatis continentiam reducere vellet, ita exarserunt ij, ut etiam de Archiepiscopo occidendo impia consilia voluerent, quorum furori, & libidini tam citò resistere non potuit, uti optabat,

L. Nulla inter hac oranti devotio) Minor utique, quàm illius, de quo traditur, cum præ segnitie super stratum suum jacens, horas Canonicas somno confusis verbis præsentaret, adfuisse cacodæmonem, & ingenti excitato fætore, exclamâsse; tali orationi tale Thus debetur: heu quàm fætidum thus persentiscent oratores illi, ab auctore hîc descripti?

M. A populo in Ecclesia Hieros expectatur) Utique per acerbam, meritiſſimam tamen Ironiam auctor hæc dixerit: Hieros enim idem est, quod Sanctus, & Sacerdos quivis ad tremenda hæc Myſteria accedens, saltem in statu gratiæ esse deberet; sed qualis hic sanctus, qui talibus manibus, uti ab auctore describuntur, in sancta sanctorum involat?

N. Qua denique temeritate accedis ad altare?) Qui, ut sanctus Cyprianus Serm. de lapsis ingemiscit, faucibus adhuc exhalantibus scelus tuum, & contagia funesta redolentibus

Domini Corpus inuadis? Qui, uti S. Bernardus addit, declam. de bonis desert. Præstantissimum sæculi pretium in conscientie tue fætidū sterquiliniū proijcis? Qui, sancto Ambrosio asserente in c. 10. ad hebr. hoc modo conculcas corpus Domini? ut de alijs raceatur.

O. Ex Katamenio pulmentum Domini suis conficiunt) O diabolicum pulmentum: fædissimum enim menstruum sanguinem suum (hoc quippe significat vox ista) furie istæ Orcinæ cibis Dominorum suorū admiscet, vnde insanie ab auctore descriptæ nascuntur.

P. Non est iniquitas super mulieris malitia) Hoc iterum confirmat S. Ephræm, loco supra allegato: quid, inquit, est mulier huiusmodi? Est causa & advocata Diaboli; requies serpentis; Diaboli consolatio; hospitium lascivorū; & officina dæmonum: annon hoc fatis?

Q. Vix unquam ex toto liberatur)

Tam parum, quam parum, ut S. Jeremias refert c. 13. & auctor infra allegat, æthiops mutare potest pellem suam, sic & tales poterunt bene facere, cum didicerint malum: non Naturâ, addit S. Hieronymus in eundem locum) sed nimia consuetudine, & amore peccâdi firmatum, sic ut in naturam conversum videatur.

R. Multos decepit incauta faminarum allocutio) Sole meridiano hoc est manifestius; hinc Eugenius Papa etiam Excommunicationis fulmen confabulatoribus his intentat: cap: si quisquam, de cohabit Cleric: & mulier: Si quisquam Sacerdotum de quacunque femina crimini fornicationis suspectus, post 1. 2. & 3. admonitionem inveniatur fabulari, & aliquo modo conversari cum ea, excommunicationi subdatur.

S. Melior est iniquitas viri, quam mulier bene faciens) Desumptum hoc est ex Eccl. c. 42. Ubi Iansenius inter alia ita loquitur: Vir iniquus aperte ferè

ferè hominem inuadit, hinc iniquitas ejus facile evadi potest, eique sese opponere licet, cùm verò mulier bene facere videtur, id agit, ut decipiat, & in cautum illaqueet sui amore.

T. Mulieres Allophilorum prostraverunt) Allophilorum idem est hoc loco, quod Alienigenarum, hoc est, illę mulieres, quę non erant ex progenie Iudæorum, sed infidelium, quarum consortiũ à Deo prohibitũ erat. Hinc Numerorum c. 25. fusè recensetur, quàm immanem stragem passi sint Iudæi, dum in deserto Setim fornicarentur cum filiabus Moab, quę erant inter alienigēas, & ab his ad idololatriam pertracti essent, ita ut Iudæorũ prævaricantium viginti quatuor millia ibi occisa fuerint.

V. Ex consuetudine paulatim leviùs portat) Non solum leviùs portat, sed cogitur etiam: ita enim de se testatur sapientissimus Augustinus Conf. l. 8. c. 5. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat, &

constrinxerat me : quippe ex voluntate perversa facta est libido, & dum fervitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas.

X. Quam putas hi pœnitentiam agunt in extremis ?) Certè periculofam, si ea, quæ S. Gregorius Moral. l. 31. recenset, vera sunt, sicut sunt verissima, ait enim, de luxuria cæcitas mentis, inconsideratio, inconstantia præcipitatio, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror autē, vel desperatio futuri generantur. Utrobique tam necessitatem, quàm desperationē intelligendo non absolutam, se certè tamen Moralem, quæ ex propria culpa difficillimè vincetur.

*De Remedio contra Luxu-
riam.*

CAPUT III.

Consuevere Medici primū 1.
ægrotis gravitatem mor-
bi subtili disputatione o-
stendere, & tunc demum reme-
dij opē adhibere: Cognitâ enim
gravitate ægritudinis, min⁹ ter-
ret amaritudo potionis. Id ego
tecum factur⁹, primū quidem
periculum foemineæ cohabita-
tionis tibi multimodâ demon-
stratione aperui, & quis sit finis
hujus morbi, quantum licuit,
declaravi.

Consequens igitur nunc est, 2.
ut de remedio cogitemus. Caro
enim semper cōcupiscit adver-
sus

sus spiritum , & nisi exercitio salubri refrænctur, & se & illum in profundum damnationis precipitat. Hinc probè admonet Poëta, dicens : Otia si tollas, *A.* perièrè cupidinis arc⁹: Contemptæque jacent, & sine luce faces. Sancta etenim scriptura perhibet , quoniam in desiderijs est omnis ociosus.

3. Oportet igitur eum, qui vitiū libidinis cupit extinguere , se in aliquo sancto opere jugiter exercere. Ociositas quippe inimica est animæ. Hinc beatus Hieronymus quendam admonet, dicens : Semper aliquid boni facito, *B.* ut te diabolus inueniat occupatum. Optimū quippe remedium contra malas cogita-

gitationes, est operis sancti aliquus occupatio. Enimverò dū animus circa aliquod bonum exercitium delectabiliter intentus est, aliunde non cogitat. Non patebit accessus diabolo, si mēs fuerit occupata in aliquo exercitio.

Exemplū sume in sancto David, qui occupat⁹ bellicis rebus, 4.
luxuriam domuit : ociosus in domo consistens, adulterium commisit. Dum manus vacat ab opere, mens languet in cogitatione. Si ergo cupis libidinem vincere, ocium fuge. Quibus autem exercitijs tempus accommodare debeas, paucis si placet, accipito.

Manè assuescas C. ante lucē 5.
de

de somno exurgere, & orationibus tam canonicis, quàm votivis aliquantulum vacare. *D.* Cumque pensum servitutis tuę orando devotè compleveris, lectiōibus sacris deinceps vacabis, donec te ad Missam celebrandam ex officio vocatum intelligis.

6. Post Missam orationibus de-nuò vacandū est, *E.* & sacris meditationibus quàm devotissimè insistendum. Denique manibus laborandum, *F.* domūs curanda negotia, & si qua pro necessitate fuerint ordinanda, cum Dei timore disponantur.

7. Opus autem manuale Sacerdotis est, scribere, codices à se vel ab alijs descriptos, impressos-que ligare, cæterisque honestis la-

laborib⁹ pro sua conditione vel necessitate insistere.

Denique sumpto cibo, g.lau- 8.
des Deo referendæ sunt, qui nos
hic pascit in terris , iterumque
orandum, ut post hanc vitam si-
ne fine pascatur in coelis. His ritè
completis, non illico ad fabulas
eundū est , sed sacris literis de-
nuo vacandum. Denique mani-
bus operandum erit usque ad
vesperam , quæ ultra quartam
horam non extendatur in opere
manuali.

Cùm verò jam inclinato die 9.
dormiendum est, priùs ad devo-
tissimas orationes recurratur.
Quibus expletis , actū tuorū
per diem *H.* rationem cōstituas,
& de negligenti cōversatione
tua,

76 DE SACERDOTVM VITA
tua, te reum corā Deo clamans,
veniam & indulgentiam expo-
stules : Nam si te ipsum judica-
veris, à Deo absolveris. Et nisi in
timore Domini te constanter
tenueris, citò subvertetur dom⁹
conscientiæ tuæ.

10. Quòd si in aliquo delicto
præoccupatus fueris , mox ad
lammementum poenitentiae recur-
ras, talemque si fieri potest Con-
fessorem eligito, /, quem & sciē-
tia scripturarum idoneum com-
probet, & conversatio commen-
det. Rarò enim confitentibus
viam salutis in veritate aperit,
qui conversatione reprobâ vi-
vit.

11. Quòd si tentationes carnis
inimico suggerente in anima
sentire

sentire coeperis, noli eas per moram roborare, *K.* sed per orationes & sancta exercitia quanto-
 cyus expelle, *L.* Lubricus est
 serpens libidinis, & nisi in capi-
 te, non facilè conteritur. Dum
 adhuc infirmus est adversarius,
 facilè superatur.

Nec te, si viceris aliquando, *12.*
 securum existimes, quia non est
 completa victoria, ubi quotidiana
 geritur pugna. Quamdiu er-
 go potes subijci, non credas te
 vicisse. Noli in tua fortitudine
 confidere, noli tibi victoriam
 arrogare, sed spem tuam in soli⁹
 Dei adiutorio scito consistere.
 Nemo enim castus viribus suis.
 Gratia enim Dei adiuta, carnem
 vincit bona voluntas. Oportet
 autem

autem contra tentationes carnis sine intermissione orare ad dominum , & dicere : Confige timore tuo carnes meas , à iudicijs enim tuis timui.

13. Noli amare delicias huj⁹ mūdi , quæ te citò evanescere facient , & ardore libidinis facile incendunt. In victu tuo caveatur superfluitas , *M.* nec ciborū varietas appetitum moveat, sed fames. Non apponantur incentiva libidinum , sed quæ corpus alant, non incendant.

14. Vinū, in quo est luxuria, semper sit tibi suspectum , ne duplici ardore incendaris , potūs videlicet & juventutis. Ignem luxuriæ fovet in gremio , qui assiduo utitur vino. Verendorum

Noë denudatio, & incoest⁹ Loth,
te vinum semper timere admo-
neant.

Ebrietas enim, vivi hominis 15.
sepultura est, N. quæ sensus de-
struit, rationem extinguit, men-
tem ligat, conscientiam vulne-
rat, sanitatem corporis minuit,
animam occidit. Scaturigo ma-
lorum ebrietas, carnem ad lu-
xuriam excitat, pessimis cogi-
tationib⁹ cor inquinat, in turpis-
sima verba linguã laxat. Hiero-
nymi sacratissimi verbum est:
Repletus venter facilè spumat
in libidinem,

Sit igitur viro casto modera- 16.
ta refectio, sit potus parcus &
tenuis, sit sermo pudic⁹. Caveat
familiaritatem mulierũ, sensus
suos

suos omni custodia dirigat , ne in foveam libidinis cadat.

17. Quotiescunq; cogitatio turpis mentem pulsare cœperit, memoria Dominicę passionis O. subeat, cogitatum suum in vulnera Jesu Christi ponat. Scriptũ namque est: Beatus qui tenebit, & allidet parvulos suos ad petram. Petra autem (inquit Apostolus) erat Christus.

18. Recordatio etenim Dominicę passionis , omnium temptationum efficacissimum remedium est. Enimverò quem Christi passio nō emollit , nulla exercitatio curabit.

19. Mox ergo ut carnis libido spiritum oppugnare cœperit, levet manus suas ad cœlum cultor casti-

castitatis, & dicat: Domine Iesu
 Christe, amator casti consilij, tu
 facis vires meas ad resistendum
 exiguas, adjuva infirmitatem
 meam, per amaram passionem
 tuam. Credo in Domino, quo-
 niam si orans cum devotione
 perstiterit, victoriam adversus
 carnem facilè impetrabit.

Volo autem te (frater aman- 20.
 tissime) non solùm facta, sed &
 verba turpia declinare. P. Cor-
 rumpunt enim mores bonos
 colloquia prava. Neque illos
 imitari velis, qui turpiloqui s
 vacantes, casto se corde existi-
 mant. Ex abundantia etenim
 cordis os loquitur. Vanus ser-
 mo, vani cordis indicium est.

E

Qua-

Qualis vnusquisque apud se lateat, prolatus sermo probat.

21. Sunt nonnulli, & quidem multi Sacerdotes, qui lascivis moribus suis sinceritatem conscientiarum violant, quamquã ad actum libidinis corporaliter non accedant. Sedent cum fœminis, loquentes turpia, tactus prurientes commiscent & oscula, & inter hæc se castos esse gloriantur.

22. Et ubi manet sermo Domini-
cus: Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mo-
chatus est eam in corde suo? Si viro casto mulierem videre ad concupiscendum non licet, quãtò minus impudicẽ contingere, osculari, & contrẽdare manib⁹.

Q. Dicit namque Apostolus: Ab omni specie mali abstinete vos, sicut decet Sanctos.

An tibi non videtur mali species, inter homines federe castos & iuencularum osculis tactibusque insanire? Mentiar, si non vidi Sacerdotes, & maioris dignitatis Prælatos, totum in navibus diem obscœnis consumere tactibus & osculis fœminarum, nullamque dignitatis suæ reverentiam habuisse. Internæ libidinis indicium est, dum verba quis turpia loqui consuevit, & jungere tactus. Inter hæcne castitas mentis illæsa manebit?

Tu autem Nicolae charissime, si dignum te Deo ministrū exhibere desideras, si libidinis

84 DE SACERDOTVM VITA
durissimū jugum evadere optas,
non solum à factis, sed etiam à
verbis turpibus, & mulierum
te tactu abstineas.

25. Impossibile est non vulnerari
mentem, dum osculo & manu
lasciviens contingis mulierem.
Memento novissima tua (monet
sapiens) & in æternum non pec-
cabis. Nihil enim adeo cohibet
à peccato hominem, quàm in-
tenta memoria mortis.

Notæ,

A. **O**tia si tollas) Sacerdotale
nostrum fol. 12. inter re-
media primo loco ponit,
Otij fugam: ejus perniciem hac si-
militudine S. Bernardus in Serm.
de S. Andrea describit: sicut per ri-
mam sentinæ aqua latentur intrat,
& excrescit, donec navis per nauta-

rum incuriam demergitur; ita ex otio, & ignavia cogitationes pravæ, & concupiscentiæ multiplicantur, donec navis cordis eis succumbens in peccato periclitetur.

B. Semper aliquid boni facito) Quod nempe Vocationem & statum Sacerdotalem decet, qui enim temporis fallendi gratiâ curiosiûs aliorum facta audiunt, legunt, narrant, iudicant, & similes inutiles, & impertinentes actiones exercent, etiam inter otiosos numerantur: de quibus dicit S. Bernardus lib. de vita solit: pro Otio vitando otiosa sectari, ridiculum est.

C. Mane assuescas ante lucem exurgere) Qui pigritiâ, & lecti mollitie superati moras in eo trahunt, audiant Cornelium à Lapide in Prov: Salom. c. 3. Disce hîc lecti mollitiem esse pulvinar Diaboli, incitat enim ad lasciviam, & libidinem.

D. Orationibus & lectionibus vacare) Legatur in Sacerdotali nostro f. 8.

pulcherrima super hac re instructio, ex S. Augustino desumpta. Et fol. 12. indicat sextum adversus concubinatum remedium, lectioni, & sacris meditationibus statis horis quotidie vacare.

E. Post Missam orationibus denuo vacandum) Præsente enim tunc intra viscera cælesti hoc hospite, pl⁹ quam inurbanum est, mox ad alia discurre; cum fructuosissimè tunc negotium salutis in particularibus suis ad profectum subsidijs, aut impedimentis transigi possit ac debeat.

F. Denique manibus laborandum) Sic etiam habet Sacerdot: nostrum cit. fol. 8. sub finem: per manuū operationem &c. quibus addunt Concilium Carthaginense quartum, & Colonienſe: Clericus, quantumlibet verbo Dei eruditus, artificiolo victum quærat. Et Colonienſe adducit Exemplum S. Pauli &c.

G. Denique sumpta cibo laudes &c.) Secundùm illud S. Pauli 1. ad Corint. 10. five

sive māducatis, sive bibitis sive aliud
quid facitis, omnia in gloriam Dei
facite, gratias agentes Deo semper,
& hęc tanquam adminicula reci-
pientes, conservandæ vitæ humanæ,
ut quivis secundum Vocationem
suam Deo deservire possit, non præ-
cisè instar canis, & vrsi palatum, ac
ventrem pascentes. De mensæ bene-
dictione pulcherrima habet Corne-
lius à Lapide in 1. ad Tim. c. 4. v. 20.

*H. Actuum tuorum per diem ratio-
nem constitues*) Ita Sacerdot: nostrū
pag. 12. remed. 11. Vesperi cū cu-
bitum eundum, examen conscientie
instituere, & si quid in hoc genere
peccatum fuerit, sacrā statim (non
post 3. vel. 4. menses, confessione
cluere. Hoc est, quod refertur ex S.
Clemente ep. ad S. Jacobum: Instrue-
bat Petrus discipulos, actus vitæ suæ
omni horā custodire &c. quod Al-
phonfus de Torres maximè de exa-
mine conscientie, saltem Vesperi in-
stituendo, intelligit. Omnes libri, &

ipsa recta ratio necessitatem hujus
Examinis frequentissimè inclamant:
Imò etiam Seneca, & alij Ethnici.

I. Confessorem elige) Ex SS. Basilio,
Bernardo, Bonaventura profuit hæc
admonitio: summâ vigilantia, acer-
rimaque in omnes partes circumspे-
ctione aliquem tibi Sacerdotem in-
venias, quem in omnibus deinceps
studijs ducem sequare, qui ornatus
sit virtutibus &c. vide infra in Epist.
Advent. Radicem quartam.

K. Noli eas per moram roborare) Hoc
etiam Sacerdot: nostrum præscribit
fol. 12. med: 12. nempe tentationi-
bus, & cogitationibus carnis noli
immorari. Unde S. Cyprianus Serm.
de Ieiunio rectè monet: Diaboli pri-
mis titillationibus obviandum est,
nec coluber foveri debet, donec ser-
pens formetur. Idem sensus est om-
nium prudentium virorum, & ipsius
experientiæ.

L. Sed per orationes expelle) Sacerd:
nostrum l. c. med. 14. saluberrimè
addit:

addit: B. Mariæ Virgini, Angelo tutel-
 larii, & sanctis Patronis Castitatem
 suam serio commendare: Bene dicit
 S E R I O: hinc med. 13. jubet adhi-
 bere certis temporibus cilicia, disci-
 plinas, ieiunia orationes, aliasque pi-
 as exercitationes; ex his enim appa-
 ret, quàm serio quis agat in re tanti
 momenti.

*M. In uictu tuo caveatur superflui-
 tas*) Hoc in primo statim remedio Sa-
 cerdotalis nostri f. 12. cavetur, &
 primævæ Ecclesiæ, Tertuliano teste,
 in Jerem. cap. 5. constans opinio fuit,
 quòd ista duo dæmonia, Venus, &
 Bacchus, conjurata sint inter se, &
 conspirata: hinc alius interpretes ad-
 dit: homines bene pastos & saturatos,
 necessariâ ratione amatores, & libi-
 dinosos futuros; respiciatur iterum
 sua cujusvis experientia.

*N. Ebrietas vivi hominis sepultura
 est*) Revocetur huc concilij nostri
 Provincialis efficacissimus textus, in
 Sacerdot. fol. 14. ad longum posi-
 tus

90 DE SACERDOTVM VITA-
tus. Quid dicit S. Ambrosius in libro
de Elia, & Jejunio? hoc: Ebrietas fo-
mentum libidinis; ebrietas incenti-
vum insanix, ebrietas venenum in-
sipientix. Hæc hominum sensus mu-
tat, & formas, per hanc fiunt homi-
nes equi adhiñientes &c. omnes Deo
chari viri, & totus mundus hoc
clamat: quis considerat?

*O. Memoria Dominica passionis
subeat*) DEVS, & Iesus meus, exclamat
alibi S. Bernardus, propter me in
Cruce pendet, & ego voluptati ope-
ram dabo? certè voluptuarius qui-
vis aut credit propter hæc sua scele-
ra Deum suum Crucifixum esse, vel non
credit: si hoc, est hæreticus, si prius,
& non ideo ab impuritibus suis
retrahitur, ipso Diabolo deterior, in-
urbanior, & nequior est.

P. Turpia verba declinare) Os & lin-
guam istam, per Calicis præsertim
sumptionem, toties pretioso Dei Fi-
lij sanguine irroratam, & consper-
sam, in lixarum, & abjectissimorum
lux-

lurconum propria, iisdemque impudenter consueta, pudentiora verba resolvere? Dedecus est, & scandalum insupportabile. Vide cap. 2. Notam E.

Q. Osculari & contrectare manibus)
 Audiatur Angelicus Doctor S. Thomas 2. 2. q. 104. a. 4. Et ideò cū oscula, & amplexus huiusmodi (idem prorsus iudicium est de alijs contactibus) propter libidinofam delectationē fiunt, consequens est, quòd sint peccata mortalia. Quid formidabilius dici debet? Hinc etiam S. Hieronymus lib. 1. cont: Iovin. concitatè dicit: Tactus autem alienorū corporum, & fæminarum ardentior appetitus, vicinus insanix est. Imò insania ipfa.

De Lectione & Studio Scripturarum.

CAPUT IV.

- I. **S**Cio & expertus sum, quòd efficacissimum contra omnes tentationes remedium, est studium, & lectio scripturarum. Dicit enim beatus Hieronymus: Ama scientiam scripturarum, & carnis vitia non amabis. Sola enim scriptura est, quæ nobis cœleste promittit in tribulatione remedium. *A.* Quid de superna patria scire vel credere poterim⁹, si scripturas non habemus? Dicit namque Apostolus: Omnis scriptura divinit⁹ inspirata est, ut per patientiã & consolationẽ scripturarũ spem habeamus. Id-

Idcirco moneo te , ut studiũ
sanctarum scripturarũ assumes 2.
in hujus peregrinationis sola-
tium : quoniam si in lectione
earum fueris assiduus , facile
mundum contemnes, cum uni-
versis vanitatibus ejus. B. Nihil
enim sic mentem à sollicitudine
vana ad superna elevat , nihil
sic carnis incendia sedat , quo-
modo sedulitas sacræ lectionis.
Denique officio tuo studium
maximè congruit , dicente Ma-
lachia : Labia Sacerdotis custo-
diunt scientiam , & legem re-
quirent ex ore ejus, quia nunci⁹
Domini exercituum est.

Nam , sicut paulò antè dixi- 3.
mus, oportet Sacerdotem Chri-
sti , doctum esse in lege divina ,

ut sciat & sit, unde proferat sermonem. *C.* Qui enim suscepit animas regere, pro quibus summo iudici Deo rationem redditurus est, necesse habet multa legere & intelligere. Enimverò sicut dixit Magnus ille Gregorius Nazianzenus, & post eum Papa Romanus : Ars artium est regimen animarum.

4. Qui autem nihil in Scripturis sanctis didicit, quid alios docebit ? Aut quam in prædicando Sacerdos utilitatem auditoribus suis afferre poterit, qui scripturas nescit ? Væ nunc temporibus nostris, in quibus est sicut popul⁹, sic Sacerdos. *D.* Studium scripturarum Sacerdotes nostri abijciunt, eruditionem

negligunt , pro libris scripturarum,aves & canes enutriunt.

Viderint Episcopi , *E.* qui tales idiotas & inscios ad Sacerdotij dignitatem promovent , qui imperitis pastoribus curam ovium Christi commendant. Recede de consortio eorum, qui scientiam abijciunt , qui lectionem scripturarum negligunt , qui studium contemnunt. 5.

Nihil aliud , quàm mundanũ sapiunt,nihil quàm vanum diligunt , nihil nisi carnale intelligunt. *F.* Citò subvertent te,si in conventum eorum frequenter transieris. Sedent in insidijs , cum potatoribus *G.* in tabernis, ludis&comeffationibus vacant: non est timor DEI ante oculos eorum. 6.

Ira-

7. Irascuntur, si quis coram eis loqui de scripturis cœperit, audire lectionem dedignantur, ad fabulas autem convertuntur. *H.* Quid tibi & illis? Nonne Sacerdotes sunt conversatione asini? Nihil penit⁹ de scripturis intelligunt, discere contemnunt.
8. Romanâ linguâ scribere vel loqui nesciunt, *I.* vix in vulgari exponere Evangelia didicerunt. Quantos errores, fabulas & hæreses in Ecclesia prædicando populis enuncient, quis nisi expertus credere posset? Pro libris sibi liberos comparant, pro studio concubinas amant. Isti sunt cæci & duces cæcorum, qui populū Dei ad justitiam non erudiunt, sed potius seducunt.

O. quot

O Quot pauperes Christiani 9
in rure habitant, *K.* qui ob igno-
rantiam suorum Sacerdotum
quid Christianum deceat, igno-
rant. Inter hæc nemo est, qui
animadvertat, nemo qui peri-
culum animarum doleat, nemo
qui remedium apponat. Omnes
quæ terrena sunt, sapiunt, om-
nes sua quærunt, omnes ad lu-
cra currunt.

Sed quid ista ad nos? Unus- 10.
quisque suo Domino stat aut ca-
dit. Et quamvis ad me non per-
tineat ista corrigere, non pos-
sum tamen non dolere, videns
omne malū in Ecclesia ex igno-
rantia *L.* Sacerdotum procede-
re. Quis enim non doleat illos
mandata nescire, qui constituti
sunt alios instruere? Ecce

11. Ecce nulla in ordinandis Sacerdotibus scientia quæritur, non vocati accedere permittuntur, nunquam vita ordinandorum, ut in primis oportuerat, discutitur. Propterea populus Christianus funibus peccatorum captivus abducitur, concordia fraternæ dilectionis violatur.

12. Sacerdotes nostri mundanis cupiditatibus effluunt, corrigere vitiosos non præsumunt: quia se deliquisse in majoribus agnoscunt. Pauci etenim sunt, qui moribus sanctis in Ecclesia nunc fulgeant, pauci scientiam scripturarum amant, pauci commissum sibi gregem verbo & exemplo debitè informant.

13. Nec mirum, si minores vacent

à studio scripturarum, cùm inter Prælatos paucos invenias, qui veterum exemplis inhæreāt. Eliguntur enim ut plurimum non doctiores, sed ad congregandas divitias perituras avidiores. Codices scripturarum aut nullos habent, aut paucos, quippe qui odio scientiam persequuntur. Nihil adeò Ecclesiasticam dignitatem minuit, *M.* & contemptibilem reddit, sicut ignorantia Prælatorum.

Cum olim Episcopi, Abbates, 14.
ac cæteri Prælati & Sacerdotes animum scripturis intenderent, non tam facilis criminib⁹ & peccatis aditus patebat. Amor etenim ac scientia scripturarum, mundū docent contemnere, vitia

100 DE SACERDOTVM VITA
tia fugere, virtutes sacratissimas
amare.

15. Quamdiu populus Israeliti-
cus permansit in lege Domini,
nulla preualuit contra eos pote-
stas inimici. At postquam legis
scientiam abiecit, multis adver-
sitatibus subditus fuit. Dicit e-
nim scriptura : Quoniam non
habuerunt sapientiam, perierunt
propter suam insipientiam. N.

16. Hodie quoque Sacerdotes,
Ecclesiarumq; Rectores in ma-
gno numero sunt, sed pauci eo-
rum scientiam legis & scriptu-
rarum advertunt. Et quia (sicut
Dominus per Prophetam lo-
quitur) Sacerdotes notitiam le-
gis abiecerunt, propterea con-
temptibiles in populo facti sunt.

Clau-

Clamant quidem in tribulatione ad Dominum, sed non exaudiat eos : quoniam qui avertit aures suas ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis. Non ergo mirentur Sacerdotes, quòd contemnunt laici, quoniam ipsi spernunt mandata Christi. Timeo autem vehemèter, in brevi contra clerum graviora futura. Sed de his hæcenus. 17.

Tu verò, non quid alij faciāt, sed quid tibi sit faciendum, considera. Multi enim ad Sacerdotium in Ecclesia Dei vocati sunt, pauci verò electi. Summopere igitur curandum nobis est, ut qui in sortem Domini asciscimur, etiā eligamur. Quid prodest hîc Sacerdotio brevissimo tem-

tempore fungi, si separari contingat à conspectu D E I ?

19. Nihil ergo melius , quàm in cœlestibus desiderium figere , sacræ lectionis studio insistere , præsentia pro D E I amore spernere, futura cogitare. Hinc Petrus in aurora dicit: Nil homini melius, quàm si divina legendo, figat ibi mentem , quò sibi vita venit. Legendis itaque scripturis, continuum studium impendendum est : quia lectio alit mētem , & fomenta ministrat virtutibus.

20. Ut ergo precium temporis non amittas , sacras legito scripturas , scribe libros , devotis orationibus insta, suis temporibus etiam manibus labora. Non
eru-

erubescas discere, quod ignoras: quia tunc alios poteris utiliter instruere, si à doctioribus semper petas informari. Non te pudeat nomen subire discipuli, O. si pertingere cupias ad honorē magisterij. Spiritus etenim sanctus, qui docet hominem scientiam, humilitatis amator est.

Quando sedes ad mensam *P. 21.* ut cibum capias, prius sacris literis insonandum memineris, quatenus dum caro pascitur, mens suo alimento minimè defraudetur. In Toletano quippe Concilio ita legitur: Pro reverentia DEI & Sacerdotum, id universa constituit Synodus, ut quia solent crebrò mensis ociosæ fabulæ interponi, in omni Sacer-

Sacerdotali convivio lectio divinarum scripturarum misceatur. Per hoc enim & animæ ædificantur ad bonum, & fabulæ non de necessitate prohibentur.

22. Verbum enim Dei, esca spiritus est : quia non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Maximam antiqui patres & Sacerdotes diligentiam scripturis sanctis impenderunt, ut & mentem salubriter pascere, & posteritati ad eruditionem utilia providerent. Istorum vestigijs inhaereamus, *Q.* ut digni coram

DEO ministri inveniri mereamur.

Notæ.

A. *C*æleste promittit in tribulatione remedium) Quid enim est scriptura, inquit S. Gregorius l. 4. ep: 40. nisi quædam Epistola Omnipotentis Dei ad creaturam suam?

B. *Cum universis vanitatibus eius*) Ad hoc enim solum Deus per totam nobis S. Scripturam loquitur, sive quia intellectum mentis erudit, sive quia mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit; S. fidorus de summo bono l. 3. c. 8.

C. *Ut sciat, & sit, unde proferat Sermonem*) Addit S. Dionysius ep. 8. ad Demophilum, si Sacerdotum ordo illustrandi vim habet (uti habere ex officio suo deberet) profectò peius abhorret à Sacerdotum ordine, & que facultate is, qui illustratus non est, nempe per frequentem SS. Scripturarum lectionem.

D. *In quibus est, sicut populus, sic Sacer-*

F

dos

dos) Quod certè (ait gravissim⁹ scriptor Petrus Sotus lect. 1. de scientia Sacerdotum necessaria) summum malum est, cùm eo venit, ut nihilo doctior, nihilo sanctior sit Sacerdos, quàm populus. Assurgamus ergo ad legis Dei studia, ad salutarem quærendam scientiam, eamque imprimis à vero Dei timore, ab illustratione ejus, à lectione sacra petamus.

E. Viderint Episcopi, qui tales Idiotas promoveant) Sanctus Antoninus in summa p. 3. refert de S. Leone Papa, quod per 40. dies oranti ad sepulchrum S. Petri, ut hujus intercessione dimitterentur sibi peccata sua, apparuerit ei S. Apostolus dicens; oravi pro te, & dimissa sunt tibi peccata tua, præterquam impositionis manuû: hoc enim à te solû requiritur sive bene, sive fortassis aliter egeris: hoc, addit Alphons⁹ de Torres, intelligendum est, non quoad culpam, sed quoad pœnam, quod ista tunc non dum dimissa sit,

F. Nihil nisi carnale intelligunt) Hoc notanter exprimit Sacerd. nostrum fol. 15. videant ergo pastores, & caveant qui ita parochijs inhiant, & fruuntur, nō ut animas quærant, sed se ipsos, ac suos pascant, non ut pauperum inopiæ succurrant, sed ut facultates cumulent, non ut Deo, sed propriæ inserviant commoditati: consideretur etiam diligenter textus Ezechielis cap. 34. ibidem prolixè positus.

G. Sederit in insidiis cum potatoribus) Huc respicit sacerd. nostrum fol. 15. Clerici, inquit, ordinis sui memores, homines leves, viles, in quibus nihil singularis pietatis & Christianæ Virtutis elucet, quo possint studio, effugere debent.

H. Ad fabulas autē convertuntur) Has dudum prohibuit S. Paulus Timotheo à se constituto Episcopo, ep. 1. cap. 4. Ineptas, inquit, & aniles fabulas devita: quàm enim hoc indecorum, & supra modum reprehensibile sit, Dei

verbum commentis , & jocis sæpe valde illiberalibus dehonestari? idq; nullo apud auditores Spirituali fructu, sed potius ingenti apud quosuis prudentes scandalo.

I. Romanâ linguâ scribere, vel loqui nesciunt) Imò frequētur nec rectè quidē latinè legere norūt, vnde necessario fit, ut in cultu divino, & Sacramento-rū ejus administratione, intolerabiles errores cōmittātur, non rarò etiā noxij, & cum periculo, ne sanctissimæ hæres, quæ in latina lingua præscribuntur, invalidè adhibeantur.

K. Quod pauperes Christiani in rure habitant) Cura hæc, ut doctrina Cathedistica à parochis diligēter tradatur, etiam Patres Concilij Tridentini sollicitos habuit, hinc eam notāter præcipiūt sess. 24. c. 7. de Refor. & peculiariter ut ea, quæ in sacris: missæ gerūtur, vernacula lingua sæpi⁹ explicentur, tradit sess. 22. c. 7. de sacris: missæ. Cofundent nos in Iudicio hæretici nostri tēporis, qui mirabiliter
in defessi

defeffi & negotiofi funt, in Cathechefi fuorum errorum inculcanda, non folùm balbutientibus pueris, puellis- que, fed etiam maioribus natu.

L. Videns omne malum in Ecclefia ex ignorantia) Deplorarunt hoc omnes cordati Catholici, perniciofiffimis hærefibus ex Pastorum præcipuè ignorantia & vecordia bipatentē januam apertā fuiſſe, lachrymas fuas addit Zelofiffimus Sotus lect. 1. nihil, inclamat, pernicioſiùs Eccleſiæ, quàm ignorantia in Miniſtris ejus, &c. quod ibi pluribus graviffimè proſequitur.

M. Nihil adeò Eccleſiaſticam dignitatem) Audiamus denuo Sotum eadem lect: quod, ait iſte, cùm ante oculos videam⁹, ſubſanrantibus hæreticis, atque irridentibus Sacerdotij Eccleſiaſtici dignitatem, cur in aliā cauſam hoc referimus, quàm in ſcordiam noſtram? ob quam ita punimur, ut etiam propter nos nomen

IIIO DE SACERDOTVM VITA.

ipsum Dei blasphemetur, non quidem inter gentes, sed inter baptizatos ipsos.

N. Non te pudeat nomen subire discipuli) Idem sensus est sæpius jam laudati Soti in ead: lect: hæc, inquit, Sacerdotibus necessaria scientia, non potest plenè & convenienter haberi solâ privatâ apud se lectione, sed necessaria est diligens auscultatio Doctorum, studium, meditatio, humilis interrogatio, & inquisitio, ut scilicet Exemplo Christi, quo plenè instrui cupit, sedeat in medio Doctorum, audiens illos, & interrogans, similiter etiam respondens.

O. Perierunt propter suam insipientiam) Huc respicere videtur Sacerd. nostrum fol. 17. cùm enim Sacerdotij Majestas, atque dignitas passim apud plebem, non aliam ob causam, quàm propter multorum Ecclesiasticorum hominum levem, scurrilem, inconcinnam, & pænè abominabilem vitam, obsorduerit, viluerit, & pro-

propemodū conciderit, operæ pretium, imò necessarium fuerit, nos tandem è somno expergisci.

P. Quando sedes ad mensam) Quod ex Concilio Toletano, celebrato sub Pelagio II. Anno 589. circa lectionem, dum cibus capitur, intermiscendam auctor allegat, insertum etiam est decreto Gratiani dist. 44. c. pro reverentia; quod in pluribus alijs concilijs præscribitur: deque ea, tanquam re valde necessaria & utili, alij Pontifices, & SS. Patres frequenter mentionem faciunt.

Q. Istorum vestigis inhaereamus) Vos enim, ait Sacerd. nostrum fol. 7. ex S. Augustino, presbyteri nosse debetis & sæpe meminisse, quia nos, quibus regendarū animarum cura commissa est, pro his, qui nostrā negligentiā pereunt, rationem reddituri sumus: pro his verò, quos verbis & Exemplis lucrati fuerimus, pretium æternæ vitæ percipie-

mus.

*De Avaritia & Cupiditate
fugienda.*

CAPUT V.

1. **Q**Uamquam in principio sermonis nostri contra avaritiam & cupiditatem disputaverimus, certâ nihilominus ratione ducimur, ut etiam in hoc loco de hac ipsa re iterû eloquamur. Nunquam enim satis contra hoc vitium agitur, nisi cû funditus extirpatur.

2. Sciens autem Saluator noster, quàm difficile sit divitem intrare in regnum Dei, sequentibus se dixit: Nisi quis renunciaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Hinc Psalmista nos admonet, dicens:

Di-

Divitiæ si affluant , nolite cor
apponere. Et Apostolus dicit :
Habentes victum & amictum ,
his contenti simus. Quid ampli⁹
quærimus , qui ministri Dei su-
mus ?

Turpis est in Sacerdote Dei , 3.
cupiditas, *A.* turpis avaritia , &
auri cōtinua fames damnabilis.
Tu ergo (frater amantissime) si
cupis in libertate spiritus vive-
re, noli pecunias perituras quæ-
rere , divitias noli amare. Jacta
cogitatum tuum in Domino, &
ipse te enutriet, ipse esurientem
te pascet , ipse custodiet. Nec
volo ut providentiam domesti-
cam penitus abijcias , sed ne per
avaritiam excedas.

Radix omnium malorum 4.

F 5

cu-

cupiditas est, quæ hominem non finit Deo in libertate spiritus vivere : sed mentē semper torquet curis amaris, nec permittit eum aliunde quàm de divitijs cogitare. *B* Mediocritas autem res tutissima est , quæ nec egestate premitur , nec abundantiâ in superbiam elevatur.

f Videmus inter Sacerdotes Dei, cultores idolorum, qui pecunijs congregandis semper invigilant , qui avaritiæ student, qui de æterna vita nihil aut parum cogitant. vivunt tanquam nati sint ad quæstum , *C.* pietatē in pauperes longè abijciunt , nihil aliud quàm aurum quærere & invenire concupiscunt.

f. Videres inter illos quosdam
avaros

avaros & miseros divites, quibus rerum temporalium copia & abundantia maxima est, sed facultas utendi acquisitis deest. Omnibus diebus, quib⁹ versantur in terra, miserè vivunt, cōcedere & bibere pro necessitate corporis non præsument, augere ad acervum pecuniæ semper aliquid concupiscunt.

Lucris invigilant, de animarum salute nihil penitus curant. Plus dolēt de amisso denario, D. quàm si decem ex sibi commissis animæ perirent. Sed mirum non est, si alienam negligat, qui propriam damnat. Quisquis enim cor suum avaritiæ & cupiditati semel submiserit, nunquam aut rarò liber erit. Semper ad ma-

jora lucra pecuniarum c̄stuat, *E.* ad augmentum auri semper anhelat, tantoque crescit habendi desiderium, quantò contigerit crevisse nummum.

8. Jam deinceps unum beneficium quantumlibet pingue non sufficit, *F.* pro impetrandis etiam alijs Sacerdos avarus discurret, per fas nefasque nancisci laborat, quæ improbè concupiscit. Currit interea ad sedem Apostolicam, petitionis suæ narrat causam, quæ si cum veritate discutitur, falsa protinus invenitur.

9. Præbendas deinde unus homo multas impetrat, curam ovium mercenarijs locat, lanam & lac de ovibus recipit, sed gregem

gem pascere contemnit. Væ (inquit Propheta) pastoribus, qui pascunt semetipsos. Putant se à noxa liberos, qui per dispensationem summi Pontificis multa beneficia obtinent: sed quid requiratur ad istam impetrationē, non pensant. G.

Tu autem sta, & noli trans- 10.
gredi terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui, sed pone concupiscentiæ modū, ne cadas in peccatum. Uno beneficio, quod tibi pro mediocritate tui status sufficit, te volo esse contentum, ne si plura sine iusta necessitate susceperis, gravius coram Deo inde iudicaris.

Noli multitudinem secus a- 11.
gentium in exemplum assume-

re, noli per latam viam peccantium incedere, si ad vitam voles pervenire. Qui altari deferuit, de altari vivat : *H.* qui autem pascere oves negligit, lanam & lac ab eis quâ temeritate requirit ?

12. Instituta sunt Ecclesiastica beneficia pro sustentatione eorum, qui eis deserviunt, non ad avaritiam illorum, qui sua quarunt. Qui onus portat & curam, dignus est recipere sustentationem. Qui autem fugit onus sollicitudinis, non sine culpa percipit emolumentum lactis. Si ergo Christi oves pascere renuis, lanam & lac ab eis minimè quæsieris. Non enim propter pastorem oves, sed propter oves pastor

stor constitutus est. Neque cura animarum appetenda est, ut habeantur alimenta: sed alimenta potius requirenda sunt, ut debita ovibus ac hibeatur cura.

Sed à multis nunc ordo per- 13.
vertitur, qui prelaturas & beneficia idcirco appetunt, ut in arca pecunias habeant, non ut animas pro Dei amore pascant. O pastor! O idolum! quàm miserè decipis temetipsum. 1. Curas tantum ut comedas, qui ut curare animas posses comedere debueras.

Cupiditas radix malorum 14.
omnium est, mater transgressionis, magistra nocendi, auriga malitiæ, inventrix doli, promotrix mendacij. Sacrilegia committit

mittit & furta. prædas agit & incendia, bella gerit & homicidia.

15. Denique sola cupiditas est, quæ simoniacè homines emere, & vendere docuit, iniquè petit & recipit, injustè negotiatur, dolis innititur, mendacio & perjurio fovetur. Ipsa est quæ fidem frangit, dissolvit pactum, testimonium corrumpit, & violat juramentum. Charitatem quoque inter Deum & hominem extinguunt cupiditas, fraternam dilectionem interrumpit, concordiam turbat, infatuat consilium, æquitatis pervertit iudicium, destruit unitatem. K.

16. Si ergo te dignum Dei ministrum exhibere desideras, hanc omnium

omnium malorum radicem de corde quantocyus evellas. Brevis est omnis terrenarum opum possessio , brevis vitæ mortalis actio, instans quotidie ad mortem humani generis processio.

Cur ergo moraris pro DEI 17.

amore contemnere, quæ morte interceptus cogéris in brevi vel invitus relinquere ? Non enim habemus hîc manentem civitatem, sed futurâ inquirimus. Ubi thesaurus tuus est , ibi & cor tuum erit. Noli perituras mundi divitias quærere, *L.* noli cor tuum avaritiæ vinculis obligare.

Decet enim Sacerdoté Chri- 18.

sti , esse discipulum mitem , & misericordem , qui aliena non cupiat , sed in pauperes sua largiter distribuat, *M.*

No-

Notæ,

A. **T***U* *Urpis est in Sacerdote Dei Cupiditas*) Nam uti S. Ambrosius Serm. 59. testatur, avaritia grande malum est, imò malorum omnium est origo; sicut ait Apostolus; radix autem omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes, errârunt à fide; adeoque Apostata facti sunt. Vide infra in Ep. adventoria, Radicem 8.

B. *Nec permittit eum aliunde, q' àm de divitiis cogitare*) Expressum hoc vidi à Christiano pictore tali modo: in templo ante Crucifixi imaginem flectebant, & orabant pauper, & dives: pauperis cogitationes, per lineas ductas expressæ, omnes ferebantur in 5. Salvatoris vulnera: divitis nulla cogitatio eò tendebat, sed, uti alijs lineis indicabatur, omnes deflectebant, partim in cistam auro repletâ, partim in stabulum equorû, partim in cellam vinariam, partim in alias
ejus

eius possessiones &c. Verum enim est illud Christi : ubi thesaurus tuus, ibi & cor tuum.

C. Vivunt, tanquam nati sint ad questum) Afferit hoc etiam S. Augustinus, de Civ: Dei l. 11. c. 25. perversi, inquit, & avari frui volunt nummo, uti autem Deo, quoniam non nummum propter Deum impendunt, sed Deum propter nummum colunt, itaque in pecunia conquiescunt, ac si nulla Dei curâ, ac providentiâ agere deberent unquam. Vnde Germani tales meritò alibi vocare solent nummorum basiatores, *Rüssenpfenning* / &c.

D. Plus dolent de amisso denario &c.)

Quod directè repugnat primo statim monito Sacerd. nostri fol. 1. ubi dicitur: Cura animarum, juxta gravè Conc. Trid: sententiam, est onus Angelicis humeris formidandum, cujus obligatione Sacerdos tenetur primò & principalitet de animabus sibi commissis ita sollicitus esse, ut suâ negligentia nulla prorsus pereat.

124 DE SACERDOTVM VITA

ac si secus accidat, debet strictissimā supremo Iudici Christo de omnibus reddere rationem.

E. Semper ad maiora lucra pecuniarū astuat) Acriter hoc exprobrat S. Chrys: orat: in avaros. Vrsi, & lupi ubi saturati sunt, abstinēt se cibo, isti verò nunquam satiantur. Quod si mentem quoque talium quis excutiat, jam non feras modò, sed etiā dæmones ipsos appellabit, secūdum illud proverbior. 30. inter tria insaturabilia, infernus est.

F. Vnum beneficium quantumvis pingue non sufficit) Per quod tamen, attestante Conc. Trid: sess. 24. cap. 17. Ecclesiasticus Ordo pervertitur, quādo vn⁹ plurium officia occupat Clericorum, sanctè sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi. Quò etiā tendit Sacerd. nostrum fol. 3. Teneatur quisquis Parochiā, seu beneficio curato contentus esse &c.

G. Quid requiratur ad dispensationem

non

non pensant) Ut nimirum valida, & multò magis ut sit licita, & laudabilis, quod auctor noster bene expendit. Non est dubium, quin non pauci cum dispensationibus his suis ituri sint ad infernum, cum ob falsos prætextus frequenter invalidæ sint, vel ob intercurrentem simoniã damnabiles. Quã acerbè hoc sapientissimus Petrus Canisius exprobravit proprijs literis, quæ adhuc extant, Cardinali, & Episcopo cuidam Augustano, dũ Elvacensem etiam præposituram impetrasset?

H. Qui altari deservit, de altari vivat) Quantum pro honesta sustentatione requiritur: interim nervosè affirmat S. Augustinus Serm. 36. ad frat. in Eremito, si Sacramentum dare distuleris, etiamsi fueris omni paupertate vallatus, non pastor es, non Christi Minister es, sed mercator. Nō igitur petas, non etiam tantum pro baptismo (idem est iudicium de alijs parochialibus) recipias, si cum Simo-

ne mago perire non velis, nam factō pactō Sacramentum vendidisti, & Salvatorem tuum perdidisti cum Juda. Quot pauperes etiam in extremis negliguntur, dum sportulam dare nequeunt! huic rei accuratè cavit Sacerdot. nostrum fol. 1. & 2. ubi n. 7. ait. Tenentur singularem pauperum, & miserabilium personarum suæ parochiæ curam gerere: eosdem sepelire, animas eorum Deo cōmendare, nullâ etiam eleemosynâ inde speratâ.

1. O Pastor, O Idolū, quam misere decipis te ipsum) Quando non animarum Zelus, Christi que honor ad hanc vel illam pinguiorem Parochiam incitat. O Sacerdotes mei, addit iterum S. Augustinus l. cit: si fœnus in laico crimen censetur, si propter hoc damnatur ad mortem, quid de vobis erit in die iudicii?

K. Destruit Unitatem) Quam cum Deo, cum proximo, seipso habere deberet: hoc tertium exactè describit S.

Basiliius hom. 21. Cupidi animam hæ curæ continuo mordaces absumunt. Canis latrat, avarus putat furem esse, mus fortè perstrepat, ut avari cor salit! quemlibet vel puerum suspectum habens.

L. Noli perituras mundi divitias quaerere) Audi quid iterum de hoc sentiat S. Chrysostomus; avarus Sacerdos crudelis est, hom. 84. super Math. Communis omnium hostis est, hom. 82. Ubique in utilis. Ibidem; nec fruatur suis rebus: hom. 14. super ep. ad Corinth. In tenebris vivit, hom. 15. super Ep. ad hebr. Meretrice peior, & non est dives: ibidem.

M. Sed in pauperes sua largiter distribuat) Nam ut S. Cyprianus testatur, agens de Eleemosyna: In Evangelio Dominus Doctor vitæ nostræ, & Magister salutis æternæ, inter sua mandata divina, & præcepta cælestia nihil crebrius mandat, & præcipit, quàm ut insistamus Eleemosynis dā-

128 DE SACERDOTVM VITA
SS. Doctorum. Recte enim Sotus de
off. past. lect. 6. ex S. Gregorio mo-
net; qui non dat ovibus substantiam
suam, quomodo pro illis dabit ani-
mam suam?

*De Honestâ Conversatione Sa-
cerdotum Exte-
riori.*

CAPUT VI.

- I. **C**onsidera nunc qualē con-
versationem tuam debeas
instituire, qualemque te
oporteat vivere, ut omnipoten-
ti Deo, cuius minister es, in toto
corde valeas placere. Quantum
verò ad internam conversatio-
nem pertinet, A. oportet ut mū-
dus & purus in conscientia ful-
geas, qui coram Domino mini-
stras.

stas. Dicit enim ad Sacerdotes
Propheta Domini : Sanctifica-
mini, qui fertis vasa Domini. Et
Dominus dicit: Lavamini, mun-
di estote, auferte malum cogita-
tionũ vestrarum ab oculis meis,
quiescite perversè agere, discite
benefacere, dicit Dominus om-
nipotens.

Quantum verò ad exterio- 2.
rem hominem pertinet, *B.* Apo-
stolus Episcopum instruens di-
cit: Oportet Episcopum irrepre-
hensibilem esse, sobrium, pudi-
cum, benignum, ornatum mori-
bus, hospitalem, docibilem.
Quicquid autem Episcopo in
hoc loco præcipitur, etiam cæ-
teris Prælati & Presbyteris mā-
datur.

3. Et primùm quidem cùm dicit, eum oportere esse irreprehensibilem, ab omnibus vitijs & diffamationib⁹ populi pronunciat immunem. Vita quippe Sacerdotis, populo in exemplum proponitur, quæ lucernæ comparatur, ut quemadmodum lux lucet in tenebris, ita conversatio presbyteri fulgeat in turbis. Dicit enim in Evangelio Dominus: Sic lux vestra coram hominibus luceat, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui est in cœlis.

4. Tunc autem Sacerdos dignè Deo ambulat, quando vitam suam bonis & sanctis operibus quotidie exornat, & membra sua quæ sunt super terram, pro

pro Christi amore mortificat. C.
Servus namq; Domini est: hoc-
que potissimum ab eo exigitur,
ut voluntatem Dei verbis & fa-
ctis operetur.

Nemo autem voluntatē Dei
perficit, nisi qui vitijs expulsis,
cor suum habitaculum virtutū
facit. Cave ne sponsam Christi
Ecclesiam per vitæ turpitudinē
macules, cave ne per malum
exemplum aliquem scandalizes:
quia quotquot tuo vitio in pec-
catum duxeris, D pro tot in sup-
plicio cruciaberis.

Rarus videaris in publico, in
domo assuesce consistere, & le-
ctionibus vacare. Esto mente &
corpore quietus, noli per vicos
& vicinorum domos discurrere,

132 DE SACERDOTVM VITA
noli fabulis rusticorum interesse. Minuit enim præsentia famam, & parit in populo Sacerdotis familiaritas contemptum.

7. Rarus autem egressus in publicum, & magnam tibi in plebe reverentiam maturitatis exhibebit. Ita vive, ut tuo exemplo ædificentur multi. In medio seniorum pauca loquaris: quia loquacitas sæpe reprehenditur, ubi taciturnitas laudatur. Enimverò inter senes juvenem audire decet, non loqui. Non appetas in Sacerdotum collegio videri sapiens, ne coram eis velut insipiens confundaris.

8. Non sis verbosus & arrogans, responde cum humilitate & benevolentia interrogatus, & ne fueris

fueris more rabularum dum loqueris in voce clamorosus. Risum excussum non diligas, *F.* & ab omni levitate inhonesta te semper & ubique conserues. Inutiles sermones & vana verba evita, sciens de omni verbo ocioso, quod loquutus fueris, Deo te rationem esse redditurum. Sit sermo tuus moderatus & parcus, longè desit omne mendacium, & ne frustra fiat iuramentum.

Noli tabernas cum rusticis ingredi: *G.* quia id tuæ non licet honestati. Valde namque incongruum est, ut is qui peccatores debet arguere, per suam præsentiam peccatis se patronum velit exhibere. A sanctis enim patribus

G 3 bus

134 DE SACERDOTVM VITA
bus ingressus tabernarum. Sa-
cerdotibus interdicitur, nisi in
itinere constituentur.

10. Ignominiosum est Sacerdo-
tem DEI cum rusticis tabernā
ingredi, & os quod Deo conse-
cratum est, impuris loquutioni-
bus foedari. Facile prædicantis
sermo contemnitur, si inter ru-
sticos familiariter effundatur.
Incipient te ex consuetudine fa-
miliaritatis contemnere, & qua-
si ex suis unum æstimare. Nulla
enim reverentia maioribus im-
penditur, si inter subditos eorū
vita angustetur.

11. Oportet eum qui præsidet,
quadam reverentiā maturitatis
omnes excellere, & nimiam sub-
ditorum familiaritatem sapien-
ter

ter declinare. Enimvero auctoritatis præeminentia frangitur, dum subiectorum actibus indiscrète commiscetur.

Nulli detrahas, *H.* nec aduersus aliquem scandalum sumas. 12.
Turpe est Sacerdoti, linguam suam detractione polluere, quæ in Altari constituta est pro omnibus orare. Neque aurem præbeas detractionibus: quia detractor & libens auditor, pari condemnatione digni sunt. Alter enim diabolū portat in lingua, alter in aure. Discat qui huiusmodi est, non facile detrahere, cū te viderit invitum audire. Non sis citatus in lingua, & in consortio detractorum ne steteris: quia omnipotenti Deo odibiles

G 4

136 DE SACERDOTVM VITA
biles sunt. Sepi aures tuas spinis,
ne audias verba detractorum.

13. Nullum ex ore tuo mendacium prodeat, *I.* sermo turpis ex te non procedat: sed esto custos linguæ tuæ, ne offendas in sermone. Non sis acediosus & piger, & neque somno & inertie deditus, sed in feruore sancti Spiritûs jugiter accensus.

14. Frugalitatem hospitalitatis non negligas, *L.* pauperibus & peregrinis quâ potes sedulitate misericorditer occurras, sciens hoc Sacerdotis esse proprium, ut curam gerat egenorum. Aurum habeto non ut serues, sed ut in eleemosynam pauperum eroges. Laudent te pauperum esurientium viscera, non divitû
ructan-

ruſtantiũ convivia. Sit mēſa tua cum pauperibus & egenis , quia in talibus Chriſtus ſuſcipitur, & curia cœleſtis honoratur. Convivia divitum ſuperborũ, maxime potentium devita, in quibus de animarum ſalute nihil agitur , de ſpiritali converſatione nihil penitus tractatur.

Veſtitus tuus ſit honeſtus, *M.* 15. non precioſus. In faciendis elemofynis noli ab hominibus gloriam quærere , ſed à ſolo DEO laudem & mercedem expectare. Eſto Pater pauperum , & tutor orphanorum. Inſolatus à te pauper nullus abſcedat.

Non ſis percuffor *N.* neque 16. rixofus in populo, neminem injurioſè lædas, ſed omnibus, quã-

tum præuales, benefacito, etiam inimicis. Ne peccatores vnquã lactaveris, sed increpa tamquã auctoritatem à DEO consecutus. Non sis percussor consciëntiarum plebis tibi commissæ, neque verbum Dei indiscretè proferas, sed cum moderatione pietatis.

17. Pœnitentibus esto misericors, O. & calamus quassatum noli conterere, sciens quòd infirmorum curam susceperis, non fortium. Melius est enim pœnitentem cum pietate ad purgatorium mittere, quàm austeritate confessoris desperãtem ad infernum destinare.

18. Horas tuas canonicas P. cum reverentia & devotione, constitutis

tutis ab Ecclesia temporibus, orare non negligas. Horas quoque beatæ Mariæ semper Virginis, vigilias defunctorum, cum cæteris ex ordine Sacerdotali debitis, legere non omittas.

Domus tuæ curam habe, cū 19.
timore Dei: familiam si habueris, modestiam & honestatem seruire verbo persuade & exēplo. Enimverò Sacerdotis opinionem lædit in plebe, quando de domesticis ejus malè loquitur populus.

Sermo tuus testimonio ro- 20.
boretur scripturarum Q. Quia quicquid præter scripturas sanctas præcipitur, eadem facilitate contemnitur, quâ probatur. Nolo te imitari eos, qui sine

eruditione in Ecclesia prædicant, qui fabulas & somniorum phantasmata crebrò allegant, & mysteria divinarum scripturarum ignorant.

21. Rabulæ, garrulique Sacerdotes, sine ratione loquentes, populum non ædificant, sed vanis sermonibus ac fabulis Æsopianis in admirationem sui trahere laborant. Stulta enim & damnable abusio est, omissis scripturis & Evangelio, populum Christianum Æsopi fabulas docere, & gesta conficta Romanorum. Nec mireris, si populus imperitus ista libentius audit quàm scripturas, cùm hoc legas prædixisse Apostolum. Erit (inquit) tempus cum sanam doctrinam

Strinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.

Hinc Hieronymus ait: voluer- 22.
re verba, & celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est. Attrita frons interpretatur sæpe quod nescit, & cum alijs suaserit, sibi quoq; vsurpat scientiam, quam non habet. Nihil tam facile, quàm vilem plebeculam & indoctam concionem linguæ volubilitate decipere, quæ quicquid non intelligit, plus admiratur.

Tu autem loquere quæ de- 23.

cent sanam doctrinam, & imperitorum applausum noli quærere, si locum inter doctos cupis invenire. Curam animarum imprudenter noli concupiscere, & nisi prius & te & alios secundum Ecclesiasticam sanctionem justè didiceris gubernare. Magisterium etenim populi multis periculis subijcitur, & quotidianis angustiis tribulatur.

24. Oportet enim Rectorem animarum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum, sed hospitalem, benignum, sobrium, justum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum

dum doctrinam est fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt, arguere.

Oportet eum qui Rector animarum constitutus est, non minus exemplo docere, quam sermone. 25.
Accusare quidem avaritiam & latro potest; emendare verò non, nisi qui facit quod docet. Delicatus magister est, qui pleno ventre de jeiunio disputat.

Prius ergo vita requirenda 26.
est, quam doctrina: quia plenius opere docetur, quam sermone. Excellentissimum namque docendi genus est, demonstratio exempli. Et Dominus quidem Jesus prius fecit, postea docuit. Maximam enim auctoritatem in docen-

I 44 DE SACERDOTVM VITA
cendo vtitur, cuius sermo atte-
statione operis comprobatur.
Facile à subditis sermo Reſtoris
perficitur, si morum honestate
fulciatur. Qui autem bene do-
cens, malè vivit, proprij se oris
sententiâ perimit, & à mala in-
stitutione subjeſtos non con-
vertit.

27. Simul attende, quàm peri-
culosa sit cura animarum, ma-
ximè his temporib⁹, quando v-
bique abundat iniquitas, & cha-
ritas multorum refriguit. Dies
enim mali sunt, & homines ad
justitiam tardi, totusque mun-
dus in maligno positus, & rara
fides in terra. Inter hæc verbum
Dei à populo despicitur, Chri-
stianæ religionis institutio ne-
gli-

gligitur, auctoritas Sacerdotalis contemnitur. Vita laicalis multis peccatis & sceleribus obnoxia, poenitentiae remedia negligit, dolis & fraudibus intendit, monita Sacerdotum contemnit.

Et nisi Rector animarum, po- 28.
pulo sibi commisso scelera eorum & debitas peccatoribus poenas sollicitè annuntiaverit, coram Deo etiam sanguinis eorum reus erit. Et post hæc adducet Deus cuncta in iudicium, ubi Pastor animarum pro singulis rationem reddere cogitur, & si negligens in hoc mundo extitit, gravius damnatur.

Tutius ergo est curam & re- 29.
gimen animarum humiliter
su-

fugere, quàm arroganter vsurpare. Si enim vnusquisque in illo tremendo iudicio rationem de sua vita reddere vix sufficit, quomodo pro tot millibus sibi commissis respondebit?

30. O quam bene vivit, qui sibi vivit. Bonum iucundumque videtur apud homines, Episcopũ, Abbatem, Pastorem, vel quemlibet Prælatum, in hoc sæculo vivere: Sed quàm terribilis sit exitus negligentis, quis sufficiet cogitare? Etenim iudicium durissimum fiet in eos qui præsũt, & potentes potenter tormenta patientur.

31. Bene transit, qui simpliciter vivit, cui nihil terreni honoris committitur, cui animarum cura nul-

nulla commendatur. Cura etenim pastoralis nunquam est sine periculo, quamdiu vivitur in hoc mundo. Omnium quoque periculorum maximum est, cū separatā per mortem à corpore animā, summo pastori Deo, Pastor terrenus ad rationem ponendam fuerit præsentandus.

Hic jam articulus vltimæ 32. damnationis imminet, vbi ratio villicationis malè dispensatæ exigitur, & sanguis ovium multarum de vnius Pastoris manu requiritur. Quid tunc Pastor imperitus respondere ad objecta poterit, qui in cura ovium negligens fuit? Obmute-
scat necesse est, quia quod respondeat, non habet.

Si-

33. Si ergo frater ad curam animarum te idoneum existimas, si Ecclesiam Mernicensem regere paras, scito te pro his adducendum in iudicium, & pro vitæ merito gloriam suscepturū vel tormentum. Sed crede mihi, securus moritur, qui omiſſis aliorum curis, sibi ſoli in Dei timore conuerſatur. Cui enim multum committitur, etiam multum ab eo exigetur.

34. Sacerdos, maximè curam habens animarum, Dei præco est, ut populo voluntatem DEI omnipotentis nunciet, & peccātes in lege Domini per increpationis verba curet. Oportet ergo ut doctus & constantissim⁹ sit, ne aut per ignorantiam defluat,

fluat, aut per inconstantiam odia perversorum pertimescat. Turpe est enim propter metum populi, tacere sermones Dei. S. Modico vino Sacerdoti vtendū 35. est, ne si potationibus vacat, opprobrium in populo fiat. Vinolentos enim Sacerdotes & Apostol⁹ damnat, & ab accessu altaris vetus lex prohibet. In Agathensi quoque Concilio ita legitur:

Ante omnia à clericis vitetur 36. ebrietas, *T.* quæ omnium vitiorum fomes ac nutrix est. Itaque ille, quem ebriosum fuisse constiterit, vt ordo patitur, aut triginta dierum spacio à communione submoveatur, aut corporali subdatur supplicio. Lu-

xuriosa enim res est vinum, & contumeliosa ebrietas: omnis qui miscetur his, non erit sapiēs. Qui absque vino ardet ardore adolescentiæ, & inflammatur calore sanguinis, & valido est corpore, vinum ut venenum fugiat: ne multiplici incendio suffocatus, in coenum luxuriæ cadat. Stomachus vino æstuans, libidinem concitat, sensum habet, caput & totum corpus debilitat. Proverbio quoq; dicitur: Pinguis venter gignit sensum tenuem.

37. Cum ergo ad conuiuia Sacerdotum vocatus accedis, non obliuiscaris honestatis clericalis, sed modestum & continentē te in omnibus exhibeas, & cave
ne-

ne aut linguā aut aures habeas prurientes, id est, ne aut ipse detrahas, aut detrahentibus auditum accommodes.

Scito quia cuncta quæ de alijs loqueris, in te metipsum retorquenda sunt, & in his ipsis fortè reprehendendus eris, quæ in alijs arguebas. Sed forsitan dices : Referentibus injuriam facere non possum : quia in vanum nititur, quisquis omnium obstruere labia meditatur : quid ergo aliorum detractio ad me ? Numquid ego prohibere homines possum, ne loquantur ? Sed quemadmodum superius diximus, ita te coram detractore exhibeas, ut discat nulli detrachere, cum te viderit non libenter quæ loquitur, audire. 39.

39. Cum detractoribus (ait Salomon) ne commiscearis, quoniā repentiē veniet perditio eorum: Et ruinam vtriusque quis novit? Tam illius videlicet qui detrahit, quā eius qui aurem accommodat detrahenti. Esto moribus & conversatione maturus, verbis rarus & providus, silentio & taciturnitate discretus.

40. In perscrutandis mysterijs scripturarum sedulus esto, & si quid dubietatis tibi legenti occurrerit, ad interpretationes seniorum noveris referendum. Habes in vicino antiquissimæ urbis Treverorum gymnasium in quo copia doctorum est, ad quos

quos in quæstionum ambiguitate poteris habere recursum.

Neque aurum tibi charius sit, 41.
quàm scientia : quia sapientiæ fructus æternus est, usus verò diuitiarum brevis & momentaneus. Nemo sit, qui salutare studium prohibeat, non mater, non frater, non cognatus, non soror: tu fac opus Evangelistæ, disce quæ doceas, ne Pastor & idolum existas. Unus es, & secundum non habes ? cui ergo diuitias thesaurizares ?

Vive temperatè, nuptias & 42.
convivia immoderata ne visites: quia & mentem virtutib⁹ exuunt, & bursam nummis vacuam reddunt. Compara tibi de oblatis eleemosynis divinæ scripturæ

154 DE SACERDOTVM VITA
codices, x. quorum assiduâ le-
ctione doctus, populum com-
missum dignè possis instruere, &
temetipsum per contemplatio-
nem ad cœlestia elevare.

43. Ama scientiam scripturarum,
& coram DEO & hominibus
exaltabit te. Noli consentire
voluptatibus carnis, impetum
furoris reprime, r. & mortis ne
unquam obliviscaris.

Notæ,

A. **Q**uantum verò ad internam
conversationem pertinet)
De hac agetur sequenti
capite: qualis & unde debeat esse in-
terna hæc conversatio in genere, lu-
culenter indicat S. Augustinus, alle-
gatus in Sacerd. nostro fol. 5.

B. *Quantum verò ad exteriorem ho-
minem pertinet*) Incredibile propè di-
ctu

Et tu est, quantum & SS. Apostoli, & omnis chorus SS. Doctorū, momentum possuerint in externā Sacerdotum conuersatione rectē habendā: sed nec mirum est, cūm enim hi, ut auctor noster monet, populo in Exemplum proponantur, hoc utique aliunde capi non potest, quam à cōuersatione, quæ oculis & sensibus patet, Vide quæ Sacerd. nostrum fol. 5. ex S. Isidoro adducit.

C. Pro Christi amore mortificat) De mortificationis huius necessitate dicetur aliquid infra ad finem Ep. adventoriæ, impossibilitate quartâ.

D. Quotquot tuo vitio in peccatum duxeris) Nam qui vnum, dicit S. Hieronymus super Ezech: c. 17. de minimis scandalizaverit, molâ collo alligatâ præcipitabitur in profundū, ergo quo plures hoc modo quis in peccatum duxerit, eò profundius mergetur; proque illis cruciabitur.

E. Rarus videaris in publico &c.) Vehemēter hoc prodest ad necessariam

riam officio Parochi auctoritatem conservandam, uti etiam auctor noster seq: mox periodo optimè adverte, & quotidianâ experientiâ clarū est.

F. Risum excussum non diligas) Quod etiam S. Ambrosius l. 1. off. cap. 21. disertè monet dicens: abhorre debemus ab illis confabulationibus & colloquijs, quæ nobis intolerabiles quosdam risus excitare solent: Væ vobis, qui ridetis, quia flebitis, inuens illud, quod ipsa Veritas Lucæ 6. pronuntiavit: Væ autem præsertim ijs, qui morionum instar alios ad risum excitant, per jocos ordinare nō valde Christianos. nec ab Eutrapeliâ, sed à levissima mente dictatos.

G. Noli tabernas cum rusticis ingredi) De hoc. supra c. 1. litt. M. O Sacerdotes, inquit Sacerd. nostrum ex S. Augustino, fol. 5. attendite, major est dignitas vobis collata, quàm Angelis, qui adorant, quod vos conficitis, nec ipsi conficere possunt; & vos
in

in furfures, & quisquilias istas mifceatis? Vide obsecro Thomã de Kem-
pis l. 4. c. 5.

H. Nulli detrahas) Detractionem in suo genere gravi⁹ esse peccatũ, quàm furtum, norũt omnes ex casibus suis hinc meritò in Decretum illatũ est, dist. 46. ex concilio Carthaginensi: Clericus maledicus (maximè in Sacerdotibus) cogatur ad postulandam veniam, si noluerit, degradetur; nec vnquam ad officium absque satisfactiõne revocetur.

I. Nullum ex ore tuo Mendacium prodeat) Quod omnis; inquit B. Cæsarius, hom. 16. Mendax sine maligno spiritu esse non possit, scriptura testis est; perdes, inquit, omnes, qui loquuntur mendacium: & iterum; os quod mentitur, occidit animam. Vnde etiam S. Cyp. l. 4. Ep. 2. hoc esse ait semper opus diaboli, ut seruos Dei mendacio laceret.

K. Non sis acediosus & piger) De hoc dictum est supra cap. 3. litt. A. Vide
H 3 etiam

158 DE SACERDOTVM VITA
etiā infra in Epist. advent Radicē
quintam

*L. Frugalitatem hospitalitatis non ne-
gligas*) De hoc habemus Titulū pro-
priū in Sacerd. nostro, fol. 10. ex
Conc. Trid: Quibus adde S. Chry-
sostomum (præter innumeros alios,
& ipsum Christum iudicem, Matth.
25. electis dicturum, hospes eram &
collegistis me, nempe in seruis, & mi-
nimis meis) super Matth. c. 2. qua-
lem mercedem habet, qui peregri-
natur propter Deum, talem habet,
qui suscipit peregrinantem &c.

M. Vestitus tuus sit honestus) De hoc
est diligens instructio in Sacerd. no-
stro f. 3. quā legere & observare nō pi-
geat, præsertim etiam quæ ibidem n. 3.
dicuntur de crinib⁹, in quib⁹ patria no-
stra hoc tēpore miserabiliter insanit:
Vtinā hanc insaniam non sequantur
etiam Sacerdotes.

N. Non sis percussor) Audiamus S.
Ambrosium, in Decreti p. 2. causā
23. q. 8. coactus etiam repugnare
non

non novi; potero dolere, potero flere, potero gemere; lacrymæ meæ arma mea sunt. Talia sunt munimenta Sacerdotum, aliter nec debeo, nec possum resistere. Meritò etiam dixit S. Apostolus 1. ad Cor: 11. si quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neq; Ecclesia Dei; nam servum Domini 2. ad Timot. 2. non oportet litigare, multò minus percutere.

O. Pœnitentibus esto misericors) Hoc confirmat S. Chrysostomus super Matth. hom. 43. si erramus, modicā pœnitentiam imponendo, noñe melius est propter misericordiam reddere rationem, quàm propter crudelitatem succumbere pœnitentem? Interim ex memoriâ emitti non debent, quæ de Pœnitentijs imponendis præscribit Conc. Trid: sess. 14. c. 8.

P. Horas tuas Canonicas) Quanta ad has sit obligatio, & quâ attentione dici debeant; notum iterum est ex casibus: quippe non verbis tantum

sed corde orand⁹ est Deus: meliore-
nim est quinque psalmorum decan-
tatio cum cordis puritate, quàm to-
ti⁹ psalterij modulatio cum tristitia,
& alijs impertinentijs, ut non nemo
SS. Patrum affirmat.

*Q. Sermo tuus testimonio roboretur
scripturarum*) De fabulis pro concio-
ne non adducendis, dictum est supra
c. 4. litt. H. quod etiam auctor hâc
& seq. periodo diligenter repetit; &
accuratè monet S. Bonaventura in
pharetra l. 4. c. 34. qui ad vera præ-
dicationis verba se præparat, necesse
est, ut causarum origines à sacris pa-
ginis desumat, ut omne, quod lo-
quitur, ad divinæ auctoritatis fun-
damentum revocet, atque in eo ædi-
ficiū suæ locutionis firmet.

*R. Curam animarum noli impruden-
ter querere*) Rectè dicitur *impruden-
ter*; licet enim S. Augustinus, citatus
à Gratiano Decret. dist. 40. cap. An-
te omnia, dicat, nihil hoc officio a-
pud Deum esse tristiùs, & damnabi-
liùs

lius, si perfunctoriè res agatur: addit tamen; sed apud Deum nihil beatiùs, si eo modo militetur, quo noster Imperator iubet: & hoc modo intelligendus est auctor noster, quando in seqq. periodis solitariam vitam suadere videtur.

S. Turpe est propter metum populi tacere sermones Dei) Hoc tunc fit, quando in Concionatore verificatur illud S. Gregorij, Ep. 113. Perit reverentia, adimitur disciplina, si qui culpas debuit emendare, committit: si verò, quod S. Isidorus l. 3. Ep. 326. addit, Sacerdotes mores suos correxerint, spes est, plebem quoque secuturam; dumodo non ob alios futiles respectus ipse non sit canis mutus, sed confusus, quòd ei dici non possit, medice cura te ipsum, imperterritè eos allatret.

T. Ante omnia vitetur ebrietas) De hac jam supra facta est mentio cap. 1. litt. M. & cap. 3. litt. N. addit Petrus Ravennas. Ebrietas in alio cri-

men est, in Sacerdote sacrilegium; saltem æquivalenter, & dispositivè.

V. Quid aliorum detractio ad me) Solidum remedium præscribit Thomas de Kemp: lib. 3. c. 36. quod ad hanc rem dignissimum lectu est. Interim si bona fama injustè lædatur, utique pro eâ retinendâ, aut recuperandâ ordinatis medijs laborandû est: Rectè enim dicit S. Augustinus de bono Viduitatis, nobis necessaria est vita nostra, alijs fama nostra; quod etiam S. Th: 2. 2. q. 72. a. 3 confirmat.

X. Comparatibi divine scriptura codices) Quod enim est miles sine gladio, hoc est Sacerdos sine libris, & qui hos comparare & legere negligit, incurret pleraque incommoda, quæ hactenus indicata fuerunt, præsertim quæ auctor noster commemorat supra c. 4. n. 8. & 13.

Y. Impetum furoris reprime) Ita præscribit Pontificale Rom. in consecratione Episcopi: accipe baculum Pastora-

oralis officij, ut sis in corrigendis,
 itijs piè sæuens, iudicium sinè ira
 enens, in fovendis virtutibus audi-
 orum animos demulcens, in tran-
 quillitate severitatis censuram non
 eferens. Hinc S. Ambrosius, offic.
 I c. 21. bene monet: Resiste iræ, si
 potes, cede, si non potes, scriptum e-
 st; Date locum iræ. ad Rom.
 12.

*Qualis debeat esse Sacerdos in
 conversatione inter-
 na.*

CAPUT VII.

Quoniam verò non sufficit
 ministro Christi honestã
 coram hominibus con-
 versationem ducere, nisi coram
 Deo ab omni scelere mundus
 pudeat apparere, exhortor te

H 6 ut

ut cor tuum in timore omnipotentis dirigas, *A.* & nullas vnquã contra Deum cogitationes admittas.

2. Oportet enim Sacerdotem Dei sanctũ esse *B.* mente & corpore, & mundum in cogitatione. Hinc Dominus dicit: Sancti estote, quoniã ego sanctus sum, Dominus Deus vester, qui sanctifico vos. Et Petrus Archiepiscopus dicit: Vos genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutes annuncietis ejus, qui de tenebris vos vocavit, in admirabile lumen suum.

3. Primum in corde tuo locum charitas obtineat, *C.* quę plenitudo legis est, & consummatio

Pro-

Prophetarum. Omnium enim virtutum maxima est charitas, quæ in dilectione Dei & proximi consistit.

Deus autem ex toto corde 4.
propter se diligendus est, & proximus propter Deum. Nemo autem veraciter Deum diligit, si in fide proximum odit. Christus enim Deus & homo est. Totum ergo Christum non diligit, qui hominem odit. Nullum opus bonum Deus accipit, nisi quod flamma charitatis in ara cordis accendit: Charitas enim virtutum omnium obtinet principatum.

Hanc humilitas sequitur, D. quæ 5.
virtutum custos memoratur. Hujus tanta est eminentia vir-

tutis, ut omnis alia citò pereat, nisi humilitatis fundamento roboretur. Dicit enim sanctus Papa Gregorius: Qui sine humilitate virtutes congregat, quasi pulverem in ventū portat. Vnde enim ferre aliquid cernitur, inde gravius cæcatur.

6. Maximum ergo Sacerdotis ornamentū charitas est, & preciosissimum in veste illius margaritum, humilitas. Tu quoq; (frater) has geminas in te virtutes exprime, & fructuosus in Ecclesia Dei prædicator eris. Quicquid dixeris, facilè persuadebis auditoribus, si charitatem & humilitatem habeas in corde, sedulòque demonstres in opere.

7. Locum non habeat in corde tuo

tuo maledicta ambitio, & quæ adeò mentem, quam semel inuaserit, excæcat, ut Dei salutisque propriæ oblivionem inducat. Esto Christianus amator hominum, & hostis vitiorum. Serva mandata Dei, & Ecclesiasticas sanctiones noli negligere. Honora omnes homines propter Deum, & neminem vnquam duxeris contemnendum.

Quod tibi fieri non vis, alteri 8.
ne feceris. Sol non occidat super iracundiam tuam. Divitum adulationes fugito, & peccatores ne aliquando palpaueris. Abnega temetipsũ *F.* desiderijs tuis, ut discipulus Christi efficiaris.

Castiga corpus tuum, juxta 9.
Apo-

Apostolum in servitutem redigens, delicias sperne, castū ama jejunium. Pius esto in pauperes, esurientem ciba, nudum vesti, infirmum visita, captivū libera, consolare tristem, sepeli mortuum.

10. Mundum noli diligere, *G.* divitias noli quærere, post vanitatem noli currere. Nemo enim militans Deo negotijs secularibus se implicat. Nemini feceris injuriam, sed disce patienter ferre illatam, exemplo Domini tui, qui pendens in cruce, pro persecutoribus suis exoravit, ut non perirent. Pacem cum omnibus hominib⁹ habeas, *H.* concordiam & unanimitatem duntaxat cum devotis.

Non

Non sis superbus & arrogans, II.
 non somnolentus & piger, non
 vinolent⁹ & multum edax, non
 obloquutor & temerariè quem-
 quam iudicans. Custodi aclus
 tuos omni horâ, & memoria fu-
 turorũ in cogitatione tua sem-
 per versetur. Dicit enim scri-
 ptura: Fili memorare novissima
 tua, & in æternum non pecca-
 bis.

Semper itaque moriturum te I 2.
 cogita, / . diem iudiciij time, in-
 ferni tormēta expavesce. Si hæc
 feceris, omnes tētationes carnis
 facilè superabis. Sperne volu-
 ptates mundi, ut ad superne fœ-
 licitatis gaudia valeas introire
 gaudens. Noli decipere animam
 tuam: nemo potest hîc gaudere
 cum

170 DE SACERDOTVM VITA
cum mundo, & postea regnare
cū Christo. Per multas enim tri-
bulationes, *K.* oportet nos intra-
re in regnum Dei. Spretis itaq;
præsentiis, omni desiderio ad
æterna gaudia festinemus.

13. Omni custodiâ serva cor tuū,
quoniam ex ipso vita procedit.
Si aliquo delicto præoccupatus
fueris, non tardes poenitentiae
remedia quærere, & per veram
contritionem te in confessione
expurgare. *L.* Contēde per angu-
stam viam ad vitam ingredi, hoc
est, carnis desideria non perfice-
re, mūdum odire, spiritu vivere.

14. Ad militandum Deo contra
vitia carnis vocatus es, noli ante
victoriam quiescere, noli à pu-
gna desistere: quia nemo coro-
nabitur

nabitur nisi victor. In hac autē vita non est certa victoria , sed continua pugna. Qui perseueraverit usque in finem , salvus erit. In fine suo comprobabitur vir. *M.*

Militia est vita hominis super 15.
 terram. Miles enim summi Regis es, *N.* non licet tibi agonem illius deferere. Bonus miles Regē suum quocunque jert, sequitur. Ubi ergo est Rex tuus ? In coelo: Cur illum non sequeris ?

Quid facis in terra, si miles es 16.
 Regis superni coelestis ? Quare Dominum tuum non sequeris ? Ipse enim dicit : Qui mihi ministrat , me sequatur , & ubi ego sum , illic & minister meus erit. Sequatur, inquit , non gressibus pedum

172 DE SACERDOTVM VITA
pedum , sed passibus affectio-
num.

17. Apostolus quoque dicit : Ne-
mo militans Deo implicat se ne-
gotijs secularib⁹ *O.* ut ei placeat,
cui se probavit. Sicut ergo qui
militant Regi terreno, omnibus
jussis ejus obediunt, & quocun-
que mittuntur, parati & prom-
pti sunt, nullâ se uxoris vel libe-
rorum gratiâ excusantes, ita mi-
litem Christi mandatis ejus in
omnibus oportet obedire, & in
nullo penitus se excusare.

18. Tu ergo, qui coronam immar-
cescibilem victoriæ expectas ,
labora sicut bonus miles J E S U
Christi, *P.* nulla terrenæ sollicitu-
dinis cura te aggravet, nulla car-
nis voluptas mentem illecebrâ
tangat.

Nihil

Nihil enim Christi milite fœ-
 licius , cui promittuntur regna 19.
 cœlorum : nihil laboriosius , qui
 quotidie de vita periclitatur :
 nihil fortius , qui vincit diabolũ :
 nihil imbecillius , qui carne su-
 peratur.

Non te domus avocet , non 20.
 parentela impediat , non caro
 constringat. Volo te sine sollici-
 tudine esse , ut liberè cogites
 quæ DEI sunt. Nudus & expe-
 ditus ad cœlum vola , quia nudũ
 te mater genuit , nudum terra
 suscipiet.

Ama quod non perdas , con- 21.
 temne quod tenere non præva-
 les , quære quo in æternum fœ-
 liciter gaudeas. Ita vive , ut mori
 non

174 DE SACERDOTVM VITA
non timeas. R. Bona conscientia
mortem non metuit : quia per
illam se ad æterna cœlestis Pa-
triæ gaudia venturam esse co-
gnoscit.

22. Habes nunc (amantissime
frater) quod à me postulasti, ha-
bes aliqualem bonæ conversa-
tionis formulam, cui imprima-
ris, habes sanctæ exhortationis
normam, ad quam sedulò possis
habere recursum. Feci quod po-
tui, non quantum volui.

23. De reliquo vive secundum
Evangelium, & constitutiones
sanctorum Patrum, in quibus
omnis perfectionis Christianæ
forma conspicitur. Vale; memor
nostri. Ex Spanheim. Kalendis
Aprilis. Anno 1486.

Notæ.

Notæ.

A. **C**Or tuum in timore omnipotentis dirigas) Nisi enim, scribit S. Basilius in ps. 33. Timor instituendæ vitæ nostræ rudimenta jaciat, impossibile fuerit castitatem, sanctimoniamque legitimè observari; Confige, inquit David, timore tuo carnes meas: itaque quorum animam occupavit Dei Timor, omnem prorsus importunitatem peccati, & obstreperam occasionem vitant.

B. *Oportet enim Dei Sacerdotum sanctum esse*) Hoc confirmat Sacerdotale nostrum fol. 6. ex S. Augustino. O Sacerdotes, si anima cujusslibet justī sedes Dei sit, multò magis sedes & Templum Dei esse debetis mundum, & immaculatum: si sepulchrum ejus gloriosum est, in quo corpus jacuit exanime; gloriosiora debent esse corpora vestra, quæ à morte suscitatus quotidie dignatur inhabitare.

C.

C. Primum in corde tuo locum habeat Charitas) Vide ad finem Epist: adventoriæ, impossibilitatem primam. Rectè etiam S. Prosper ait, Charitatem affectionum omnium esse potētissimam, in omnibus semper invictam, actionum bonarum summam, salutem morum, finem cælestium præceptorum, mortem criminum, vitam virtutum. Huc etiam revoca in dicta Epist: advent. considerationes ad Amorem Dei allicientes.

D. Hanc humilitas sequitur) Cogitas, inquit S. Augustinus, Serm. 10. de verbis Domini, magnam fabricam construere celsitudinis (Charitatis in Deum) de fundamento prius cogita humilitatis; Charitas enim non inflatur, non est ambitiosa. Porro Deus Charitas est, sed Deus ipse superbis resistit, eosque abominatur, ergo cum sola humilitate Charitas & Deus haberi potest.

E. Locum non habeat ambitio) S. Cyprianus lib. de jejun. & tent. solerter

ter advertit. Etiam in sinu Sacerdotum ambitio dormit, ibi sub vmbra recubat; in secreto thalāi fraudulēter se occultat. Hæc sacrilegij forma per omnia officia, gradusque discurret, & nihil intentatū ambitio relinquit: nec dubitet quisquā diaboli hæc esse negotia, & nundinationis ejus, quicunq; hæc exercent commercia.

F. Abnega tēetipsū) Abnegatio sui est ipsa mortificatio amoris pprii, aliarūq; sensu valitatis passionū refrænatio & vis, ac violētia, quā sibi ipsi quilibet inferre debet, si cœlū rapere cupiat: de cui⁹ necessitate pluscula dicentur ad finem Epist. adventoriæ.

G. Mundum noli diligere) Mundū, interprete Cornelio à Lapide in cap. 13. Ioann: v. 19. diligere dicitur, qui diligit opes, honores, delicias, magnā nominis sui æstimationem, voluptates, sic enim faciunt mundani homines, qui non sapiunt, nec mentem seriō attollunt ad ea, quæ Dei sūt & ad salutem æternam conducibilia

178 DE SACERDOTVM VITA
existunt, & hoc sensu auctor meri-
tò dicit, Mundum diligere noli. vide
Thom: de Kemp. l. 3. c. 10.

H. Pacem cum omnibus habeas) Est
namque Pax, S. Augustino conte-
stante, Serm: de Verbis Domini, fe-
renitas mentis, tranquillitas animi,
simplicitas cordis, vinculum amoris,
consortium charitatis. Imò Verita-
te ipsâ apud Matth. c. 5. deprædi-
cante, est altissima beatitudo, & fe-
licitas, quæ sectatores suos facit Dei
filios, Deo simillimos, Deo charissi-
mos, & plenissimè heredes Dei in cæ-
lesti gloria, Christique cohæredes,
uti pluribus explicat more suo ele-
ganter Cornelius à Lapide.

I. Semper morituum te cogita) Non
minùs de fide est, quòd sit Deus vnus
& trinus, quàm quòd novissimorum
memoria efficax sit contra peccata
quævis remedium. Idem enim ille
Spiritus, Doctor infallibilis veritatis,
qui prius dictavit, & revelavit, etiam
hoc posterius in calamus misit Jesu
Filio

Filio Sirach in Ecclesiastico, c. 7. hisce verbis: In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, & in æternum non peccabis: vel certè non semper, aut diu in peccatis persistes: cur non utimur tam parabili medio?

K. Per multas tribulationes) Quæso te legas iteratò & sæpi⁹ aureum caput 12. lib. 2. Thomæ de Kemp. experieris in te mirabilem mutationem; neque plura adducere consültum est, cum libellus ille omnium manibus teratur, & nefas propè esset, eum non penes se habere, cum quotidiano pane sit utilior, & æquè necessarius.

L. Te in confessione expurgare non cesses) Neque hîc aliquid addo ijs, quæ infra in Epist. adventoria, Radice tertiâ dicentur.

M. in fine suo comprobabitur Vir) Finis quippe, ut vulgare verbũ habet, coronat opus: & de fide est, ex Conc. Trid. sess. 6. c. 13. & can. 16. quod finalis perseverantia non sit in nostrâ potestate; sed est purum donum Dei

180 DE SACERDOTVM VITA

hoc ut consequamur, ejusque capaces nos reddamus, tam sollicitè adhortantur SS. Patres, ut quidquid possint operari manus nostræ, hoc indefinenter faciamus: Dominus enim, ait Cyprianus Martyr, nobiscum est, quamdiu cum ipso sumus: adeoque eodem adhortante: Insistendum est, & perseverandum in fide & virtute, & spiritualis gratiæ consummatione, ut ad palmam, & coronam possit conveniri.

N. Miles enim summi Regis es) Et quidem spiritualis, vi vocationis tuæ uti cap. 4. litt. D. expendimus. Istis adde ex S. Gregorio Nazianzeno ep. ad Episcopos. O Sacerdotes Dei, incruenta sacrificia mittentes! O illustres animarum custodes! O Magni Dei figmentum vestris manibus gestantes! O Deum hominibus concilians! O Mundi fundamenta, Christianæ fidei columnina, immortalis vitæ Doctores & ductores!

O. Nemo militans Deo implicat se ne-

gotiis secularibus) Cornelius in hunc locum, qui est in 2. ad Timot c. 2. ex Tacito, Dione, Tertuliano tradit, olim milites adeò ab alijs negotijs, abstinuisse, ut nec nubere illis licuerit: Hinc rectè adjungit ex mente. Apostoli, Episcopos, Parochos &c. totos debere sacrificijs & orationibus, templique ministerijs, ac Verbo Dei insistere. Vnde etiam Sacerdotale nostrum fol. 15. bene monet: Clerici se ipsos propter temporalia odiosos ne reddant. Sed si quid fieri debet in hoc genere, per tertium potius faciant.

P. Labora, sicut bonus miles Christi) Ex græco habetur: Mala perfer, dura, tolera: Exemplo tum militum, tū Christi; militis enim est multa, & acerba pati: & Christus nos in Militiam, ad suum Crucis vexillum evocavit, suaque cruce signavit, & auctoravit milites suos. Fortia ergo agere Romanū est, ut aiebat Scævola; sed fortia pati Christianū est. Ita Cornelius hoc loco. I 3 Q.

Q. Nudus, & expeditus ad cœlū evola)
 Nudus videlicet à malis cupiditatibus tuis, ut explicat S. Augustinus; angusta enim porta est, & arcta via, quæ ducit ad vitam; hoc iteratò prædicat ipse Dei Filius, Matth. c. 7. quæ gula, libido, avaritia &c. penetrare non possunt. Sæpius etiam relege lectiones secundi Nocturni, Dominicæ infra octavam ascensionis Domini, ex S. Augustino desumptas.

R. Ita vive, ut mori non timeas)
 Hoc fiet tunc, quando versiculum istum re ipsâ cōprobaveris: Fac modò, quæ moriens facta fuisse velis: Ille enim felix, & prudens est, ait Thomas de Kemp. l. 1. c. 23. n. 4. qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte. Vno verbo, age illa constanter, quæ vocatio tua Sacerdotalis requirit, & mortem non timebis sed lætus tunc Denarium laboris tui, promissamq; à Deo mercedem illam ineffabilem, & gloriæ coronam immarcescibilem expectabis, & certò certius reportabis.

EPISTOLA

ADVENTORIA:

Ad Reverendum, speculatæ Virtutis
Virum, D. N. N. Decanum, Paro-
chum ad Istrum

*Antehac exarata, & Augustæ
publicata, ad initium anni
1652.*

In quâ breviter proponuntur Oc-
casiones nonnullæ, quæ Statui Sacerdo-
tali perniciosæ esse pos-
sunt.

*Cum opportunis super illas considera-
tionibus.*

Reverende Domine

Decane.

*Consideravi ea, quæ inter nos fa-
miliari subinde colloquio acti-*

tata fuerunt : quid porro non
 tam ex meâ , quàm aliorum,
 quos consului , mente , in toto
 hoc negotio sentiam , paucissi-
 mis aperio : rogans , ut ea acci-
 pere velit inter nos affectu cō-
 sueto , hoc est recto , & sincero.
 Deus nos utrinque custodiat,
 & adjuvet , ut salvemus Ani-
 mas nostras , & eorum , quorū
 districta à nobis ratio exige-
 tur. Sed ad rem.

EXperientiâ utcunque manife-
 stum est , non omnes Sacerdo-
 tes Officio suo sublimi , & ve-
 rè magno satisfacere , sed illud ,
 quod Habitu , & Verbo docere de-
 berent , contrarijs vitæ Exemplis
 de-

destruere ; hoc nimirum agente malo genio , ut vel maximè illos jugo suo crudeli subijciat, per quos etiam alij ad cœlum ducendi erāt, ut simul Pastores cum Ovibus miserè pereant.

Exploratâ itaque naturâ & indole singulorum , varias suggerit, & obijcit illecebras , & plerunque ad capitalia quędam vitia impellit, vnde dein ad alia incauti prolabantur. Operæ itaque pretium inane non erit, aliquantisper considerare secum , radices illas malignas, quas in ijsdem plantare & fovere pessimus veterator annititur, vnde non minùs pestilentes fructus enascuntur; ut malignitate hâc sub obtutum positâ, hoc ipso citiùs, & magis innoxie rebus consulere suis

pro viribus quivis allaboret: secundum illud; Principijs obsta &c.

Prima Radix.

Videtur esse Acedia, & fastidium quoddam Rerum, uti vocare solemus, Spiritualium, in quantum hæ necessariae sunt, & conducibiles ad propriæ animæ suæ salutem, & bonum statum; monente sic Christo Domino: *Quærite in primis Regnum DEI, & justitiam ejus, &c.* Certum quippe est, eum, qui ad Exercitia pietatis, devotionis, & orationis affectus non est, ad carnalia delabi, ut infra explicatiùs dicetur. Hinc etiam fit

I. Ut rectâ ac solidâ Intentione ministeria sua nec aggrediâtur, nec prosequantur, sed turbatè & inordinatè in exterioribus hæreant,
abs-

absque pleniore efficacîâ & fructu, quem per usum ministeriorû suorum ponere, & proferre deberent.

II. Nullus apud hos sincerus & proficuus Zelus esse potest, proximum juvandi in ijs, quæ ad salutem animarum, & profectum in ijs spirituales spectant, sed sunt, ut Apostolus ait, velut æs sonans, & cymbalum tinniens.

III. Opera & labor ab his impenditur merè mercenarius, magis propter bonam offam, quàm pro DEI honore, aut proximi salute; quærentibus videlicet, quæ sua sunt, non quæ IESV Christi.

Secunda Radix.

PROxima, & propè principalis origo non optimæ vitæ, etiam in Sacerdotibus, est Gastrimargia, &

Ebriositas, seu in cibo, & maximè in potu immoderata indulgentia, ac ventris ingluvies: Veneno hæc Radix plena est, ob pessimos fructus.

I. Per Ebrietatem fovetur rerum sacratiorum neglectus, etiam illarum, ad quas ex officio tenentur v. g. Horarum Canonicarum omissio, vel negligentissima perfolutio.

II. Aliarum rerum Divinarum & spiritualium fastidium vehementer augetur.

III. Hinc provenit Sacramentorum irreverens & lurida, ac non rarò, etià quoad substantialia, dubia, & utinam non invalida administratio: non infrequenter ipsius sigilli Sacramentalis perniciosissima violatiõ in symposijs, quæcunque

que in buccam veniunt, inconsideratè effutiendo.

IV. Etiam hinc nulla efficacia manet, cum fructu aliquid agendi circa salutem aliorum; cum tales à suis subditis, vel alijs passim contemnantur, illorū admonitiones, conciones, &c. nihili fiant, mox enim audire debent; Medice cura te ipsum.

V. Proximus inde existit lapsus in abominanda carnis peccata, & vix nominanda scelera: experientia frequēs hoc testatum reddit; ubi enim Bacchus dominatur, ibi saltat Venus.

VI. Scandala hinc oriuntur gravissima, apud malè fundatos Catholicos, & maximè Hæreticos; adeoque à Fide etiam Catholica

alienationes, contemptus, cavilli,
&c.

VII. Hinc clamoræ rixæ, son-
orę blasphemiæ, levissimæ scurri-
litates, aliæque Sacerdotum dede-
cora.

VIII. Gravissimi conscien-
tiæ remorsus, præsertim instante
morte, ob redditus Ecclesiasticos, &
Christi patrimonium tam iniquè
dissipatum, & dilapidatum.

Tertia Radix.

ALia origo malorum, & divinæ
glorię grande impedimentum,
est Impuritas conscientię propriæ,
quando nimirum eò temeritatis
progreditur Vir Sacerdotio insi-
gnitus, ut non dubitans etiam se
esse in statu peccati mortalis, sine
præviâ, ex animo factâ cum Deo
suo

fuoreconciliatione, ad tremendũ
Missæ Sacrificium peragendum
prorumpat.

Quicunque ille est, qui sciens, &
advertens in tali se statu esse, ad Sa-
crificium hoc tractandum accede-
dere præsumit, planè sibi persua-
deat, se & cœlo esse invisum, & pro-
ditore Iudâ neutiquam hac in par-
te inferiorem: sciens, inquam, &
advertens, quod Iudicium sibi, hîc
& nunc, manducet, & bibat, ideóq;
reum se constituat (æternæ Verita-
tis hoc pronunciatum est, per S. A-
postolum suum) & faciat Corpo-
ris, & Sanguinis Domini: quàm
hoc grande sit nefas, legat, si lubet,
apud interpretes, & absque pilo-
rum surrectione hoc non faciet, si
vel guttula erubescentiæ in eo ad-
huc

huc fuerit. Et hinc fit in super

I. Vt Auxilia divinæ gratiæ, sine quibus salus esse nequit, sibi ipsi intercludat, dum coram Auctore Gratiæ, IESV Salvatore suo, cum tam foedâ conscientia comparere audet, & DEUM suum in foedissimam cloacam (ut nonnemo sanctorum Virorum loquitur) cordis sui immittere non abhorret.

II. Iterum ineptissimum se reddit, per quem divina Majestas quidquam in salutem suæ, & concreditarum animarum, utiliter generat.

III. Callum omnino obducit; ad quævis flagitia perpetranda paratior, & proclivior redditur; & ad formidandam peccatorum suorum

men-

menfuram implendam plenis velis
properat, quâ impletâ, quod vel
per vnicam superadditam indi-
gnam Sacrificationem fieri omni-
no potest, actum est de ejus salute.

IV. Optatissimum redditur or-
ganum, per quod supremæ Maje-
stati, ejusque gloriæ, etiam per fer-
rum, & sanguinem promovendæ,
satanas illudat; istique longè maio-
rem accessum & libertatem in se
facit, in quem, sicut in Judam, post
buccellam hanc, tam indignè tra-
ctatam, ingreditur.

V. Hoc modo plurima peccata
mortalia, eaque modo maximè
diabolico, hoc est, ex deliberatâ, &
prævisâ malitiâ perpetrat. Nec
blandiatur sibi de Cōtritione tunc
priùs elicitâ, nam hæc non est res

tam

tam facilis, ut præsertim ab homine, repetitis identidem peccatis, & huc propellentibus habitibus immerso, tam citò, tam plenè haberi possit, ut in momento coram DEO justificetur. Præsertim cum in medio jaceat serium Ecclesiæ præceptum, de præmittendâ aQuali Confessione ab eo, qui hæc SS. Mysteria propinquiùs conventur⁹, peccati mortalis conscius sibi fuerit.

Quarta Radix.

Est prudentis, DEUMque timentis Confessarij neglectus; quando nimirum etiam Sacerdotes refugiunt eos Confessarios, qui volunt, & possunt eos juvare: & quando vicissim tales quærunt, qui vel nequeunt ijs prodesse, ob doctrinæ,

Urinxæ , & spiritûs defectum , vel non audent eos propiùs attingere, in eodem luto, & cæno hærentes; unde fit, ut mulus , mulum scabat, & cæcus cæcum , vel saltem vehementer cæcutientem, per tenebras & salebras ducat.

Ingens hac in re momentum est positum. D E U S homines ad salutem æternam per homines ducit; si itaque talem Ducem nanciscaris aut deligas , qui se depravatæ tuæ voluntati & libidini accommodet , eique morem gerat, nec delinquentem sæpius monere audeat , nec idonea remedia præscribere nôrit, versatur profectò salutis tuæ arduum illud negotium in summo periculo.

Quid enim prodest tandem formari

marì super te Crucem, & dici: Absolvo te &c. si ex defectu opportuna admonitionis, increpationisque, aut remedij, post horam, vel etiam citius, in easdem sordes illicò relabarìs? Et quo tandem faro modo iuvabit te Confessarius ille, cum quo non pridem totas noctes & dies computationibus, aliisque studijs minùs decoris absumpsisti? qui iisdem, quibus tu, aut gravioribus etiam morbis laboret? Hinc autem sequitur.

I. Magna peccandi libertas, dum diabolus tibi occinit; quid tum; habes unum probum Confessariù, qui nullo alio duriorè verbo dicto, mox te absoluit.

II. Excussio Timoris divini, & sub spe facilis veniæ, reditus ad
qua-

qualitercunque priùs projectũ vomitum.

III. Augescit Cæcitas mentis, unde iterum DEI, & divinorum nulla cœstimatio, nullus honor, nulla reverentia, nullus cultus æstimabilis.

IV. Temeraria & imprudens etiã in rebus alijs dispositio, sine Cõfilio, sine ratione absq; omni merito, potiùs cũ multiplicato demerito.

V. Scandalum aliorum nutritur, dum perspiciũt posthabitis melioribus, minùs idoneos à te Confessarios eligi.

Quinta Radix.

Est Otium, decantatum malum, & pulvinar diaboli, non ut super hoc dormiat iste, sed ut in perniciem otiosorum solerter invigilet.

let. Debet homo aliquid amare, debet habere aliquid, erga quod afficiatur, nisi itaque honesto & laudabili labore se occupet, hoc ipso ad inutilia, sæpius ad inhonestas, & noxia delabitur. Et hinc fit

I. Ut Tempus pretiosissimum, quo mereri sælicem æternitatem deberemus, turpissimè elabatur, & partim stupidissimâ somnolentiâ, partim alijs maximè impertinentibus studijs abliguriatur.

II. Ut dein ad ludricas confabulationes, sæpe scurriles, sæpe detractorias convertatur: vel præcisè téporis fallendi gratiâ ad libros, simili stilo & cœno conscriptos, se mancipet, vel ad aleas, chartasque piçtas miscendas, sæpe cum inæqualibus, multis horis confideat,

deat, tanquam ad fœcundum seminarium plurium aliorum malorum.

III. Talis etiam visu ad quævis conspicienda profilit, unde gravissimis sæpe scelerum irritamentis janua aperitur.

IV. Animus ab aliorum utili consideratione flaccescens, ad corporis (gliscente intus concupiscentiarum fomite) delectabilia, & sordes se demittit, & stolidè immergit.

V. Denuò rerum divinarum fastidium culpabiliter, & perniciosè increfcit.

VI. Hinc etiam est valde reprehensibilis cessatio, & intermissio studij litterarum, tum pro Concionibus utiliter comportandis, tum
pro

pro directione in Confessionibus audiendis, & Casuum frequenter occurrentium solidâ & securâ resolutione, cum periculo gravium hac ex parte errorum.

Sexta Radix.

Familiarior cum fœmineo sexu, & liberior conversatio. Quanta hinc, & quam nullis inferorum, quantûvis æternùm duraturis flammis extinguibilia scandala oriantur, & propagentur, nemo ignorat: Et quod planè dolendum est, etiâ ex Philosophorum sententia, Homo nunquam minùs est Homo, hoc est, nunquam minùs convenienter humanæ rationi agit, quàm cum æstu libidinis adactus, illicitè in has se sordes conijcit, ubi instar equi, & muli planè bestialis, & ipsis bestiis

bestijs abominabilior efficitur.

Et certum est, pēssimos præcedentium Radicum fructus plerosque omnes, vel maximè ex hac sentinâ protuberare, & validissimè roborari, ut per eas discurrētī manifestissimum erit, juvabit tamen aliquas libidinosi affectûs pēssimè moratas filias ex Angelico Doctore adducere, cujus indubitatum pronunciatum est, superiores animi vires, Rationē & Voluntatem, per nullum vitium, quam per hoc, deordinari magis, & conspurcari. Hinc

I. Roboratur Cæcitas mentis, dum falsò apprehenditur objectū libidinis esse tale bonum, in quod effundere se debeat.

II. Provenit hinc Inconsideratio,

K

tio,

tio, & præcipitatio, dum absque recto consilio animus impetu in libidinem propellitur.

III. Inconstantia: licet enim videat subinde meliora, probetq; , nihilominus deteriora hac in parte sequitur.

IV. Odium DEI, in quantum iste contra carnis gustum talia inordinatè delectabilia, sub interminatione summæ infelicitatis, prohibet.

V. Tandem est Desperatio æternæ salutis, nec erigere se amplius ad spiritualia potest, aut vult, sed illa fastidit, lutulentę huic delectationi immerfus.

Septima Radix.

Non infrequenter est nimis abjecta Familiaritas, vel cum suis sub-

subditis, secūdum illud, qui se furi commiscet, eum porci devorant: vel cum quibusdam majoris tituli Dominis, quorum favores & quadras aucupantur, ideò cum & coram his & illis valde scurriliter, (in publicis popinis, conorum & chorearum theatris) & ut ita dicam histrionicè agunt, immemores gravitatis & dignitatis clericalis, cum manifestâ statûs Ecclesiastici vilipensione & contemptu. Proveniunt hinc non modica incommoda.

I. In Sacramenti Pœnitentiæ usu fructus propè omnis inciditur, dum talibus suis Parochis, nimis sibi notis, & ita abjectè familiari-
bus, confiteri refugiant, vel certè
sine emolumento omni hoc fa-

K 2.

ciunt

ciunt , non rarò etiam sacrilegè.

II. Nulla manet efficacia in Concionibus; nam ita lepidi & jocularij Domini Ioannes potiùs ridentur,quàm ut eorum doctrinæ animus seriò adhibeatur.

III. Plurima aliorum scandala, obtrectationes, iurgia, etiam usque ad manuum sacrilegas confertiones, Jurium ecclesiasticorum dispendia, & oppressiones.

Octava Radix.

A Pud quosdam est Avaritia quedam, & rerum temporalium, aut pinguiori præbendæ inhiandi, nimium & inordinatum studium. Nemo (multo minùs cordatus Sacerdos) potest DEO rectè servire, & simul Mammonæ, & per se notum,

tum est, & divino oraculo comprobatum, quòd qui divites fieri velint, incidant in laqueos diaboli.

I. Est, quòd in cultu divino pro dignitate publicè exhibendo, sint luridissimi; nam ob sorditiem suã, & animum divitiarum spinis obseptum, nihil ad ornatum Templi sui, & Ecclesiæ (vnde tamè vivunt) vel Altaris sui, vel sacrarum vestium spectans, de suo curant: subternunt profectò tam sordida lintamina Christo J E S U, qualia ipsi in suã mensã domi nò paterentur.

II. Augetur hinc Parochianorum Averfio, qui avarum Sacerdotem exosum habent: quid ergò boni apud eos in animarum negotio efficietur?

III. Etiam hinc erumpunt

grandes Impatientiæ, rixæ, contentiones, sæpè vix pro teruntio, blasphemiæ, immanes execrationes, iniustitiæ, media augendi rem scandalosa, etiam SS. Canonibus contraria.

IV. Hinc iterum Dei, & divinorum oblivio, ubi enim thesaurus tuus, ibi & cor tuum.

V. Hinc meriti supernaturalis plena perditio, tales quippe longè magis propter pinguem præbendam, quàm ob animarum lucrum aut Divinitatis honorem & amorem, Ecclesiæ deserviunt.

Nona Radix.

A Pud quosdam est Ambitio & Superbia, dum ad dignitatem aliquam Ecclesiasticam quomodo-cunque promoti, alios despiciunt,

ijs se clam & palàm præferunt, ab omni humanitatis officio excludunt: vel certè vijs quibus possunt ad honorata beneficia, ad honorum sonantes titulos ambitiosè adspirant, utinam non etiam simoniacè. Quid hinc fit?

I. Pleraque hæcenus recensita dedecora & incommoda sibi accersunt; nam DEVS superbis resistit, quid ergo utiliter pro DEO, pro suâ & aliorum salute agent, si DEUM sibi contrarium habent?

II. Charitati proximi (sine quâ etiam salus æterna obtineri non potest) plurimùm incommodant, invidiâ intumescunt, & contabescunt contra eos, quos obstare sibi somniât; & mirâ impatientiâ exardescunt advers⁹ eos, quos studijs suis

minùs obsecundantes existimant.

III. Vermem Conscientiæ alūt, saltem in fine vitæ proteruè se erigurum, cum sæpe benè gnari sint, aut esse possint, se nec à scientiâ, nec ab alijs satis instructos esse, & idoneos pro officijs, ad quæ anhelant.

IV. Redditur hinc illis exosa conversatio cum Viris Religiosis, DEVM sincerè spectantibus, à quibus saniora acceptare consilia dedecus suum esse putant, saltem ex animi radicato tumore, & invidentiâ, contemptui habent, ac fastidio.

V. Fit etiam hinc, ut nec subditis suis accessum ad hos permittere velint, prætendendo quidem Zelum tuendi Jura Canonica, & Ecclesiarum suarum, sui que
in

in quo se circumspiciunt, officij, reverà autem non rarò ex quadam pertinaciâ sensûs sui, & ex impertinenti, ac latentis invidentiæ pululante studio, hos supprimendi. Ineant tales accuratas rationes (semotâ paulisper obcæcante passione) cum conscientijs suis, & verissima hæc esse fateri tandem cogentur. Certè multi prudentissimi Viri, & veris honoribus dignissimi, hac in parte aliter locuti sunt, & fecerunt.

Et hæc fermè videntur Radices & occasiones esse, plurimorum dedecorum, quibus etiam Sacerdotes statum suum dehonestare possunt. Sed si ad altiorem Radicem deducantur, perveniemus ad duas præcipuas, nempe ad neglectum,

K s

scu

seu defectum Timoris Domini, & Amoris DEI. Si quis enim DEVM timeat, & tanquam Inspectorem, ac futurum Vindicem omnium actionum suarum, frequentius animo, & consilijs suis opponat: si accuratiùs expendat obligationes, & causas prægnantissimas, ob quas amare DEVM, ejusdémque bonum & honorem promovere debeat, fieri adeò non potest, quin aliter supra dicta æstimaturus sit, & constantiùs laboraturus, ut officio Christiani hominis & multò ampliùs Viri Sacerdotis faciat satis: de his in compendio paucula subjungentur.

Consideratiões Timorem
Domini spectan-
tes.

I. Ad

I Ad inducendum salubrem
DEI Timorem, qui verę Sapientię
initium est, multũ prodesse po-
test, adductas hactenus Radices,
cum malignis suis fructibus, atten-
tiũ subinde rimari, secũmque ex-
pendere, quid tandem sit illud, pro-
pter quod Homo facilius ad imagi-
nem DEI, vocatus cœli incola, &
hæres DEI, crudelissimæ cacodæ-
monis, jurati & capitalis hostis
DEI, & sui, tyrannidi se subiiciat,
& poenarum æternarũ, plũs quàm
cogitari potest, atrocium, inevita-
bili periculo sese exponat; & alios
insuper, etiam quorum cura ipsi
strictissimè incumbit, planè immi-
sericorditer, & impiè negligat, imò
pessimo suo exemplo ad æternam
perniciem violenter impellat.

II. Studiosius oculos reflectere ad ipsam Æternitatem, ad longam dico Æternitatem, nullis annorum centurijs, aut millionibus finiendam Æternitatem, quam irrefragabili lege latâ quivis necessariò ingreditur, vel bonam, vel malam, & pessimam.

III. Examinare seipsum ad Judicij severi, & exacti strictissimam exactionem, in quo etiam confessorum sanguis de Parochorum manu requiretur.

IV. In memoriam reducenda vitæ humanæ nimia Brevitas, si cū æternitate computetur, & nimia Incertitudo.

V. Admovenda infernalium poenalitatum nimia & intolerabilis afflictio, & damnatorum vox hæc

hæc lamentabilis: O si daretur hora reconciliationis, aut saltē quietis! O si daretur guttula aquæ, immani æstui mitigando!

V I. Diligentiùs Statum suum ad veræ Prudentiæ Regulas componere, & applicare: exempli gratiâ.

I. Si moriendum jam hoc die esset (& certè fieri potest, & multis nihil minùs cogitantibus ita factū est) quid vellem me fecisse? optabone tunc me ebrietati, illicitis amoribus &c. deditum fuisse? certè non: quid ergo jam facio? cur illa non desero? quod ut fecissem, totum mundum tunc daturus essem: sed eheu frustra & serò nimis.

II. Si alius, cujus salutem in tuto collocatam vellem, bonus ami-

cus, me interrogaret, quid ipsi super simili statu suo suaderem; Dicerémne prudenter, ut in tali vivendi modo pergeret? Cur ego ita improvidè pergam?

III. Si coram Christo Iudice standū mihi esset (& erit certò) vellemne me similia sectatum fuisse? cur non jam resipisco?

IV. Quid per totam Æternitatem optabo circa meam vitam? cur non jam incipio procurare illud?

V. Quid judicat diabolus de hac vitâ meâ? si placet ipsi, uti sine dubio placet, quā stupidè desipio, quòd jurato, & plus quàm capitali hosti meo ullâ in re placeam.

Has & similes Prudentiæ Regulas seriò, & sæpius, invocato etiam auxilio

auxilio divino, quis ad habeat, & certò experietur in se magnā mutationem, semper tamen ad Particularia sua descendendo. Nam bene dicit ille: O Æternitas, Æternitas, quem tui consideratio non movet ad rectam vitam, is aut Fidem non habet, aut cerebrum & cor non habet.

Considerationes ad Amorem DEI allicientes.

I. Serio perpendere statūs Sacerdotalis amplitudinem, & vocationis ad hunc dignitatem, quòd nempe præ alijs Sacerdos sit ab ipso DEO vocatus & electus, ut sit Instrumentum Divinæ Majestatis, per quod Animas, pretio Sanguinis Filij DEI emptas, ad æternam
DEI

DEI gloriam, & laudem perducatur. Quòd sint vasa, & canales, per quos Sanguis JESV Christi, ejúsque merita, in aliorum animas deriventur, ijsque re ipsâ applicentur. Quòd sint Lux Mundi, Sal terræ, &c. legatur homilia S. Gregorij in Evangelium, quod in festo ipsius præscribitur.

II. Considerare obligationes, ob quas meritissimò tenemur DEO Nostro servire, ejúsque gloriam totis viribus promoverè: Nempe I. Quòd ille ipse DEVS infinitâ potentia suâ Hominem te fecerit, æternorum bonorum, & verè in cœlis felicitatis capacem. II. Quòd ob hoc ipsum in hanc te horam vivifico suo influxu, & gubernatione protexerit, ac còservarit. III. Quòd
pre-

pretioso Christi Sanguine te redemerit, divina ejus Exempla, ac doctrinam, & Catholicam Fidem tibi manifestarit, & ad hanc perduxerit, IV. Quòd pluribus alijs Beneficijs particularibus te affecerit, ut quòd natus & educatis sis inter Catholicos: quòd corporis bonam valetudinem & integritatem nactus sis, quòd ad studia sis applicatus, per quæ ad tam altum statum, nempe Sacerdotij, pertingere posses.

III. Ad Amorem excitare debet ipsum Missæ Sacrificium, & Dominici Corporis, ac Sanguinis actualis perceptio, eaque tam frequens: & gratiæ magnitudo, dignæ Sacramenti hujus communicationi respondens.

IV.

IV. Est ipsa Amabilitas divina, & Bonitas, quâ DEVS ipse, tantus Dominus, cum Homine, Creaturâ infinito intervallo à DEO distante, amicitiam & familiaritatem conjungere, & statuere cupit, eamque non inanem, sed quæ ad æternam felicitatem perducatur.

V. Hæc quæstio S. Augustini sæpius iteranda. Quid demum causæ est, cum homo omnia, quæ ad ipsum spectant, velit habere Bona, & solam animam suam non velit habere Bonam? Emis calceos? vis habere bonos: Emis pileum? vis habere pileum bonum: fieri curas caligas? cupis bonas: & sic de alijs: & cur solam Animam non vis habere bonam? quid enim in te peccavit Anima tua, ut eam velis habere

ma-

malam? Et quæ res demum est tanta, quæ à tanto bono nos impediat?

Considerationes super Media quædam, huc facientia.

I. Est constans cura, ut Christi Domini nostri Naturam & indolē penitus cognoscat. Item causas penetret, ob quas in hunc mundum iste venerit, & hunc talem, & non alium vivendi modum elegerit, nempe in magnis doloribus, & corporis incommoditatibus, in summâ paupertate, in extremâ sui humiliatione, abiectione, cōtemptu: pro satisfactione, nostro loco representandâ, his opus non erat, sed multò maximè, ut his suis divinis exemplis, à terrenis cupiditatibus
nos

nos abstraheret, tutam ad cœlum
pervenienti viam commonstraret.

II. Est diligens cultus glorio-
sæ Virginis M A R I Æ, imploran-
do sæpius, & quotidie, per stata
devotionis exercitia, ejus Patre ci-
nium, ejus honorem quovis mo-
do dilatando: hæc enim certò divi-
nam lucem, & Christi, ac Cælitum
Amorem impetrabit.

III. Boni, & rerum Spiritua-
lium experti ducis, & Confessarij
electio, de cujus necessitate supra
dictum est. Quod si pro loci con-
ditione ordinariè talis haberi ne-
queat, saltem pro extraordinario
talem assumere, ad quem post u-
num, vel alterum mensem recur-
rere vel tandem per litteras confi-
denter cum illo conferre, super
ani-

animæ suæ statum & negotium possit.

IV. Omni modo laborare, ut sepositis alijs occupationibus, si nō singulis annis, saltem aliquoties, per octo, aut sex dies in exercitijs Spiritualibus seipsum consideret & expoliat; multiplici experiētiā constat, & testatissimum est, quàm res hæc sit proficua.

V. Confessionem Sacramentalem nunquam differre ultra octiduum, saltem non ultra duas hebdomadas: & in malo animæ statu nunquam præsumere Sacrum facere.

VI. Accuratè se ad Sacrum disponere, animo priùs bene collecto, uti Majestas & dignitas tantæ rei postulat: & post Sacrum non illico

illico ad alia dilabi, sed cum tanto Hospite aliquantisper morari. Obvij sunt pij libelli, ad hanc rem conscripti, dummodo eorum usus non intepefcat.

VII. In Eleemosynis dandis, quantum facultates permittunt, liberalem se ostendere, ut sic alios habeat, qui pro ipso orent. &c.

VIII. Horas Canonicas tempore & loco idoneo, accuratè, cum debita coram DEO attentione, persolvere.

IX. Examen Conscientiæ unicè sibi commendatum habere: & ante cubitum interrogationem hanc non obiter præmittere: Vellemne, vel auderem in hoc statu jam mori, vel coram Christo Iudice comparere? & tunc actum Cōtritionis serium exercere.

X. Dividere totius diei horas, ut quantum fieri potest, omnia ad officij sui statum spectantia, suis temporib⁹, cum sincerâ ad Deum Intentione fiant.

XI. Lectionem rerum Spiritualium, ex libello sibi accommodato, nullo die omnino intermittere: sæpe etiam sanctorum Vitas evolvere, non tam pro concionibus, quàm privatâ vitâ ijs attemperandâ.

XII. Singulis septimanis per horæ spatium circiter, Vitæ suæ statum considerativè inspicere, an omnino sit talis, qualis ex vi obligationum suarum esse deberet, & quæ de demum impedimenta sint melioris Vitæ; & pro his tollendis salubria media inquirere.

XIII.

XIII. Magnam abominationem, & odium grande concipere, contra peccatum mortale quodvis, tanquam contra rem, DE O summe injuriosam & invisam, sibi, & toti mundo perniciosissimam; & ejus abominationem sæpè alijs, qui ad ipsum spectant, declarare: quam utcunque depictam reperiet apud Ludovicum de Ponte I. parte meditationum; & in Regulis Prudentiæ Christianæ, Dilingæ antehac editis.

XIV Præ omnibus vitare consortium eorum, qui peccandi potius, quàm boni aliquid faciendi occasionem dare solent, maxime foeminarum; & scurrilitates quasvis alias, secundum illud S. Augustini: Nugæ in ore Sacerdotis sunt.

sunt Blasphemie, saltem dispositive.
secundum illud sapientis: qui sper-
nit modica, paulatim decideret.

Adverte subinde etiam ad
has sententias.

*S. Chrysostomus Homilia 3. in
Act. Apost.*

Non puto inter Sacerdotes mul-
tos esse, qui salvi fiant, sed multo
plures, qui pereant: res enim hæc
excelsum animum requirit.

S. Anselmus in meditat.

O durus, & durior casus! heu
perdidit Sacerdos Beatitudinem,
ad quam factus est, & invenit mor-
tem, ad quam non est factus: quod
peccatis suis adscribat necesse est.

S. Paulus, ad Galatas 5.

Opera autem Carnis sunt: In-

L

vidiæ

vidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, &c. & prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum DEI non consequentur.

S. Basilins de Abdic. Seculi.

Multos ego animadverti sæpe, qui, cum alterius cujusdam generis vitijs laborarent, ad sanitatem postea redierint, qui tamen gulæ vitio tenerentur, neminem ex omnibus vidi unquam, qui convaluerit: quod idem de libidine dici posset.

S. Augustinus Epist. 28.

Nihil est in hac Vita, & maxime hoc tempore, facilius & lautiùs Episcopi, aut Presbyteri officio: sed nihil apud Deum inferius
&

& tristiùs, & damnabiliùs, cùm
eodem non probè funguntur, &
alijs scandalo sunt.

*S. Chrysostomus Homil. 83. in
Matth.*

Quo non igitur oportet esse pu-
riorem, tali fruentē sacrificio? quo
solari radio non splendidiorem
manum, carnem hanc dividentem?
Os, quod spirituali igne repletur?
Linguam, quæ tremendo nimis
Sanguine rubescit? Cogita, quali
sis insignitus honore, quali mensâ
fruaris? Quod Angeli videntes hor-
rescunt, neque liberè audent in-
tueri, propter emanantem inde
splendorem, hoc nos pascimur!

Cogita, quantum adversùs pro-
ditorem indigneris, & contra eos,
qui illum crucifixerunt; itaque cō-

fidera, ne tu quoque sis reus Corporis, & Sanguinis Christi: Illi sanctissimum Corpus occiderunt, tu autem pollutâ suscipis Animâ, post tot beneficia!

Axiomata notatu digniora.

I. Animam habemus unicam, quæ si semel perierit, aliam substituere non possumus.

II. Morte moriemur unicâ, certissimâ; modo, & horâ incertissimâ: si mors hæc mala fuerit, actum est.

III. Iudicem habemus unicum, coram quo si causâ cadamus, appellare ad alium non possumus.

IV. Coelum speramus unicum, à quo si exclusi fuerimus (& arcta est Janua) Infernus certò nos manet.

V. Æternitas sequitur unica; quæ

quæ si non fuerit felix, per infinita sæcula infelicissimi erimus.

VI. Sententiam audiemus unicam : si non hanc, Venite Benedicti : necessàriò illam: Ite Maledicti.

VII. DEVM habemus unicum, cui si non servimus, hoc ipso diaboli mancipia efficimur.

VIII. JESUM Salvatorem habemus unicum, quem si vocantem non audiamus, ipse in interitu nostro flebiliter ridebit.

Syllogism⁹ ex quatuor Impossibilitatibus conglobatus.

Major Propositio est de Fide, ex S. Apostolo Paulo:

ET si habuero Prophetiam, & noverim Mysteria omnia, & omnem scientiam : & si ha-

buero omnem Fidem, ita ut montes transferam, CHARITATEM autem non habuero, NIHIL sum, NIHIL mihi prodest &c.

Subsumuntur quatuor Impossibilitates:

I. Sed Moraliter Impossibile est, ut in illo, qui sepe in eadem peccata relabitur, sit Charitas DE I, aut ut DEVM rectè super omnia amet: multò minùs, ut finalem Perseverantiam, quæ in Charitate & Amore DE I consistit, rectè sperare possit.

II. Impossibile est, ut Charitatem DE I quis habeat, nisi Proximum suum sincerè diligat: secundùm Regulam Christi; Quod tibi vis fieri, etiam alijs facias: quod tibi non vis fieri, nec alteri facias.

III. Im-

III. Impossibile est, ut quis DEUM, & proximum sic rectè amet, nisi sit Patiens.

IV Impossibile est, ut quis sit Patiens, qui mortificationi non studet.

Prima Impossibilitas

Probatur 1. Est hæc constans Sententia omnium, pietate, doctrinâ, & experienciâ præstantium Virorum, quando agunt de procrastinatione Emendationis, & poenitentiae prolongatione usque ad lectum mortualem: Instar omnium sit S. Augustinus Serm. 57. de tempore, ita concludens: Et ideò Poenitentia (seu cum DEO per Charitatem reconciliatio,) quæ ab Infirmo petitur, Infirma est: quæ à moriente tantum petitur, timeo ne ipsa moriatur. L 4 2. De-

2. Declaratur similitudine : Si quis te per 10. 20. 30. annos persecutus fuisset, omnemque hostilitatem, & iterata fastidia, nullâ propè occasione neglectâ, identidem intulisset; necessitate verò extremâ constrictus, opem tuam inclamarer, dicendo: O bone Amice adjuva me, ego sincerè & ex corde te diligo &c. Quis credat, cum tunc Veritatem dicere? Nonne tota vita ejus, & tot tibi illatæ hostilitates reclamant, eumque mendacij arguunt?

3. Quomodo ergo ille, qui per frequenter, absque seriâ Emendatione, aut conatu ad illam, DEUM suum gravibus peccatis offendit, seque per hæc inobedientem, inurbanum, refractarium eidem exhibuit;

buit ; quomodo , inquam , talis ,
in extremâ animæ & salutis suæ ne-
cessitate deprehensus , seriò & sin-
cerè dicere potest : DEUS meus,
amo te ex toto corde, super omnes
creaturas! Nonne tota ejus vita cō-
trarium demonstrat ?

4. At dices: non est difficile
DEO, dare tunc perfectam Contri-
tionem cordis : Respondet S. Ber-
nardus , Serm. 38. Sed unde scis
quòd tunc tibi ita subvenire velit ?
Benignus est quidem Spiritus Sa-
pientiæ, sed non liberabit maledi-
ctum à labijs suis: Audi quid illud
sit, Maledictus qui peccat in Spe.

Secunda Impossibilitas.

Est per se nota, & clara ex testi-
monio S. Ioannis : Si quis dixerit,
quoniam diligo DEUM & Fratrem

(quemcunque hominem) oderit,
 Mendax est: Qui enim non diligit
 Fratrem, quem videt, DEVM, quem
 non videt, quomodo potest dilige-
 re? Et hoc mandatum habemus à
 DEO, ut qui diligit DEVM, diligat
 & Fratrem suum.

Tertia Impossibilitas.

Probatur 1. ex S. Apostolo, ubi
 de Charitate & Amore DEI agens,
 pro primâ hujus Proprietate con-
 stituit Patientiam; Charitas Patiens
 est: ergo sicuti ille, qui negat & tol-
 lit Proprietatem, negat, & tollit
 Essentiam; qui dicit: Hoc animal
 non est Risibile, hoc ipso dicit, ergo
 non est Homo; sic de quocunque
 dici potest, Ille Homo non est Pa-
 tiens, ergo necessario dicit & sequi-
 tur, quòd Charitatem non habeat.

Patet 2. ex Inductione : Nonne plurima peccata proveniunt ex Impatientiâ? Unde blasphemix, inimicitix, imprecationes, rixæ, contentiones, homicidia, fraudes, furta, detractiones &c. nisi ex Impatientiâ? Hinc Cornelius à Lapide rectè docet : Multò minùs vera aliqua Virtus, adeoque Virtutum Regina Charitas, absque Patientiâ consistere potest, quàm ut vita absque cibo & potu conservetur.

Quarta Impossibilitas.

Testatur hanc Christus Salvator & exéplo & verbis frequentissimè. Videre eum aliquando desideraverat erga salutem suam non malè animati aliqui Gentiles, ad hos prima mox salutatio fuit : Qui amat animam suam, perdet eam : quod idem est

dicere; qui à bono impediētes, vel ad peccata inclinantes passiōnes, concupiscentias ac desideria non abnegat, seu non mortificat, ijsque non resistit, sed eis cedit, & indulget, perdet animam suam: adeoque in tali Charitas DEI esse non potest.

2. Manifestum est hoc quotidianā experiētiā: qui se non mortificat, qui sibi vim non infert, qui non viriliter & violēter resistit Naturę suę, pravis inclinationibus, & sensu validitatibus suis, nihil penitus pro honore DEI, & animæ suę salute aget; & nullum penitus peccatum evitabit, nec à commissis resurget unquam: percurrenti Divina, Ecclesię, aliaque humana præcepta hoc clarissimum erit: Ergo absque Mortificatione-

ficatione, & illatâ sibi violentiâ, suarûmque passionum refrænatione constante, impossibile est servare Christianam Patientiam; ergo nec Charitas DEI & Proximi persistere, aut conservari, aut amissa recuperari absque Mortificatione potest.

3. Et hoc tangit omnes Homines, Cæsares & Reges, Duces & Comites, Papas & Cardinales, Episcopos & Sacerdotes, Religiosos, & Sæculares: Quorû nullius Memoria in Benedictione est, nisi eorum duntaxat, qui inordinatas inclinationes suas, & sensualitatem suam, & membra sua super terram egregiè, & constanter mortificarunt, uti S. Apostolus frequenter repetit.

Conclusio.

Ergo qui sæpe relabitur in gravia peccata , Impossibile est , ut DEUM rectè amet, aut Proximum diligat, aut Patientiam servet , aut Mortificationem sectetur: Vicissim qui se non Mortificat , nec Patiens erit, nec Proximū amabit, nec frequentiores relapsus vitabit , nec Charitatem DEI habebit ; deque ejus salute actum erit. Hæc enim omnia inter se coñexa sunt, & concatenata, ut unum sine altero esse nequeat.

Recen-

Recentiores quædam Hi-
storiæ, ex quibus pleraque ex su-
pradictis confirman-
tur.

Historia Prima.

P Joannes Dominicus Ottonel-
lus, in præclaro libro suo, quem
inscripsit; Nonnulla bona Mo-
nita, & Casus conscientiæ, circa pericu-
losam conversationem &c. anno 1646.
Florentiæ edito, plura hujus generis, eâ-
que valde memorabilia exempla in me-
dium adducit, ex quo pauca seligere, &
coronidis loco apponere placuit. Quod
primo loco proferimus, recenset ipse
monito 12. notâ 3. his secundum la-
tinum idioma propè verbis.

Narratum hoc mihi fuit, ait auctor, à
venerabili Sacerdote, confessionis Filio
meo, & simul Notario publico, magni
judicii, nec minoris virtutis viro, quod
ei hoc sæculo circa annum 1628. conti-
git. Sacerdos erat curatus, inhonestæ vi-
tæ, qui domi concubinam alebat; habue-
rat

rat autem curam suam Parochialem extra urbem, sed ædes, & in his lupā suam, in ipsā urbe. Volens itaque DEUS impudicum hominem gravius castigare, vehementem ei morbum immisit, ex quo in eum statum perduct⁹ fuit, ut ego, (dicit Notarius) accersitus fuerim, & rogatus, ad operam meam in conficiendo ipsius testamento collocandam. Iui ego, & perspecto ægri supremo vitæ periculo, cæpi eum modis, quibus poteram optimis, adhortari, ut animum, & cogitationes accommodaret aliquantisper, ad declarandam ultimam suam voluntatem, & dispositionem de bonis suis temporalibus. Monitio hæc mea frustra fuit, quidquid enim ego dicerem, hoc unicum pro responso audiui, AH ISTÆ MERETRICES ! MERETRICES !

Ego hominem juvare satagens, alios & alios sermones, qui idonei videbantur, attuli; aliud tamen responsum impetrare non potui, quam putidas illas voces, Sacerdotali ore planè indignas. Tandem defatigatus, desperansque à me
COR.

confici posse id, propter quod aderam, conversus ad circumstantes cognatos dixi: Vos huc me vocâstis propter Testamentum, & videtis ipsi quod servire vobis non possim. Consultius esse reor, ut advocentur viri Religiosi, qui ægrotum hunc ad bene moriendum disponant, ego hinc abeo; quod petitâ ab ijs licentiâ, tunc feci.

Sequenti manè accessit concubina illa ad ædes meas, mihiq; dixit; ego huc veni, ut rem tibi novam recenseam, sed quam illam? eloqui vix valeo: Parochus iste noster præteritâ nocte transiit ex hac ad alteram vitam; veruntamen eheu per qualem mortem! vehementer sanè horribilem & formidandam: audi obsecro: Antequam moreretur, rationis adhuc & sermonis compos, ad cubiculum, ubi decumbebat, me vocavit, jussitque ut tres ordine sellas, proximè ad lecti spondam collocarem: collocavi, & iterum abij, sed non procul, ut si me denuò acciret, ocyùs adesse possem.

Et ecce cum ingenti stupore meo tunc
audi-

audivi cum alijs in cubiculo illum colloquentem: admirabunda ego, & cupida cognoscendi, quinam essent ij, cum quibus sermocinaretur, iteratò ingressa, præter ipsum neminem conspicio: Et ille subito ad me; *IBIMVS*, ait, Respondi ego; Domine in Villam ibimus, sed recuperatâ prius valetudine: ad hoc iteravit. *Ibimus, non ad villam, sed ad infernum.*

Et scias mecum hîc consedisse tres exorco dæmones, qui decretoriam denuntiârunt mihi sententiam damnationis meæ, clarèque edixerunt, eundum mihi esse ad infernum; & tu etiam certò sequêris eòdem.

Eheu verba ista transfixerunt cor meum, & magnopere turbata inde exivi; attamen paulò post horridam vociferationem percipio, mòxque in cubiculum resiliens infelicem Parochum penitissimè esse mortuum deprehendo, sulphureúmque fætorem tam gravem exhalare, ut me poenè exanimem prosterneret.

Iste est status & finis miserabilis & funestus

nesti Parochi illius. Quid ergo consilij?
quid me jam facere oportet? Mea soror
(respondit Notarius) ego tibi suadeo,
ut à simili tam enormi, insolito, & hor-
ribili eventu animam tuam eripias. Co-
gita hanc esse peculiarem admonitio-
nem tuam, utere illâ in bonum & salu-
tem tuam; Vende ea quæ habes, & fac
Eleemosynas, castiga corpus tuum per
poenitentiam, & disce ex Domini istius
exemplo infernum fugere. Væ tibi, si
obsurdescas ad voces istas, & excæcata
remaneas ad tantum prodigium; tu te
ipsam damnabis

Digressa tunc ista fuit à me, cum bo-
nis promissis, & optimis propositis; sed
hæc ipsa distulit exequi. Tandem post
quindecim dies redux ad me facta, ma-
gis quàm antea conterrita, & perturba-
ta dixit; O chare amice & frater, scias,
quod singulis noctibus ferum animal
quoddam in forma fædissimæ felis, gu-
lam meam faucésque involet, & vehe-
menter suffocare me satagat, quam per
summam etiam violentiam difficulter
abi-

abigere possum. O soror, respondi ego, istud animal non est felis, sed truculentus aliquis diabolus, qui vitâ corporali, si D E U S permiserit, privare te molitur, ut animam tuam secum ad orcum asportet; itaque nequaquam ulterius differas, quin veram pœnitentiam illico arripias: etiam in minimâ morâ maximum est periculum grandis ruinæ tuæ. Sic abiit ista denuo, nec pœnitentiæ animum adjunxit, & post aliquot dies reperta fuit subitanæ morte extincta, exiguam spem salutis suæ relinquens.

Ingemiscere hic lubeat cum magno Augustino: O quanta iniquitas! O quanta perversitas! ut animam, quam Christus suo sacro Sanguine redemit, luxuriosus quisque propter unius momenti delectationem diabolo, pessimo inimico suo, vendat ac tradat! Itaque nobis hoc dici à S. Ephræm credamus. Compungere ô anima mea, compungere de omnibus malis, quæ fecisti, compungere in cunctis, in quibus te D E U S patienter expectavit: compungere & pœnitent-

tentiã age, ne tenebris tradaris exterioribus. Resipisce misera, & afflicta anima, ne corã horrendo Christi tribũali cõfundaris? *Historia Secunda.*

Prædictus Auctor monito 14. notã 9. istud commemorat. Anno Domini 1639. in loco quodam Casentini mortuus est Sacerdos, qui animarum curam gerebat, propriæ animæ penitus negligens: Supervixerat usque ad annum ætatis 90. & administravit Ecclesiam sibi commissam 60 annis, tam illiteratus, ut nec latinitatis principia calleret. Juvenis adhuc in domum suam recepit fœminam, sub nomine famulæ, quæ tamen reverà concubina fuit: & quidem cum alio maritata; quæ ex dicto parcho, & non ex marito suo plures concepit, & genuit Filios. Sex annis ante mortem ablegaverat quidem illam ex ædibus suis, nihilominus frequenter ad eum redibat, cùm scandalo aliorum, sæpius à Prælati alijs admonitus, & punitus fuerat, etiam censuris Ecclesiasticis, & mul-

ctis

ctis pecuniarijs, absque ulla tamen subsequente emendatione.

Peccato libidinis plura alia gravissima scelera adjungebat : quotidie pictis chartis ludebat, inter ludendum horribiliter blasphemare, Iusque sibi adverso, & infortunato 20 aut 25. vicibus uno spiritu exclamare solitus, O Christe. O Christe. O Christe &c. Quodam die longius à Parochia sua abjerat, ad faciendas cum alijs ibi presentibus Sacerdotibus defuncti cujuscumque exequias. His finitis, sumptoque prandio ad chartarum lusum redijt, cumque ad horam usque 23. Italicam continuavit. Amissa omni pecuniâ ludendo, cum alio quodam domum suam redire capit. Inter redeundum ingens pluvia supervenerat, noctisque tenebrae intensae erant : Itaque graviter prolapsus, à comite tamen iterum in pedes erectus, vociferari capit: Ego sum mortuus, ego sum mortuus. O misera anima mea ! ego transégi vitam sceleratam, hæc & hæc peccata commisi; & sic pertexuit generalem quandam confes-

sionem : postquam domum perductus fuerat, venit ad illum Sacerdos alius, ei-que SS: Sacramenta administravit. His perceptis ex casu illo penitus convaluit. Mense uno inde elapso in gravem morbum relapsus, vocari ad se iussit Parochum quendam, nepotem suum, sed iste venire noluit, ob magnum fastidium, quod ex scelerata ipsius vita conceperat. Accepit tunc Sacramenta ab alio quodam Sacerdote, sed DEUS novit, cum quali dispositione hoc factum sit. Certè miserabilis, quæ subsecuta est, catastrophe, alia omnia indicat.

Nam paulò post in agonem desperatione plenum incidit. Clamavit dies, & noctes, nunc altiore, nunc ordinariâ voce; altiùs clamando ejulabat instar desperabundi hominis : rediens ad communem vocis usum, furibund⁹ dicebat, O Christe ! repetendo sacrum illud nomen, cū certo signo indignabūdx vindictæ. Interdum resolvebat sacrilegā linguam contra sanctissimam virginem Mariam, indignas & spurcas contra illam

voces

voces jactando: hunc desperatum, & diabolicum agonem quatuor ipsos dies continuavit. Objurgatus subinde à circumstantibus vertebat sermonem aliò, sed absque ullo poenitentiae signo; quotiescunque ad pietatem facientia verba ei ingerebantur, aliò se voluebat, ne audiret.

Tandem deficiente articulata voce, latrare cæpit, non aliter quàm rabiosus aliquis canis, & perstitit in latratu isto dies pariter, noctesque, sine ullo peccatorum suorum doloris indicio. Latravit autem à die Mercurij usque ad vesperum diei Veneris, & sequenti die Sabbathi animam exhalavit, moxque lingua notabiliter tumefacta apparuit. Hæc subiungit auctor, scripta legi in litteris, à successore Sacerdote in Parochia illa, acuratè & fideliter exaratis.

Verè Judicia tua, O Deus, abyssus multa! investigabiles gubernationis tuæ Viæ! Flagitium hoc humani, propudium hoc Sacerdotalis generis, tanto tempore ita tolerare? impune esse sinere? sed quis.

quis, O incomprehensibilis Divinitas, in
 similibus consiliarius tuus fuit, aut est?
 quis ali⁹, nisi inscrutabilis sapientia tua?
 Tu ipse, providentissime DEUS, renovas
 hæc talia, & proponis nostro etiam sæ-
 culo, nostrisque annis hujusmodi exem-
 pla, ut nos adhuc superstites, & ad resi-
 piscentiam expectati, his edocti timere
 te, amare, & colere, certamque Vocatio-
 nem nostram facere satagamus. Coelum,
 terra, inferique contra nos verè formi-
 dandis vocib⁹ clamabunt, intorabunt-
 que, nisi à simili scelerum farragine ab-
 ducti, in Sanctitate & Justitia coram te
 vivere incipiamus. Ego dixi, dicamus
 omnes cum regio prophetâ, nunc cæpi;
 mutatio hæc Excelsi, & ab ipso unice de-
 siderata: non obsequimur?

Historia tertia.

Hæc aliunde habetur, ex Relatione
 fide digna, & contigit in Polonia circa
 annum 1642. Juvenis erat nobilissimæ
 inter Polonos familiæ, hujus honori ut
 parcatur, nomen aliàs non ignotum.

subticetur. Tempore studiorum, ad quæ
 Brunsbergæ incumbibat, inter primos
 erat, qui vel à diligentia, vel à bonis mo-
 ribus laudem insignem mereretur. Ex-
 pleto litterarum isthic curriculo, arripit
 ipsi status Ecclesiasticus, in quem se
 transtulit, & illico in regia Urbe Craco-
 viensi Prælatus effectus fuit: attamen
 sub venerandâ & honestâ togâ, inhone-
 stam mox vitam pessimis avibus auspi-
 catus fuit, non absque celeberrimæ fa-
 milia, & suscepti Ordinis Ecclesiastici
 dedecore, ac infamiâ. Inter Magnates
 Regni erat unus aliquis, Prælati huius
 novitij affinis, qui ut juvenem à Regia
 Urbe avelleret, sibi que viciniorem ha-
 beret, insignem præposituram ei impe-
 travit, eo in loco, ubi ipse affinis Præfa-
 ctum tunc agebat; hoc potissimum sine,
 ut homini vicinior, illum ad melioris vi-
 tæ, bonorumque morum semitam redue-
 ceret, in eaque contineret. Bonum con-
 siliū, sed optato successu vacuum: Mi-
 ser Præpositus sceleri jam inolito assue-
 factus, non minùs hîc illud augebat, quàm

Cracoviæ solitus erat : nec abstinuerat illum, aut principi inde familiæ enata injuria, aut intentatæ divini judicij minæ, quò minùs fædissimè cæptam telam pertexeret, inque sceleratâ vitâ, & divino, & humano timore ac respectu posthabito, imprudentissimè persisteret : sed audi catastrophem, & eventum verè miserabilem. Factum est, ut die quodam Dominico, quo festum B. Stanislai Koskæ in partibus illis celeberrimum habebatur, infelix Præpositus cum familia ad arcem quandam suam concederet, consuetis sibi delicijs & voluptatibus liberius vacaturus. Cænatur opiparè, remotis mensis jubet omnes ex conclavi abesse, præter concubinam, quam secum retinuerat.

Inchoato itaque noctis primo silentio, omnibûsque alto somno sepultis, repente per totam arcem terribiles & abominandi tumultus, clamorésque dissoni insonant, non aliter quàm si omnia ursis, apris, ac lupis, horrendum ululantibus, ac frementibus plena essent. Quod

planè auditu atrox & funestum erat. Interea concubina nature necessitate adacta cubiculo egreditur, & ecce ei sese obijciunt formę nonnullę virorum, mirā proceritate ferocientes, tetra, nigra, flammantibus oculis: qui alio non dicto, sed dentibus formidabiliter frendentes, insolito tumultu ac ferociâ in conclave introrumpunt, illudque ingenti, & latè personante cum furore occludunt. Illico tam violenta conquassatio, confractio, & ululatus consequitur, ut tota domus contremisceret.

Interea famuli expergefieri, curriculum ad conclave advolare; istud tamen omnī etiam virium conatu adhibito penetrare nequeūt, ideoque jam ante ex formidando, qui præcesserat, tumultu, & turbatione exterrefacti, pedes retrò ferūt. Illucescente die animos resumūt, & probè armati, Domino suo suppetias (heu nimis feras) laturi, ad conclave recurrunt, quod nec hac vice referare per vires suas possunt. Unus eorum audacior, arreptis scaliſ ad fenestram se nūc

evehit, introspicit, neminem conspicit :
 progreditur, & per fenestram in ipsum
 conclave se intromittit, obferatam ja-
 nuam aperit. Quâ datâ portâ omnis fa-
 milia se introfert; huc illucque oculos
 circumferunt, Dominum suum indagā-
 tes; & reperiunt illum tandem, sed abs-
 que ullo vitæ superstitis indicio. Mise-
 rabile corpus sub lecto jacebat, instar
 globi convolutum; inter pedes inclu-
 sum hærebat caput, ex toto sanguino-
 lentū, nigrum, informe, & abominandū:
 artus omnes, & ipsa adeò ossa confRACTA,
 & comminuta erant: humus, lectus, & pa-
 rietes recenti cruore madidi, & fœdati.
 Talem, tamque tragicum exitum habuit
 tot nobilia stemmata, tot præclaras na-
 turæ dotes ostentans Juvenis. Nec diu in
 suâ coram DEO infelicitate felici esse
 licuit: quid enim animæ inde factum sit,
 pronum est conijcere; ut adeò verissi-
 mum esse illud, miserando hoc exemplo
 discamus; breve, & momentaneum est,
 quod delectat, longissimum verò, & æ-
 ternum, quod cruciat. DEUS non ir-

ridetur neque semper tardat, sed infau-
stâ peccatorum mensurâ completâ, Ju-
stitiæ suæ, ejusque executoribus cursum
suum, cheu quàm illatabilem! relinquit.

Historia Quarta.

Hanc suppeditat iterum nobis auctor
suprà allegatus, notâ 9. isto verborû
sensu. Anno 1643. D. Alphonsus Men-
des, Patriarcha Ethiopiæ, scripsit Con-
gregationi de propaganda fide sequentē
& planè miserabilem Clerici cujusdam
exitum. In Ceila, quæ est una ex Insulis
Orientalibus, vivebat Sacerdos quispiâ
totus immersus libidinis fæculentiæ:
multo tempore domi suæ concubinam
tenuerat, ex quâ postquam aliquot na-
tos sustulisset, in gravissimū morbum su-
bitò conijcitur, quem ipsemet lethalem
& extremum esse tunc judicavit, qualem
etiam fuisse res ipsa docuit. Itaque ad-
vocatâ lupâ suâ, varia cum eâdem nego-
tia transegit: tandem subjunxit: ego mo-
rior quidem nunc, sic virium extrema
lassitudo, & debilitas autumare me fa-
ciunt

ciunt, sed cave tu, ne cum alio quopiam Matrimonium ineas; nam post mortem meam ociùs me inde expediam, & ad te revertar, sicque delitiosam vitam, quam hactenus inter nos duximus, porrò continuabimus. His dictis paulò post infelicem animam exhalavit.

Quò autem hanc abijsse putabimus? non aliò, quàm unde ad hanc usq; diem nemo redijt, certè nec ipse reversus fuit. Iste nimirum fædissimi hujus sceleris inter alios crudissimus fructus est, ut ipsa Ratio, Fideique lumē poenitus obfuscet, & formidabilem mentis cæcitatem inducat, unde in tam vehemēter absurdas persuasiones & hæreticas adeò opinionationes prolapsus existit. Considerate itaque exclamat S. Ephræm, fratres mei, ne dum subito clamor insonuerit, inveniatur quis vestrū lampadem obscuram, & sine oleo habens, damneturque in tenebras exteriores, & supplicia illa immortalia, atque æterna, ubi erit fletus & stridor dentium, nunquam finendus aut mitigandus.

Historia Quinta

Dignus est gravi consideratione Casus iste, (ait auctor noster appendice ad Notam 9. Moniti 13.) qui Anno 1624. 11. Aprilis Româ mihi script⁹ fuit, à fide dignâ personâ, qui evenit in ipsius Urbis quodam Hospitali, secundum scriptam Relationem Curati, qui tunc ibi præsens fuit, & est hujus tenoris.

Sacerdos quispiam 60. annorum, infirmitate tact⁹, recipi petijt in Hospitale, & magnâ cū charitate accept⁹, medicinis, aliisque rebus necessarijs bene habitus fuit: Morbus tamen neutiquam remissit, sed potius ita ingravescere perrexit, ut ægrum ad extrema perduceret; ideò ministrata illi fuerunt solita Sacramenta Poenitentia, Eucharistie, & extreme Unctionis. Quib⁹ perceptis insolēs & formidabilis eventus sese aperuit. Subitò æger commoveri contra quosdam adversarios, ab alijs non visos; ac si pugnaret, & disputaret cum illis, & dein tanquam victus, desperabundus iteratò dixit, non

est

est ampliùs misericordia pro me; non est spes salutis; ego sum, damnatus sum dā-natus.

Curatus, qui præsens aderat, audiendo hæce voces, consolari illum cæpit & animare: ne te ipsum deseras, aiebat, ne abijcias animū, ne desperes, sed cor, portius & animum, & affectum, ad divinam eleva misericordiam, rogando ab hac adjutorium & opportunum auxilium. Ah respondit moribundus, non possum hoc ego facere: non est ulterius tempus pro me: factum jam est; non video exitum aut præsidium. Ecce, ecce inimicus diabolus conatur me hinc rapere, & pedibus abstrahere. Et hoc dicens, nitebatur retrahere pedes, ne comprehenderentur, perque eos abriperetur. Curatus acceptâ aquâ lustrali eum aspergebat, & signabat. Diabolus, imitando vocem moribundi, sono tamen aliquantisper diverso, dicebat: Asperge illum, asperge illum, signa illum, signa illum, nihil juvat infamem istum conspergere aquâ sacrâ, aut Cruce illum signare; nam totus

est noster, totus est noster: Nunquam fecit aliquid solidi boni, sed patravit omnia mala.

Ad hoc subjunxit desperatus; Ego vester sum; ego sum inimicus DEI; inimicus Christi, inimicus paradisi: & ideo renuntio Patri & Filio, & Spiritui sancto, Paradiso, Mariæ Virgini, Sanctis, Fidei, Ecclesiæ, Romano Pontifici, omnibus renuntio: nam ire debeo ad abyssum inter damnatos, & sub pedes infamis Judæ. Tu, tu, reposuit diabolus, tu infamissime, dignus es æternâ poenâ. Tu habebaris bonus in vitâ, sed hæc pessima erat. Tu bonû alijs pro concione dixistis, ipse malum fecisti, committendo omnia septem Mortalia peccata. Agedum quid tibi nunc videtur de vitâ tuâ? & quid dicetur de te in magno illo Judicii die? Quàm tu stabis ibi probrosus & confusus, quando omnes tuæ fæditates manifestabuntur? Tu fecisti in tali loco tale peccatum, si obijcietur tibi, poterisne negare? Alias iniquitates commisisti in alio loco, & alias graviores in alio, &

gra-

gravissimas iterum in alio loco. Insuper patrasti maxima & horrenda scelera, cum talib⁹ circumstātijs temporis, cum talibus personis, nonne recordaris? Hæc omnia detegentur & omniū oculis exponentur, O infamissime, cum maximā tui confusione. Nunc instat extrema hora: jam finitæ sunt tuæ delicię & jucunditates: nō gaudebis ampliūs, nec jucūdaberis, sed gravissimè pūeris in inferno, qui te expectat, ut ipsius tormenta sentias.

Interposuit se sollicitus Curatus, & decumbentem denuò erigere conatus est, ut ad divinam misericordiam animo conversus, verum Contritionis actum eliceret. Quid contritio? respondit diabolus. Non est jam tempus hoc faciendi pro isto; nunquam illam exercuit per vitam suam, nec jam instante mortis horā exercebit: infamis iste ignorat etiam, quid rei sit vera contritio, & non potest amplius pœnitere. Imò verò potest, re-clamat Curat⁹, cum divinā gratiā potest pœnitere, potest optimum contritionis

actum elicere: tum Diabolus; sed non faciet, est totus noster: & si quid simile faciat, tamen non fiet ab ipso, uti necesse est; faciet enim ex mero pœnæ timore, & sic ei nihil proderit; totus est noster, totus est noster.

Fecerat tunc diabolus versus aliquot, eosque decantaverat, in signum alicujus lætitiæ, quam capere se fingeat, ex infelicis illius desperatione; simulque iteratò ei objiciebat omnia & singula peccata, cum distinctis temporum, locorum, personarum, aliisque circumstantijs: & cantillando concludebat, est noster, est noster. Hoc totum desperabundus iste confirmabat, subjungendo Amen. Amen. Amen.

Ah noli timere diabolum, repetijt Curatus; ah noli desperare: adhuc pro te misericordiæ tempus est. Cogita exemplum boni latronis, qui post gravissima scelera ad pœnitentiam receptus, sperare cepit in divinâ Misericordia. Interpellens hostis reclamavit: Non est amplius pro isto Occasio. Curatus prof-

sequendo ait: Dic solum cum poenitente latrone; *Memoro mei Domini*: & ex toto corde dolens, commenda te Domino. Ad hoc diabolus: non potest se DEO commendare, cui nunquam servivit: noster est, noster est. Et ecce desperatus æger, altâ voce exclamabat. Vester sum, O diaboli, ego vester sum. Agite venite omnes, venite, ecce me, vester sum. Amen. Amen. Amen. Ecce veniemus, respōdit dæmon, veniemus: & tu nobiscum venies: Vitæ enim tuæ tempus pro te jã nunc finitum est. Jam jam involutus es in Æternitate. Et ista quamdiu durabit? Unum annorum millionem? Amen. Et postea iterum inchoabitur de novo: & quamdiu durabit? In æternum? Amen. At verò æternum quamdiu durabit? Quamdiu DEUS durabit? Amen. Et Quamdiu DEUS durabit? Semper? Amē, Nunquam, nunquam finietur? Nunquã: Amen. Semper nunquam? Amen. O miser, O infelix! incidisti in laqueum: Infernus te manet.

Addit hîc Curatus dese loquens: Ego

de novo confortatus, conspersi moribundum aqua sacra: diabolus cum risu & cantu adjunxit: signa illum, signa illū, lava illum, lava illum, nec hilum ei prodest. Et desperatus novo furore excandescens, etiam alios criminari cepit, appellando Romam malignam, malam aulam. Prælatos iniquos, Sacerdotes, Religiosos, Judices omnes sceleratos. Tace, inquit Curatus, nam Roma sancta est. Cur taceam, subjunxit æger, cur taceā? O Sacerdos attende tibi, quisque enim suos patimur manes, tu etiam tuos. Interea Curatus recitare cepit litanias de Beatissimā Virgine: Has desperatus orando persecutus fuit, & aliquantisper indoluit.

Tandem finis impositus fuit atrocissimo huic conflictui: & moribundus in alia verba linguam resoluit, dicendo. Benedictus DEUS: Intellectus mihi apertus fuit, & vidi centum cacodæmonas, qui per pedes meos me extrahere satagebant, & secum asportare. Grandior inter illos fauces mihi compresserat, & fal-

falsa quædā objecerat. Hoc dicto, DEO se commendavit, & peccatorum suorum veniam rogare vis⁹ fuit: tot⁹ tamen tremebat, sudabátque, instar glaciei frigidus. Curat⁹ denuo ad hortat⁹ eū est, ad faciendum confessionem: at ille respondit: Ego non possum confiteri, non possum: & paulò post expiravit.

Eventus iste ad varias Italiæ partes perscriptus fuit; & hinc in Siciliã; ubi ego (inquit auctor) commoratus anno 1635. cognovi ex Patre quodam Societatis, quòd navigando cum pluribus Dominis, totam rei feriẽ eis narraverit & quòd tunc subitò omnes voluerint confiteri, magnum peccatorum suorum dolorem præseferentes. Placeat DEO ut omnes peccatores emendationis hinc occasionem accipiant, & Spiritualis fructus: certè hoc ego precor omnibus istis, ex mente & sententia S. Augustini dicentis; (Sermone 78. de tempore) Rogo Fratres, ut quicumq; in his malis sentit se obnoxium, dum tempus est, cum DEI adjutorio studeat transferi ad dextram

&

& relictis vitiorum sordibus, ad Virtutum ornamenta redire festinet; unde in die Iudicij de auditu malo liberari, & illam vocem desiderabilem mereamur audire; Euge Serve bone, intra in gaudium.

Historia Sexta.

Considerari hæc accuratiùs poterit ab ijs, qui ad statum Ecclesiasticum subinde adspirant, ne studiorum tempore malis moribus penitus assuescant, tantoque statu, imò vitam ipsam indignos se reddant. Nostris temporibus fuit in Regno Portugalie Adolescens quispiam, bonarum litterarum in Gymasio Societatis studiosus; sed nomine magis, quam re ipsam. Nam extra Congregationem Gloriosæ Dominae nostræ constitutus, pessimos mores induerat, præsertim eos, qui sanctæ Castitati sædiùs repugnant. Contigit autem, ut die quodam festo, horis antemeridianis, quibus isthic locorum Sodalitatum conventus agitari solent, incideret in condiscipulum quendam suum,

suum, adhuc Sodalē, ad similem conventum iturientem. Huic impius auctor fieri, ut mutato consilio secum extra urbem, recreationis alicujus, & amicæ confabulationis gratiā, progrediretur. Reluctari iste, etiam istā potissimum de causā, maturē sibi domum redeundum esse, ut pensum, à Magistro scholæ præscriptum, per otium solvere, & sequenti die ad scholas referre secum possit.

Rejecit importunus homo excusationem, securum alterum reddens, quod ipsemet apud Magistrum idoneis verbis, & dextrē commentis causis, negligentiam hanc ejus purgare velit, quibus impune pœnam omnem scholastici evaderet. Hisce itaque promissis confisus persuasusque alter, socio appromittit. Relictā congregatione cum impuro homine forās concedit, & per fætidam cōversationem, actūsque nefarios, & nefandos, DEUM graviter offenderunt. Domum tandem quisque suam revertitur.

Altero mane seductus adolescens maturē

turè ex aedibus suis abit, non rectà ad Gymnasium, sed divertendo priùs ad seductoris habitationem, ut nempe secum itaret, & uti promiserat, Magistro suo idoneam excusationem obtruderet, cur in penso suo conficiendo cessator ipse extiterit. Perlatus itaque ad miserrimi socij contubernium, inquisivit, ubi esset? responsum fuit, eum adhuc hærere in lecto, aliquantisper expectandũ esse.

Dum ita prastolatur iste, scelerati socij parens domo egreditur, illũque cõruitus, causaque moræ cognitã, ad negotium quodpiam suum conficiendum pergit; rebus post horam circiter peractis, redit pater, conspectoque adolescẽte hoc, alterius adhuc comitatum expectante, in fermentum meritò datus, ob Filij sui in surgendo tarditatem, ad cubiculum ocius contendit, ut & verbis & verberibus veternum illi excuteret, sed apertã januã, ingenti cum horrore suo, à teterrimo quodam monstro rejicitur, nec vlteriùs progredi audet.

Hoc ubi Uxor cognovit, melioris vi-

tæ Domina, assumpsit ipsa virilem animum, reque Deo commendatâ, cordatè ad cubile accessit, pèrque horridas tenebras ingressa, fenestras admittendæ luci referavit, & illico oculis ad lectum conversa, Filium quidem ibi non reperit, verum horrida quædam, eaque plura per lectum dispersa signa, ac notas, ac si à flammeâ, & ardente manu impressa essent; stetit aliquantum attonita infelix Mater; adaucta tamen desiderio videndi Filij, oculos ulteriùs circumfert; & ecce videt illum penitus exanimem, & extinctum, in hoc horrifico situ. Caput miserabilis Juvenis depressum erat supra sedem, sordibus humanis foetidam, & oppletam, quibus impurum illius os, & putida lingua immerfa erant, unâ manum tenebat ad membra sua verenda, & obscæna; reliquum corpus nudum, per plures sui partes, ab igne impressis notis largiter signatum erat, & stigmosum.

Dici non potest, quantopere & afflictâ Mater, & reliqui omnes sparsò rumore

more accurrentes, tristissimo hoc spectaculo conterriti fuerint. Famá ad Collegiũ perlata, Præfectus Scholarũ ipsemet in rem præsentem venit, omniáque accurate oculis lustrans, pluribus dein, qui præsentibus esse non poterant, fideliter tragicum hoc spectaculum enarravit.

Ego ait P. Ottonell⁹, hæc adjungo, quòd post aliquot annos dictus Casus Mediolani, in Schola Rhetoricæ à quodam Patre Portugallensi, qui rei præsens intererat, studiosis recensitus fuerit, cũ hoc effectu, ut unus & ex auditoribus, hystoriæ hujus immanitate permotus, mundi horrore concepto, ad Religiosam Societatis familiam se contulerit; ubi omnia P. Ludovico Giuglari Concionatori explicavit, & ex hoc ego anno 1645. Florentiæ rei seriem cognovi: hoc iste. Merito admirabundus exclamat Religiosissimus Thomas de Kempis. lib. 3. de imit. Christi, cap. 14. Intonas super me iudicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde. Quis enim non
per

per horroscat in vehemētissimè hoc formidabili iudicio, quod iustissimus DEUS per infelicissimum studiosum istum mūdo tam recenter proposuit! Quis non concitatissimè execretur Castitatis, Deo tam graviter exosa dedecora, ac dehonesta-
 menta? Unde enim aliter miserrimus ille juvenis tam celerem, tamque extraordinariam vindictam promeritus fuerit, nisi quod fœdissimo carnis vitio assuetus, & innocentem seduxerit, & ipse in flagranti mollitiei ac pollutionis abominando scelere deprehensus, tantæ vindictæ reum se effecerit? Væ omni illi, quem aliena, tam manifestè perspecta pericula cautum non reddiderint!

F I N I S

Sed utinam Finis sit Erratorum, per decursum hujus opusculi notatorum!

Hoc ita optatur

Ad majorem DEI gloriam, DEI paræ honorem, & inclyti status clericalis ornamentum.

Index

I N D E X

Capitum & Titulorum.

Quis fuerit JOANNES TRITHEMVS &c.
In prænot.

CAPUT I. De Vocatione Sacerdotum, & quæ eos generatim deceant, vel non.

NOTÆ in Caput. I. 20.

CAPUT II. De fugiendo consortio mulierum.

NOTÆ in Caput II. 61.

CAPUT III. Remedia contra luxuriam.

NOTÆ in Caput III. 84.

CAPUT IV. De lectione & studio scripturarum.

NOTÆ in Caput IV. 105.

CAPUT V. De avaritiâ & cupiditate fugiendâ.

NOTÆ in Caput V. 122.

CAPUT VI. De honestâ conversatione Sacerdotum exteriori.

NOTÆ in Caput VI. 154.

CAPUT VII. Qualis debeat esse Sacerdos in conversatione interna.

163.

No

NOTÆ in Caput VII. 175.

Epistola Adventoria 183.

Prima RADIX Occasionum statui Sa-
cerdotali perniciosarum 186.

Secunda RADIX 187.

Tertia RADIX 190.

Quarta RADIX 194.

Quinta RADIX 197.

Sexta RADIX 200.

Septima RADIX 202.

Octava RADIX 204.

Nona RADIX 206.

CONSIDERATIONES Timorē

Domini spectantes. 210.

CONSIDERATIONES ad Amorem

DEI allicientes. 215.

CONSIDERATIONES super media

quædam huc facientia. 219.

SENTENTIÆ quorundam SS. Pa-

trum. 225.

AXIOMATA Notatu digniora. 228.

SYLLOGISMUS ex quatur Impossibi-

litatibus conglobatus. 229.

HISTORIA I. Concubinarij, sub vitæ

finem iudicium durum recipientis. 239.

Hi-

- HISTORIA II. Concupinarij, & blas-
phemi sub agonem latrantis. 245.
HISTORIA III. Ecclesiastici Præposi-
ti, à dæmonibus discerpti. 249
HISTORIA IV. Libidinosi, instante
morte hæreticè delirantis. 254.
HISTORIA V. Similis farinæ, in mor-
tis articulo impœnitentis. 256.
HISTORIA VI. Impudici Juvenis, mi-
serrimè à dæmonibus extincti. 264.

Menda

Emenda.

F. 9. v. 6. judico.	judicio.
f. 53. v. 4. cecidit.	cecinit.
f. 54. v. 1. laquem.	laqueum.
f. 109. v. 1. defessi.	indefessi.
Ibid. v. 19. Subsanrantib ⁹ .	Subsañantibus
f. 150. v. 11. habetat.	hebetat.
f. 156. v. 16. ordinare.	ordinariè.
f. 175. v. 13. Sacerdotum.	Sacerdotem.

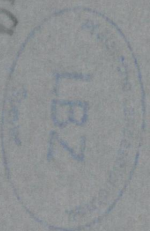

HT 018531679

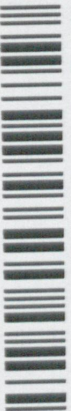
SSS: 1672590

h 115-702 Rang

VD 17 12:654562L

N 12<014382091107

LBZ / Pfälz. Landesbibliothek Speyer

